

ทัศนะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด

ในหมู่บ้านและชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

PERSPECTIVE OF SUB DISTRICT HEADMEN AND VILLAGE
HEADMEN TOWARDS THE GUIDELINES FOR PREVENTING
OF DRUGS SPREADING IN VILLAGES AND COMMUNITIES
OF BAN KRUAD DISTRICT, BURIRAM PROVINCE

ภาคนิพนธ์

ของ

สมนึก ประจงเศรษฐ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ตุลาคม 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ชื่อเรื่อง	ทัศนะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของ		
	ยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์		
ผู้วิจัย	สมนึก ประจงเสริมรัฐ		
กรรมการควบคุม	รองศาสตราจารย์ประจักษ์ คณะวัน		ประธานกรรมการ
	รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์		กรรมการ
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิพันธ์ รามฤทธิ์		กรรมการ
ปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	สาขา	รัฐประศาสนศาสตร์
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2552

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา ทัศนะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรคือกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 115 คนเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมี 4 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ (Check list) แบบเติมคำ (Gap-filling) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด (Open Form) แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.7970 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ทัศนะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างกระบวนการ ประชาคมในหมู่บ้าน/ชุมชน ทัศนะของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับเห็นด้วย ดังนี้ ด้านการดำเนินการประชาคมและตรวจสอบอย่างละเอียด (Re-X-Ray) ผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดด้านกิจกรรม รณรงค์ในทุกรูปแบบต่างๆ และด้านการจัดอบรมคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชนผู้นำเยาวชน
2. ข้อเสนอแนะทัศนะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การสร้างจิตสำนึกและ รณรงค์ต่อต้าน ผู้ที่ค้ายาและผู้เสพยาเสพติด ไม่ให้มีบทบาทหน้าที่ในชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือ จัดกิจกรรมสร้างสายใยรักในครอบครัวเพื่อต่อต้านยาเสพติด ให้การศึกษาเกี่ยวกับโทษของ ยาเสพติดกับเด็กและเยาวชนที่จะเป็นกำลังของชาติต่อไป และประชาสัมพันธ์ให้คนต่างชาติเชื่อมั่น ในเสถียรภาพความมั่นคงของประเทศไทยว่าปลอดภัยจากยาเสพติด

TITLE	Perspective of Sub District Headmen and Village Headmen towards the Guidelines for Preventing Drugs Spreading in Villages and Communities of Ban Kruad District, Buriram Province		
AUTHOR	Somnuek Prachongsed		
ADVISORS	Associate Professor Prajan Kanawan		Thesis Advisor
	Associate Professor Prasit Suwanaarak		Co-advisor
	Associate Professor Wutinun Ramrit		Co-advisor
DEGREE	Master of Public Adminintrator	MAJOR	Public Administration
SCHOOL	Buiriram Rajabhat University	YEAR	2009

ABSTRACT

The objective of this research was to study the perspective of sub district headmen and village headmen towards the guidelines for preventing drugs spreading in villages and communities of Ban Kruad District, Buriram Province. The subjects were 115 people. The research instrument was a 3-part questionnaire including checklist, 5-rating scale, and open-form with its reliability at 0.7970. The collected data were analyzed by percentage, mean, and standard deviation.

The results were as follows:

1. The whole perspective of the sub district headmen and village headmen of BanKruad District was at the 'agree' level. After considering each aspect, the researcher found that the People Process Building was at the 'strongly agree' level; while the other aspects were at the 'agree' level: People Constucting and Carefully Re-X-rey, Drugs Involvement, All Form of Campaigns, Organizing Seminar for Village Committee, Community Leaders, and Youth Leaders.
2. The suggestions of district headmen and village headmen were the followings: building people's awareness and encosaging people to resist drug traffickers and drug users' roles in their community was the most wanted, the other need were holding activities for generating love in the families, teaching children and youths about the dangers of drugs, and making the foreigners believe in drug-safety of Thailand.

ประกาศคุณูปการ

ภาคนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงโดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ประชัน คณะวัน ประธานกรรมการควบคุมภาคนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ วุฒินันท์ งามฤทธิ์ กรรมการควบคุมภาคนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จ เรียบร้อยและขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้เอื้ออำนวยและประสานงานในการจัดทำภาคนิพนธ์ เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ คือ นายฉัฐ ชาติวัฒน์ศิริ นายอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ.อ. เอกชัย ปรีชญาวุฒิรัตน์ ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบ้านกรวด พ.ศ.ท. นพรัตน์ บัวสาย รองผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบ้านกรวด ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ และแก้ไขเครื่องมือสำหรับการวิจัย

ขอขอบพระคุณกำนันและผู้ใหญ่บ้าน เขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ทุกๆ ท่านที่ได้สละเวลาตอบแบบสอบถามงานวิจัยและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงเกิดขึ้นจากการทำภาคนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ แด่บิดา มารดา บูรพาจารย์ คณาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่อบรมสั่งสอนให้เกิดสติปัญญา ความรู้และวิชาชีพ ตลอดจนจรรยาบรรณในการดำเนินชีวิตแก่ผู้วิจัย

สมนึก ประจงเศรษฐ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดเกี่ยวกับทัศนะ.....	6
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด.....	8
กรอบยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด.....	10
สถานการณ์และแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติด.....	24
บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน.....	27
แนวทางป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้านและชุมชน.....	31
บริบทของอำเภอบ้านกรวด.....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
3 วิธีดำเนินการวิจัย	47
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	47
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	51
การวิเคราะห์ข้อมูล	51
ผลการวิเคราะห์	52
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	72
ความมุ่งหมายของการวิจัย	72
วิธีดำเนินการวิจัย	72
สรุปผลการวิจัย	73
อภิปรายผล	74
ข้อเสนอแนะ	77
บรรณานุกรม	79
ภาคผนวก	82
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.	83
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย.....	87
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม.....	89
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	91
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	99
ประวัติย่อของผู้วิจัย	101

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานภาพก้ำนั้ผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามอายุ.....	52
2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานภาพก้ำนั้ผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามเพศ.....	52
3 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานภาพก้ำนั้ผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามอาชีพ.....	53
4 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานภาพก้ำนั้ผู้ใหญ่บ้านจำแนกตาม อายุราชการ.....	53
5 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานภาพก้ำนั้ผู้ใหญ่บ้านจำแนกตาม สถานภาพการสมรส.....	54
6 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานภาพก้ำนั้ผู้ใหญ่บ้านจำแนกตาม จำนวนราษฎรในปกครอง.....	54
7 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานภาพก้ำนั้ผู้ใหญ่บ้านจำแนกตาม รายได้.....	55
8 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานภาพก้ำนั้ผู้ใหญ่บ้านจำแนกตาม ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่.....	55
9 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานภาพก้ำนั้ผู้ใหญ่บ้านจำแนกตาม การผ่านการฝึกอบรมด้านยาเสพติด.....	56
10 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานการณ์แพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน จำแนกตามหมู่บ้าน/ชุมชน.....	56
11 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานการณ์แพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน จำแนกตามครัวเรือนในหมู่บ้าน.....	57
12 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานการณ์แพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน จำแนกตามระดับความรุนแรงในการแพร่ระบาดของยาเสพติด.....	57
13 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานการณ์แพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน จำแนกตามชนิดของยาเสพติด.....	58
14 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานการณ์แพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน จำแนกตามอาชีพของผู้เสพยาเสพติด.....	58

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
15 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานการณ์แพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้านจำแนกตามการซื้อยาเสพติด.....	59
16 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานการณ์แพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้านจำแนกตามการมีสถาบันทางศาสนาในหมู่บ้าน.....	59
17 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานการณ์แพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้านจำแนกตามเพศชายแดนติดต่อกับชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน.....	60
18 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานการณ์แพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้านจำแนกตามการมีช่องทางเข้าออกชายแดน.....	60
19 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานการณ์แพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้านจำแนกตามการลักลอบค้าเถียงยาเสพติด.....	60
20 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้านจำแนกตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติด.....	61
21 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานการณ์แพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้านจำแนกตามผลของผู้ติดยาเสพติด.....	61
22 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับทักษะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวดจังหวัดบุรีรัมย์โดยภาพรวมและรายด้าน.....	62
23 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับทักษะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านด้านการประชาสัมพันธ์และตรวจสอบอย่างละเอียด (Re-X-Ray) ผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยภาพรวมและรายข้อ.....	63
24 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับทักษะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านด้านการจัดกิจกรรมรณรงค์ในรูปแบบต่างๆ โดยภาพรวมและรายข้อ.....	65

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

- 25 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับทัศนะของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน
ด้านการอบรมคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำเยาวชน โดยภาพรวม
และรายชื่อ..... 67
- 26 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับทัศนะของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน
ด้านการสร้างกระบวนการประชาคมในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยภาพรวม
และรายชื่อ..... 69
- 27 ข้อเสนอแนะแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสาตอม..... 71

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดในประเทศไทยปัจจุบันนั้นถือเป็นปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ถึงแม้ว่ารัฐบาลที่ผ่านมาและรัฐบาลในปัจจุบันจะพยายามแก้ไขปราบปรามตลอดจนสร้างมาตรการที่จะให้ยาเสพติดหมดไป ซึ่งแก้ไขได้เพียงระดับหนึ่งเท่านั้น จึงทำให้มีผลกระทบต่อประเทศชาติโดยตรงและทำให้กลุ่มต่างชาติขาดความเชื่อมั่นที่จะเข้ามาลงทุนติดต่อกับประเทศไทย ทำให้สถานะสังคมเศรษฐกิจ สภาพเศรษฐกิจอดดอยสภาพการเมืองมีความวุ่นวาย รัฐบาลแก้ปัญหาไม่ได้ เศรษฐกิจตกต่ำ สภาพจิตใจของประชาชนอ่อนแอ ในบางคนบางกลุ่มจึงเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เมื่อมีช่องทางที่รัฐบาลมีปัญหาเจ้าหน้าที่ไม่เข้มแข็งและไม่เพียงพอ จึงทำให้ปัญหายาเสพติดฟื้นคืนชีพขึ้นมาอีกครั้งจึงเป็นภาระของรัฐบาลที่จะต้องมีนโยบายมีงบประมาณสร้างบุคลากรและเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลที่จะแก้ไขปัญหการแพร่ระบาดของยาเสพติดต่อไป

ประเทศไทยมีนโยบายการดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตั้งขึ้นเมื่อพุทธศักราช 2519 เป็นต้นมา อย่างไรก็ตามปัญหายาเสพติดมีลักษณะเป็นพลวัต กล่าวคือมีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งในมิติของชนิดยาเสพติด รูปแบบการเสพ การค้า การลำเลียง กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่เป้าหมายเข้ามาเกี่ยวข้อง การแก้ไขปัญหายาเสพติดในแต่ละยุคสมัยจึงมีความแตกต่างหลากหลายเพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ปัญหาในห้วงเวลานั้นๆ โดยในพุทธศักราช 2540-2545 ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นมากมาอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน โดยเฉพาะยาบ้าได้ระบาดทั่วไปในสังคมไทยถึงขั้นอยู่ในภาวะวิกฤต รัฐบาลจึงได้มีนโยบาย “ประกาศสงครามยาเสพติด” เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2546 ให้ทุกภาคส่วนระดมสรรพกำลังเอาชนะยาเสพติดถึงขั้นแตกหัก และต่อมาสถานการณ์ปัญหายาเสพติดลดความรุนแรงลงจนไม่ส่งผลกระทบต่อการค้างชีวิตของประชาชน รัฐบาลจึงได้ประกาศชัยชนะในการทำสงครามยาเสพติด เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2546 แต่ในมุมมองของนักวิจัยที่ได้ดำเนินการศึกษา ดำรงข้อมูลต่างๆ เชิงวิชาการ กลับมีความเห็นว่าการประกาศชัยชนะดังกล่าวมีความสำเร็จเพียงหยุดยั้งการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้ชั่วคราวในช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น เนื่องจากยาเสพติดหาซื้อได้ยาก มีราคาแพง ผู้เสพยาเสพติดและผู้ค้ามีความเกรงกลัวต่อมาตรการที่เด็ดขาดแต่หลังจากนี้ปัญหาที่ตามมาอาจมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น

เพราะพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้เคลื่อนย้ายไปสู่ภูมิภาค (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2551: 25) การแก้ไขปัญหายาเสพติด จะต้องปลูกจิตสำนึกของทุกคนในชาติ ให้เข้ามามีส่วนร่วม ร่วมใจ ร่วมรับผิดชอบเพื่อให้เกิดเป็น "พลังแผ่นดิน" ในการแก้ไขปัญหายาและการดำเนินงานจะต้องให้ความสำคัญที่ฐานล่างของสังคม โดยกำหนดจุดแตกหักไว้ที่ ตำบล หมู่บ้าน/ชุมชน ที่จะต้องกระตุ้น เร่งเร้าให้ทุกคนทุกฝ่ายมีความตื่นตัว ตระหนักในปัญหาจนกลายเป็นกระแสคัดค้านต่อต้านในที่สุด อีกทั้งจะต้องสร้างความเชื่อมั่นในการทำงานของภาครัฐให้เกิดขึ้น เพื่อให้ทุกคนมีความกล้า พร้อมทั้งจะเข้ามาร่วมกับทางราชการในการแก้ไขปัญหายาในรูปแบบของประชาคมหมู่บ้าน และต้องเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนให้หมดไปอย่างยั่งยืนด้วยชุมชนเอง ซึ่งการสร้างความพร้อมให้กับชุมชนดังกล่าวจะต้องมีผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่ทำหน้าที่กระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือ ประสานการปฏิบัติ รวมทั้งร่วมดำเนินงานอย่างจริงจังกับประชาชนในพื้นที่ (กระทรวงมหาดไทย. 2544: คำนำ)

สถานการณ์ทั่วไปของอำเภอบ้านกรวด ถึงแม้ว่าการแพร่ระบาดของยาเสพติดจะไม่ถึงขั้นรุนแรง แต่เนื่องจากอำเภอบ้านกรวดมีอาณาเขตติดต่อกับหลายอำเภอ และมีอาณาเขตติดต่อกับราชอาณาจักรกัมพูชา ถึง 26 กิโลเมตร มีช่องทางขึ้นลง 10 ช่อง จึงเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงและล่อแหลมต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดและอาจเป็นเส้นทางที่สำคัญในการนำเข้ามาของยาเสพติดจากท้องถิ่นได้ ซึ่งหากไม่มีการระวังป้องกันหรือมีมาตรการอย่างหนึ่งอย่างใดแล้ว คาดว่าในอีกไม่ช้าปัญหาสำคัญที่จะตามมาคือปัญหายาเสพติดและปัญหาอื่นที่สืบเนื่องกันมา ซึ่งในการนี้ อำเภอบ้านกรวดได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้มีการกำหนดแนวทางนโยบายในการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างค้ำคอเนื่อง โดยเฉพาะส่วนราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน สถาบันการศึกษาในการร่วมประสานการทำงานให้เกิดเป็นรูปธรรม นำพาสู่ผลสัมฤทธิ์ของงานโดยเน้นการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ และกำหนดกลุ่มบุคคลเป้าหมายไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเยาวชน กลุ่มผู้ใช้แรงงาน เป็นต้น ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอบ้านกรวด ได้มีคำสั่งที่ 346/2549 ลงวันที่ 4 กันยายน 2549 แต่งตั้งปลัดอำเภอผู้ประสานงานประจำตำบล พัฒนาการประจำตำบล เกษตรตำบล สาธารณสุขตำบล เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจประจำตำบล และปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกันเป็นชุดปฏิบัติการประจำตำบลในการลงพื้นที่ เพื่อรณรงค์ กระตุ้น เร่งเร้า ให้เกิดการประชาคมหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อให้เกิดความตื่นตัว ต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยมุ่งเน้นให้ชุมชนร่วมคิดร่วมกำหนดแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาให้เหมาะสมกับสภาพ และสถานการณ์ของพื้นที่และชุมชนเพื่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจ ของทุกฝ่ายในสังคมให้เป็นพลัง

แผ่นดินในการเอาชนะยาเสพติด โดยมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง และกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจัดทำป้ายศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดระดับตำบล/หมู่บ้าน ขึ้นเพื่อเป็นศูนย์ อำนวยการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ โดยให้ประชาสัมพันธ์ รวมทั้ง ดำเนินการมาตรการป้องกันมิให้มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ของคนอย่าง ต่อเนื่องและจริงจัง (อำเภอบ้านกรวด. 2551 : 14 - 15)

กำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านกรวด ได้ดำเนินการสอดส่องควบคุมดูแลการแพร่ ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้านของตนเอง เพื่อป้องกัน ไม่เกิดภัยร้ายอันเกิดจากการระบาดของ ยาเสพติดและผู้ที่คิดยาเสพติด ดังนั้นกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านกรวดจึงเป็นผู้มีบทบาท และกำลังสำคัญที่จะช่วยปราบปรามยาเสพติดให้หมดไป

แม้อำเภอบ้านกรวดได้กำหนดมาตรการในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดตาม นโยบายของรัฐบาล ในการจัดตั้งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดระดับตำบล/หมู่บ้านก็ ตามแต่ก็ยังมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าว ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อ การดำเนินการทำให้ขาดประสิทธิภาพ ไม่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ควรที่จะได้ ศึกษาและหาทางแก้ไขให้ดีขึ้นต่อไป ผู้วิจัยในฐานะเป็นข้าราชการตำรวจ ปฏิบัติหน้าที่ประจำ อำเภอบ้านกรวด มีความต้องการให้ยาเสพติดในอำเภอบ้านกรวดหมดสิ้นไป จึงสนใจที่จะศึกษา ทักษะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในตำบลและ หมู่บ้าน ในเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด เพื่อจะได้ทราบทักษะของกำนันผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการ ป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในตำบล/หมู่บ้านอย่างไร ซึ่งจะได้นำข้อมูลและผลจากการ วิจัยในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการในการเสริมสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนให้เข้มแข็งปลอดยาเสพติดแบบ ยั่งยืนต่อไป ตลอดจนการพัฒนาปรับปรุง แนวทางในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดใน หมู่บ้าน/ชุมชนให้สอดคล้องกับมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดอำเภอบ้านกรวด ยุทธศาสตร์ป้องกันยาเสพติดจังหวัดบุรีรัมย์ และนโยบายของศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะ ยาเสพติดและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาทักษะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของ ยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน เขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบทัศนะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์
2. เป็นสารสนเทศเพื่อนำเสนอผู้บังคับบัญชาในการวางแผน กำหนดนโยบาย ตลอดจนการแก้ไขปัญหา และพัฒนาศูนย์ป้องกันปราบปรามยาเสพติดอำเภอบ้านกรวด ให้บรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาทัศนะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน เขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ตามกรอบนโยบายการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด 4 ด้าน (อำเภอบ้านกรวด ; 2550 : 15 – 16) ดังนี้

1.1 ด้านการดำเนินการทำประชาคมและตรวจสอบอย่างละเอียด (Re-X-Ray) ผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

1.2 ด้านการจัดกิจกรรมรณรงค์ในรูปแบบต่าง ๆ

1.3 ด้านการอบรมคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำเยาวชน

1.4 ด้านการสร้างกระบวนการประชาคม ในหมู่บ้าน/ชุมชน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ กำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านกรวดจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 115 คน ประกอบด้วย กำนัน จำนวน 9 คนและผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 106 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากร

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การศึกษาทัศนะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันของความหมายของคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้นิยามศัพท์เฉพาะที่เป็นคำหลัก ๆ ดังนี้

1. **ทัศนะ** หมายถึง ความคิดเห็น การตกลง หรือการลงความคิดเห็น ที่ได้มาจากการตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น

2. **แนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด** หมายถึง สถานะแวดล้อมต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยให้มีการเสพยาเสพติด การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนในเขตอำเภอบ้านกรวด 4 ด้าน ประกอบด้วย

2.1 **ด้านการดำเนินการทำประชาคมและตรวจสอบอย่างละเอียด (Re-X-Ray)** หมายถึง การจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด พร้อมทั้งการสำรวจประมาณการผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านกรวด

2.2 **ด้านการจัดกิจกรรมรณรงค์ในทุกรูปแบบต่าง ๆ** หมายถึง วิธีการเพื่อการปลูกจิตสำนึกในการทำให้ความรู้ เกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติดแก่ประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด

2.3 **ด้านการอบรมคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำเยาวชน** หมายถึง การให้ความรู้ ความเข้าใจ ทิศทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวดเพื่อให้ทราบและตระหนักถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติด รวมทั้งโทษและภัยต่อความมั่นคงของชาติ

2.4 **ด้านการสร้างกระบวนการประชาคม ในหมู่บ้าน/ชุมชน** หมายถึง วิธีการเพื่อการควบคุมการแพร่ระบาดของยาเสพติดไม่ให้กลับคืนเข้ามาแพร่ระบาดของยาเสพติดอีกในเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนปลอดจากปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างยั่งยืน

3. **กำนัน** หมายถึง หัวหน้าผู้ปกครองระดับตำบลที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ในเขตอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

4. **ผู้ใหญ่บ้าน** หมายถึง ผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวหน้าของราษฎรในหมู่บ้านของคนตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 เขตอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

5. **ยาเสพติด** หมายถึง สารหรือยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์ของธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพหรือรับเข้าสู่ร่างกายซ้ำๆ กันแล้ว ไม่ว่าโดยวิธีการใดๆ เป็นช่วงระยะๆ หรือนานติดต่อกันก็ตาม จะทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ใต้อิทธิพลของสารนั้น ทางด้านจิตใจหรือรวมทั้งทางด้านร่างกายและอาจต้องเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อยๆ จนทำให้สุขภาพของผู้เสพนั่นเสื่อมโทรมลง ประการสำคัญเมื่อถึงเวลาอยากเสพแล้วไม่ได้เสพจะมีอาการผิดปกติทางด้านจิตใจหรือร่างกาย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาทัศนะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ในเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและเป็นแนวทางในการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับทัศนะ
2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด
3. กรอบยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติดศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
4. สถานการณ์และแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดของอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์
5. บทบาท และอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
6. แนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน
7. บริบทของอำเภอบ้านกรวด
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับทัศนะ

ความหมายของทัศนะ

สำหรับความหมายของทัศนะ ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

นิเวศน์ ชรรมรักษ์ (2527 : 7) ได้ให้ความหมายของทัศนะไว้ว่า ทัศนะ หมายถึง ทำที่ ความรู้สึก ความคิดเห็น ซึ่งสามารถวัดได้โดยการให้บุคคลตอบสนองต่อสิ่งเร้า

กิตติรัตน์ ทับทวี (2534 : 62) ได้ให้ความหมายของทัศนะไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึก หรือ ความคิดเห็นที่มีต่อบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันเป็นผลที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือประสบการณ์ ซึ่งจะมีแนวโน้มทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรม มีทั้งลักษณะส่งเสริม คือ สนใจ พอใจ นิยมชมชอบ สนับสนุนและปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจและในลักษณะต่อต้านคือ ขัดแย้ง เบื่อหน่าย ไม่สนใจ ไม่ร่วมมือหรือไม่ปฏิบัติตาม สามารถวัดได้โดยอาศัยแบบสอบถาม

จากความหมายที่กล่าวมาพอสรุปความหมายของทักษะ ได้ว่าทักษะ คือ ความรู้สึกทางจิตใจเฉพาะบุคคลที่มีต่อบุคคลอื่น หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นในทางสนับสนุนหรือต่อต้านกับสิ่งนั้นๆ ก็ได้

ความสำคัญของทักษะ

ทักษะมีความสำคัญต่อพฤติกรรมที่บุคคลจะแสดงออกมา ได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของทักษะไว้ดังนี้

จิตยา สุวรรณชฎ (2520 : 608-609) กล่าวว่า พฤติกรรมจริงที่บุคคลแสดงออกมาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งอาจจะไม่สอดคล้องกับทักษะของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้นก็ได้ เพราะการที่จะแสดงออกต่อสิ่งเร้ามิใช่ปฏิกิริยา โดยธรรมชาติต่อสิ่งเร้านั้นเท่านั้น แต่บุคคลนั้นจักต้องพิจารณาถึงผลของการปฏิกิริยาตอบโต้ด้วยในขณะเดียวกัน ดังนั้นชนบจารัตินิสัยของบุคคลนั้น และการคาดผลของการแสดงพฤติกรรม จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของบุคคลที่จะมีปฏิกิริยา

เอ็ดวาร์ด (Edward.1969 : 196-210 ; อ้างถึงใน เทียบ เต็งไครรัตน์, 2537 : 10) เห็นว่าในขณะที่บุคคลหนึ่งมีการปะทะสังสรรค์กับบุคคลอื่นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมที่บุคคลจะแสดงออกมาคือทักษะ ซึ่งได้แก่ความเชื่อความรู้สึกและรูปแบบของพฤติกรรมต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

สรุปได้ว่า ทักษะเป็นลักษณะทางจิตใจของบุคคล ที่มีผลต่อการกำหนดพฤติกรรมที่จะแสดงออกในทางสนับสนุนหรือต่อต้าน ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ถ้าทราบทักษะของบุคคลใดบุคคลหนึ่งก็จะสามารถทำนายพฤติกรรมของบุคคลนั้นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกันได้ แต่การแสดงออกถึงพฤติกรรมของบุคคลต่อสิ่งใด ๆ หรือต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งจะสอดคล้องกับทักษะที่มีอยู่มากหรือน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับชนบจารัตินิสัย และการคาดผลการแสดงพฤติกรรมของบุคคลนั้นด้วย

การวัดทักษะ

การวัดทักษะของบุคคลเพื่อหาคำตอบเรื่องทัศนคติในเรื่องนั้นๆ มีหลายแบบ มีนักวิชาการ กล่าวถึงการวัดทักษะไว้ดังนี้

ซีคอนด์ (Second. 1964 : 103 ; อ้างถึงใน เทียบ เต็งไครรัตน์. 2537 : 10-11) ได้กล่าวว่า ลิเคิต (Likert) ได้สร้างแบบวัดทักษะโดยกำหนดข้อความทุกข้อในแบบวัดทักษะมีความสำคัญเท่ากันหมด คะแนนของผู้ตอบแต่ละคน คือ ผลรวมของคะแนนทุกข้อในแบบวัดทักษะ Likert เห็นว่าผู้ที่มีทักษะต่อสิ่งใดก็ย่อมจะมีโอกาสตอบเห็นด้วยกับข้อความที่สนับสนุน สิ่งนั้นก็จะมีมาก

และโอกาสที่จะตอบเห็นด้วยกับข้อความที่ต่อต้านสิ่งนั้นก็จะมีน้อย ในทำนองเดียวกันผู้ที่มิทศนะ ไม่คัดค้านสิ่งนั้น โอกาสที่จะเห็นด้วยกับข้อความที่สนับสนุนสิ่งนั้นก็จะมีน้อยและ โอกาสที่จะตอบเห็น ด้วยกับข้อความที่ต่อต้านสิ่งนั้นก็จะมีมาก คะแนนรวมของทุกข้อจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นทัศนคติของ ผู้ตอบในแบบวัดทัศนคติในแต่ละคน

เฟลด์แมน (Feldman. 1971 : 53) กล่าวว่า การสำรวจทัศนคติหรือความคิดเห็นเป็น การศึกษาความรู้สึกของบุคคล กลุ่มคน ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่ละคนจะแสดงความรู้สึกและ ความรู้สึกใด ๆ ออกมาโดยการพูด การเขียน เป็นต้น การสำรวจทัศนคติจะเป็นประโยชน์ต่อการวาง นโยบายต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงนโยบาย หรือการเปลี่ยนแปลงระบบงาน รวมทั้งในการฝึกหัดการ ทำงานด้วย เพราะจะทำให้การดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเป็นไปตามความ พยายามของผู้ร่วมงาน

ในการศึกษาถึงทัศนคติ ส่วนมากจะใช้วิธีแบบวิจัยเชิงสำรวจ ได้แก่ การซักถาม สอบถาม บันทึกลงและรวบรวมไว้เป็นข้อมูล ซึ่ง เบสท์ (Best. 1981 : 67) ได้เสนอแนะว่าวิธีที่ง่ายที่สุดในการที่ จะบอกถึงความคิดเห็นก็คือการแสดงให้เห็นถึงจำนวนร้อยละของคำตอบในแต่ละข้อความ เพราะ จะทำให้เห็นว่าความคิดเห็นจะออกมาในลักษณะเช่นไร และจะ ได้สามารถทำตามข้อคิดเห็นนั้นได้

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด

ความหมายของยาเสพติด

ยาเสพติดมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายอาชีพ จึงมีผู้ให้ความหมายแตกต่างกัน ความ เกี่ยวพันของยาเสพติดที่มีต่อวิชาชีพของบุคคลนั้นๆ เช่น ยาเสพติดในความหมาย ของเภสัชกร คือ สิ่งที่ทำให้เกิดพิษเรื้อรังและปรากฏอาการของโรคอย่างชัดเจน ภายหลังเมื่อหยุดเสพ แต่ ความหมายในทัศนคติของนักสังคมสงเคราะห์คือสิ่งที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนในสังคม ความหมาย ในทัศนคติของนักกฎหมายคือ สิ่งที่ทำให้เกิดพิษและพิษของมันเป็นต้นเหตุแห่งอาชญากรรม ด้วย เหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงพอให้ความหมายโดยทั่วไปและความหมายตามกฎหมาย (สำนักงาน ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2547 : 4) ดังนี้

1. ความหมายโดยทั่วไป หมายถึง สารหรือยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์ของธรรมชาติหรือ จากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพหรือรับเข้าสู่ร่างกายซ้ำๆ กันแล้ว ไม่ว่าโดยวิธีการใดๆ เป็น ช่วงระยะๆ หรือนานติดต่อกันก็ตามจะทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ใต้อิทธิพลของสารนั้น ทางด้าน จิตใจหรือรวมทั้งทางด้านร่างกายและอาจต้องเพิ่มปริมาณการเสพยาขึ้นเรื่อยๆ จนทำให้สุขภาพของ ผู้เสพยาเสพติดนั้นเสื่อมโทรมลง ประการสำคัญเมื่อถึงเวลาอยากเสพยาแล้วไม่ได้เสพยาจะมีอาการ ผิดปกติทางด้านจิตใจหรือรวมทั้งทางด้านร่างกายเมื่อไม่ได้เสพยา

2. ความหมายของพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษพุทธศักราช 2522 "ยาเสพติดให้โทษ" หมายถึง ยา หรือ สารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ หรือพืช ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยวิธีกิน คม สูบ หรือ ฉีดแล้วจะทำให้เกิดผลต่อร่างกาย และจิตใจ ในลักษณะสำคัญ ดังนี้

- 2.1 ต้องเพิ่มขนาดการเสพมากขึ้นเรื่อยๆ
- 2.2 มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกาย และจิตใจ อย่างรุนแรง ตลอดเวลา
- 2.3 เมื่อถึงเวลาเสพแต่ไม่ได้เสพ จะทำให้เกิดอาการขาดยาเสพติด
- 2.4 สุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง

โทษของยาเสพติด

ยาเสพติดเป็นสารที่ก่อให้เกิดโทษต่อร่างกายและจิตใจของผู้เสพเอง ทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบครอบครัว ระบบสังคมและประเทศชาติ ดังนี้

1. โทษต่อผู้เสพ ฤทธิ์ของยาเสพติดจะมีผลต่อระบบอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายและจิตใจของผู้เสพเสมอ เช่น มีรูปร่างผอม ชูบซิด ผิดกล้า ไม่มีแรง อ่อนเพลียง่าย สมองเสื่อม เป็นโรคติดเชื้ออื่นๆ ได้ง่าย เช่น โรคตับอักเสบ ไตอักเสบ โรกระบบทางเดินหายใจ โรคหัวใจ โรคกระเพาะปัสสาวะ ภูมิคุ้มกันต่ำในร่างกาย จะลดลง สมรรถภาพจิตใจเสื่อม อารมณ์แปรปรวนง่าย ซึมเศร้า วิดกกังวล ความรู้สึกหู่่งช้ำน จากผลดังกล่าวจะผลักดันให้ผู้เสพติดยาเสพติดกลายเป็นบุคคลที่ไร้สมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ

2. โทษต่อครอบครัว การติดยาเสพติดนอกจากจะทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงของตนเองและครอบครัวแล้ว ยังทำให้ผู้เสพกลายเป็นบุคคลที่ขาดความรับผิดชอบต่อครอบครัวไม่ห่วงใยดูแลครอบครัวอย่างที่เคยปฏิบัติกันมา ทำให้สภาพครอบครัวขาดความอบอุ่น สุขุเสียรายได้ของครอบครัว เนื่องจากต้องนำเงินมาซื้อสารเสพติด บางรายอาจสูญเสียเงินจำนวนไม่น้อย เพื่อรักษาตนเองจากโรคร้ายแรงต่างๆ อันเกิดจากการใช้สารเสพติดจนกลายเป็นภาระของครอบครัวในที่สุด นอกจากนี้ยังทำให้ครอบครัวแตกแยก

3. โทษต่อสังคมและเศรษฐกิจ ผู้ที่เสพสารเสพติดนอกจากจะเป็นผู้ที่มีความรู้สึกว่าคุณเองคือยโสโอกาสทางสังคมแล้ว ยังมีความคิดหรือพฤติกรรมที่นำไปสู่ปัญหาสังคมส่วนรวมได้ เช่น ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม (ปล้น ี ทำร้ายร่างกายผู้อื่นเพื่อชิงทรัพย์) ก่อให้เกิดปัญหาอุบัติเหตุ (รถชน พลัดตกจากที่สูง) และปัญหาโรคเอดส์ เป็นต้น อันเป็นการสูญเสียทรัพยากรบุคคลที่มีค่า ตลอดจนทรัพย์สินของตนเองและส่วนรวมอย่างไร้ประโยชน์ เป็นการถ่วงความเจริญ ความก้าวหน้า การพัฒนาของสังคม สภาพการณ์ดังกล่าวกลับกลายเป็นภาระของสังคมส่วนรวมในการจัดสรรบุคลากร แรงงานและงบประมาณในการปราบปรามและบำบัดรักษาผู้ติดยาในที่สุด

4. โทษต่อประเทศชาติ ผู้ที่เสพยาเสพติดและตกเป็นทาสของยาเสพติดเป็นผู้บ่อนทำลายเศรษฐกิจความมั่นคงและความสงบสุขของประเทศชาติ ทำให้รัฐบาลต้องสูญเสียกำลังคนและงบประมาณแผ่นดินจำนวนมหาศาล เพื่อให้จ่ายในการป้องกันปราบปรามและบำบัดรักษา ผู้ติดยาทำให้ต้องสูญเสียทรัพยากรบุคคลอันมีค่า โดยเฉพาะผู้เสพเป็นเยาวชน

สรุปได้ว่า โทษของยาเสพติดทำให้ผู้เสพเสื่อมสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ ไม่สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ส่งผลกระทบต่อครอบครัว เศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติ โดยทำให้ครอบครัวแตกแยกขาดความอบอุ่นสังคมเสื่อมโทรม ประเทศชาติต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมากเพื่อป้องกันและปราบปราม

ประเภทของยาเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2551: 11) ได้แบ่งยาเสพติดเป็นประเภทต่างๆ ตามเกณฑ์ต่อไปนี้ การออกฤทธิ์ของยา ลักษณะการเกิดของยา และตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ

1. แบ่งตามประเภทการออกฤทธิ์ ยาเหล่านี้จะมีฤทธิ์ต่อระบบประสาทในด้านต่างๆ คือ ออกฤทธิ์กดประสาท เช่น สารระเหย (กาว ทินเนอร์ แลคเกอร์) มึน (Opium) โคเคน (Cocain) มอร์ฟีน (Morphine) บาร์บิทูเรต (Barbiturate) เป็นต้น ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท เช่น อีเฟดรีน (Ephedrine) หรือยาอี แอมเฟตามีน (Amphetamine) หรือยาบ้า โคเคน พืชกระท่อม เป็นต้น ออกฤทธิ์หลอนประสาท เช่น แอลเอสดี เห็ดขี้ควาย เป็นต้น ออกฤทธิ์ผสมผสาน เช่น กัญชา ซึ่งอาจจะกดประสาท กระตุ้นประสาทหรือหลอนประสาทร่วมกัน

2. แบ่งตามลักษณะการเกิด โดยพิจารณาจากแหล่งที่ได้ยาเหล่านี้ คือ ยาเสพติดที่ได้จากแหล่งธรรมชาติ เป็นยาเสพติดที่สกัดจากพันธุ์พืชบางชนิดที่มีอยู่ในธรรมชาติที่ผลิตขึ้นโดยกรรมวิธีทางเคมี เช่น เมธาโดน (Methadone) เฟธิดีน (Phethidine) ไฟเซฟโคน (Physeptone)

กรอบยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ปีพุทธศักราช 2550 แม้จะมีข้อจำกัดในด้านการเมืองภายในประเทศ แต่การที่รัฐบาลได้มีนโยบายด้านยาเสพติดอย่างค้ำคอเนื่อง ส่งผลให้เกิดการขับเคลื่อนงานการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้กรอบของศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อย่างเป็นทางการ อย่างไรก็ตามจากการดำเนินงานดังกล่าว ยังคงมีประเด็นปัญหาหลักสำคัญที่จะต้องพิจารณาประกอบการจัดวางยุทธศาสตร์ในปีพุทธศักราช 2551 ดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2551 : 7 - 11)

1. การจัดความสมดุลที่เหมาะสมของการปฏิบัติงานตามกรอบความคิดหลักของปฏิบัติการรวมพลังไทย ขจัดภัยยาเสพติด ร่วมเทิดไถ่องค์ราชัน อย่างครบถ้วน เป็นประเด็นปัญหาสำคัญที่จะต้องนำมาทบทวนในปีพุทธศักราช 2551

1.1 กรอบความคิดหลักของปฏิบัติการรวมพลังไทยในปีพุทธศักราช 2550 คือ แก้ไขปัญหาที่คงเหลือ สถาปนาความมั่นคง สร้างความยั่งยืน ซึ่งเป็นกรอบความคิดหลักทางยุทธศาสตร์ที่ต้องการปรับฐานคิดให้กับทุกหน่วยที่รับผิดชอบงานยาเสพติด ได้ตระหนักว่า ภายหลังจากสัปดาห์ระดมยุทธศาสตร์ยาเสพติดในปีพุทธศักราช 2547 สถานการณ์ปัญหายาเสพติดของประเทศเปลี่ยนแปลงในขั้นพื้นฐาน ระดับความรุนแรงของยาเสพติดลดลงกว่าร้อยละ 80 ของระดับปัญหาที่มีอยู่เดิม คงเหลือปัญหายาเสพติดในบางส่วน บางพื้นที่เท่านั้น แต่ในขณะเดียวกัน ต้องวางรากฐานให้กับการสร้างความมั่นคง และสร้างความยั่งยืน เพื่อมิให้ปัญหาหวนกลับคืนมาอีก ดังนั้น การจัดวางน้ำหนัก การปรับระบบความคิดแก้ไขปัญหา การปรับกระบวนการทำงาน ระบบปฏิบัติการ การพัฒนาชุดกิจกรรม และหน่วยที่รับผิดชอบ ฯลฯ เพื่อค้ำยันหรือรับช่วงจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดประเด็นหนึ่ง ที่จะสร้างหลักประกันมิให้ปัญหาหวนกลับ

1.2 ปฏิบัติการรวมพลังไทย ในปีพุทธศักราช 2550 ที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน วางน้ำหนักการปฏิบัติอยู่ที่ การแก้ไขปัญหาที่คงเหลือ เป็นสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 80 พิจารณาจากการจัดสรรสรรพกำลังทรัพยากร ระบบปฏิบัติงาน ฯลฯ ถึงแม้จะมีการกำหนดมาตรการเพื่อสร้างความมั่นคงและสถาปนาความยั่งยืนในบางส่วน แต่ยังคงขาดปัจจัยเสริมในด้านความชัดเจนของระบบปฏิบัติการ ชุดของกิจกรรม การส่งต่อของระบบงาน การทำความเข้าใจให้กับกลไกปฏิบัติ เห็นความสำคัญ ช่องทางของงบประมาณ การติดตามผลจากข้อสั่งการทางนโยบาย ฯลฯ ทำให้การปฏิบัติงานในกรอบดังกล่าว ยังดำเนินการ ได้น้อย ไม่มีปริมาณมากพอที่จะเป็นทิศทางสำคัญในการมุ่งผลที่จะแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืนในระยะยาว

1.3 เมื่อปฏิบัติการรวมพลังไทย ในปีพุทธศักราช 2550 นี้ ยังวางน้ำหนักในการสถาปนาความมั่นคง และสร้างความยั่งยืนอย่างจำกัด เป็นผลให้เกิดปัญหายาเสพติดหวนกลับคืนในบางพื้นที่และบางกลุ่มประชากรปัญหา จึงทำให้เพิ่มเนื้อที่ของปัญหายาเสพติดที่คงเหลือมากยิ่งขึ้น

2. ปฏิบัติการรวมพลังไทย ปีพุทธศักราช 2550 แม้จะมุ่งเน้นแก้ไขปัญหาที่คงเหลือ แต่ก็ยังขาดความสมบูรณ์ในมิติของการบริหารจัดการแก้ไขปัญหานั้นพื้นที่เฉพาะและกลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่ถูกกำหนดเป็นเป้าหมายสำคัญของแผนนี้ ส่งผลให้พื้นที่และกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว ในภาพรวมระดับของปัญหายาเสพติดยังไม่ลดลงไปจากเดิมก่อนแผน ในทางกลับกัน บางพื้นที่และบางกลุ่มเป้าหมาย กลับมีแนวโน้มของปัญหาเริ่มมากขึ้น

2.1 พื้นที่เป้าหมายเฉพาะที่มีระดับปัญหามาก ยังไม่สามารถลดปริมาณปัญหาลงได้ และคงจะเป็นปัญหาที่ดำรงอยู่อย่างต่อเนื่อง ในปีพุทธศักราช 2551 ประกอบด้วย

2.1.1 พื้นที่กรุงเทพมหานครและจังหวัดปริมณฑล

2.1.2 พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

2.1.3 พื้นที่ที่มีการลักลอบนำเข้ายาเสพติดหนาแน่น ค่อนข้าง

พื้นที่เป้าหมายเหล่านี้ จะมีระบบการแก้ไขปัญหายังไร ทั้งในด้านแนวความคิด การบริหารจัดการ การจัด โครงสร้าง/กลไก การบูรณาการสรรพกำลัง การสนับสนุนงบประมาณ ฯลฯ จึงจะสามารถลดระดับปัญหาอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ

2.2 กลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่ยังคงมีปัญหาค่อนข้าง ซ้ำซากและเรื้อรัง ไม่สามารถแก้ไขปัญหาคืบคลานได้อย่างที่เป็นอยู่ ประกอบด้วย

2.2.1 เครือข่าย/กลุ่มการค้าที่เป็นขบวนการรายใหญ่ เช่น เครือข่ายยาเสพติดข้ามชาติ เครือข่ายการค้ายาเสพติดของชนกลุ่มน้อย กลุ่มการค้ายาเสพติดที่เป็นแรงงานต่างชาติ กลุ่มการค้ายาเสพติดดั้งเดิมที่ยังไม่ถูกปราบปรามในช่วงที่ผ่านมา

2.2.2 กลุ่มผู้เสพยาเสพติดประเภทเรื้อรัง (Hard Core)

กลุ่มบุคคลเป้าหมายเหล่านี้ แม้จะมีการดำเนินการอยู่บ้าง ในปีพุทธศักราช 2551 แต่ยังไม่ส่งผลกระทบอย่างทั่วถึงในสถานการณ์ภาพรวมของประเทศ ซึ่งจะต้องพิจารณาดำเนินการอย่างจริงจัง เป็นรูปธรรมในปีพุทธศักราช 2551 ต่อไป

3. ความต่อเนื่องของกระบวนการแก้ไขปัญหายังคงเป็นจุดอ่อนที่สำคัญของการบริหารจัดการแก้ไขปัญหายาเสพติด ทำให้ผลสัมฤทธิ์ของการแก้ไขปัญหายังไม่ปรากฏผลอย่างสมบูรณ์ และเป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดวัฏจักรปัญหายาเสพติดอย่างไม่จบสิ้น

3.1 แนวโน้มที่สูงขึ้นของอัตราการกระทำความผิดด้านยาเสพติดซ้ำและบำบัดรักษาซ้ำของผู้เสพที่ผ่านการบำบัดรักษา อันเป็นผลมาจากขาดความสมบูรณ์ของระบบกระบวนการช่วยเหลือ พื้นฟู ดูแลให้บุคคลเหล่านี้กลับสู่สังคมปกติ ไม่หวนกลับมามีพฤติกรรมด้านยาเสพติดอีก

3.2 ยังไม่มีระบบที่สมบูรณ์ที่จะปฏิบัติอย่างทั่วถึงในทุกจังหวัด ในการสร้าง กลไก การติดตามช่วยเหลือ ดูแล ให้ผู้ผ่านการบำบัดหรือผู้เคยกระทำความผิดยาเสพติด ได้มีวิถีชีวิตอย่างเป็นปกติ ได้รับการยอมรับจากสังคม นอกจากนี้การดำเนินงานเพียงบางจังหวัดเท่านั้น

3.3 มีช่องว่างของกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะ ขั้นตอนการปล่อยตัวชั่วคราว หรือการประกันตัว ทำให้ผู้กระทำความผิดยาเสพติดที่ถูกจับกุม ใช้ช่องว่างนี้ประกันตัวออกจากที่คุมขัง และจำนวนไม่น้อย หันกลับไปมีพฤติกรรมด้านยาเสพติดซ้ำอีก

4. ปฏิบัติการรวมพลังไทยในปีพุทธศักราช 2550 นี้ ยังไม่สามารถที่จะนำผู้เกี่ยวข้อง กับยาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้เสพ ให้เข้าสู่ระบบบำบัดรักษาได้ทั้งหมด ทำให้บุคคลเหล่านี้ จึง เป็นตัวแปรสำคัญที่กระจายปัญหาเสพติดให้ขยายตัวมากขึ้นกว่าช่วงที่ผ่านมา ทั้งนี้เพราะ

4.1 ขาดประสิทธิภาพของระบบการค้นหาผู้เสพ/ผู้เกี่ยวข้องกัวยาเสพติด วิธีการที่ ใช้อยู่ในปัจจุบัน ไม่สามารถค้นหาผู้เสพยาเสพติดได้อย่างสอดคล้องกับขนาดปัญหาเสพติดที่เป็นจริง

4.2 การนำผู้เสพเข้าสู่ระบบบำบัดรักษาในปัจจุบัน วางน้ำหนักไปที่ระบบบังคับ บำบัดฯ ตาม พระราชบัญญัติฟื้นฟูฯ ซึ่งเป็นระบบที่มีต้นทุนของการดำเนินการสูงกว่าทุกระบบ บำบัดฯ ที่มีอยู่ และเป็นระบบที่ขาดการเชื่อมโยงกับชุมชนตั้งแต่เริ่มแรก จึงจำเป็นต้องเพิ่ม งบประมาณของรัฐมากขึ้นทุกปี เพื่อดำเนินการด้านบุคลากร สถานที่ ขั้นตอนที่ยังเป็นที่กำหนดใน กฎหมาย ฯลฯ ซึ่งเป็นมูลเหตุสำคัญของการปรับระบบบำบัดรักษาทั้งระบบในปีพุทธศักราช 2551

5. ประเด็นการเชื่อมต่อ ค่อยๆลดจากการแก้ไขปัญหายาเสพติดเข้ากับการแก้ไขปัญหา พื้นฐาน ซึ่งเป็นต้นเหตุที่แท้จริงของปัญหายาเสพติดและเป็นขั้นตอนของการสถาปนาความมั่นคง สร้างความยั่งยืนอย่างแท้จริง เป็นประเด็นสำคัญที่ยังไม่ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบในปี พุทธศักราช 2550 และมีความจำเป็นต้องเร่งดำเนินการในปีพุทธศักราช 2551

5.1 พัฒนาระบบความคิด พัฒนากลไกเชื่อมต่อ บูรณาการการแก้ไขปัญหาระหว่าง ยาเสพติดกับปัญหาพื้นฐาน ชุดของกิจกรรม ระบบงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมแก้ไขปัญหา พื้นฐานให้กับบุคคลที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และสร้างการยอมรับทางสังคม ฯลฯ เป็นสิ่งสำคัญ ที่จะต้องดำเนินการให้เป็นรูปธรรม

5.2 พัฒนากิจกรรมสถาปนาความมั่นคงในพื้นที่ที่สามารถแก้ไขปัญหาค้นคืนสู่สังคม แล้ว รวมทั้ง สถาปนาความมั่นคงให้กับกลไก องค์กรแก้ไขปัญหา ชุดของกิจกรรมที่จะสถาปนา ความมั่นคง ฯลฯ เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม

6. ประเด็นปัญหาเยาวชน ซึ่งถือเป็นกลุ่มประชากรที่มีอัตราเสี่ยงสูงที่สุดต่อปัญหา ยาเสพติด และเป็นกลุ่มที่มีปัญหาสลับซับซ้อนมากที่สุด หลากๆปัญหา ไม่จำกัดปัญหาใดปัญหา หนึ่ง เป็นการเฉพาะ ทำให้มิติการแก้ไขปัญหายาเยาวชนจึงจำเป็นต้องมีการบูรณาการส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวนมาก โดยในช่วงปฏิบัติการที่ผ่านมา ปัจจุบันปัญหาเยาวชน ยังเป็นปัญหาหลักสำคัญที่ยังดำรง อยู่ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ปัญหาเยาวชนในอนาคต

6.1 มิติปัญหาที่สลับซับซ้อนของเยาวชน นอกจากจะเป็นปัญหายาเสพติดแล้ว ปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ มั่วสุมตามแหล่งมั่วสุมต่างๆ ไร้เวลาว่างไม่เป็นประ โยชน์ เทียวเตร่เวลา กลางคืน ดึกเกมส์ พนันบอล หนีเรียน กลุ่มกวนเมือง เพศสัมพันธ์/เอดส์ ยกพวกตีกันระหว่างกลุ่ม/

สถาบัน ใช้จ่ายทุนเพื่อ คำนิยมพุ่งเพื่อ โดยเขววชนแต่ละคน จะมีปัญหาหลายอย่างที่ดองแก้ไขไม่มี ปัญหาที่เกิดขึ้นเพียงปัญหาเดียว

6.2 มาตรการจัดระเบียบสังคม ที่กำหนดเป็นมาตรการสำคัญในปฏิบัติการรวมพลัง ปีพุทธศักราช 2550 แม้จะดำเนินการได้ในแทบทุกจังหวัด แต่ยังไม่ได้นำเนินการครบอย่าง บูรณาการ ทั้งตบิจจยลลล และเสริมบิจจยลลล อย่างมีภาคิร่ววมแบบบูรณาการ ทำให้ปัญหาเขววชน จึงเป็นปัญหาสำคัญอย่างค่อเนื่องค่อไป

7. การบูรณาการกลไก ทรัพยากร งบประมาณของทุกหน่วย เข้าแก้ไขปัญหายาเสพติด อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงเป้าหมาย ยังไม่สามารถดำเนินการ ได้อย่างเต็มที่ ยังมีช่องว่างบางประการที่ จะดองแก้ไข ปรับปรุงในปีพุทธศักราช 2551 โดย

7.1 การจัดให้มีกลไกการแก้ไขปัญหายาอย่างบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่ เฉพาะยังเป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญ ได้แก่

7.1.1 กลไกการแก้ไขปัญหายาในพื้นที่กรุงเทพมหานครและจังหวัดปริมณฑล ควรจะเป็นไปในลักษณะใด ที่เหมาะสมค่อการบูรณาการกำลังและมีผลทางปฏิบัติอย่างมีรูปธรรม

7.1.2 กลไกการแก้ไขปัญหายาเสพติด ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่สามารถ บูรณาการระหว่างกลไกกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัด ชายแดนภาคใต้และศูนย์ปฏิบัติการค่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดเข้าด้วยกันอย่างเป็นเอกภาพ และสอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาคอนคองซึ่งเป็นปัญหาหลักในพื้นที่

7.1.3 กลไกการจัดความสัมพันธของบทบาท ระหว่าง กองอำนวยการรักษา ความมั่นคงภายในกับกลไกการจัดการด้านยาเสพติดในรูปของ ศูนย์อำนวยการป้องกันปราบปราม ยาเสพติดและศูนย์ค่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ระดับต่างๆ ในภาพรวมทั้งประเทศ ควรจัดวาง ความสัมพันธ์อย่างไร ไม่ให้มีความซ้ำซ้อนกัน

7.1.4 การสร้างความมั่นคงค่อเนื่องให้กับกลไกศูนย์ค่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ทุกระดับโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศูนย์ค่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดและศูนย์ค่อสู้เพื่อเอาชนะ ยาเสพติดอำเภอทั้งในด้านโครงสร้าง ระบบงาน กำลังพลที่เพียงพอยังเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลให้ การดำเนินงานในระดับจังหวัดและอำเภอจำนวนมาก ทั้งๆที่นโยบายด้านยาเสพติดเป็นนโยบายที่ ค่อเนื่องมาโดยตลอด

7.2 การบูรณาการแผนงาน-งบประมาณด้านยาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพในทุก ระดับ และมุ่งผลค่อการแก้ไขปัญหายาอย่างแท้จริง มีประเด็นสำคัญ ได้แก่

7.2.1 การบูรณาการแผนงาน-งบประมาณทั้ง 4 ส่วน จากหน่วยงานส่วนกลาง จากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด งบประมาณที่จัดสรรลงสู่จังหวัด

งบประมาณขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ให้เป็นเอกภาพ มีประสิทธิภาพ คุ้มค่า สอดคล้องกับนโยบาย

7.2.2 การจัดการแผนงานงบประมาณให้สอดคล้องกับปฏิบัติการต่างๆที่รัฐบาลหรือ ศูนย์อำนวยการป้องกันปราบปรามยาเสพติด มอบหมาย สั่งการให้ปฏิบัติ

8. ปฏิบัติการรวมพลังปีพุทธศักราช 2550 แม้จะมีการวางรากฐานการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกระดับในขั้นต้นแล้ว ซึ่งถือเป็นแนวโน้มที่ดีในระยะต่อไป แต่มีบางประเด็นที่จะต้องพัฒนาให้เกิดความชัดเจน ได้แก่

8.1 จะพัฒนาความชัดเจนของบทบาทความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรแก้ไขปัญหายาเสพติดของภาคประชาชนต่างๆ ฯลฯ ให้มีการบูรณาการกำลังทั้งหมดได้อย่างไร โดยใช้พื้นที่ชุมชนเป็นจุดพื้นฐาน

8.2 ปีพุทธศักราช 2550 ควรมีการปฏิบัติในลักษณะนำร่องแบบบูรณาการขององค์กรภาคประชาชนทุกส่วน ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างระดับพื้นที่ของกระทรวงมหาดไทย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคประชาชนของหน่วยงานต่างๆด้านยาเสพติด ฯลฯ เพื่อเป็นรูปแบบที่มีคุณภาพ ก่อนขยายผลการดำเนินงานในปีพุทธศักราช 2551

8.3 ในระยะที่ผ่านมา การวางน้ำหนักของการสร้างกลไกเฝ้าระวัง และความยั่งยืนให้กับบทบาทขององค์กรภาคประชาชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดทั้งระบบ ยังเป็นประเด็นที่แม้จะมีการระบุดึง แต่ยังคงขาดยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุมพื้นที่ชุมชนต่างๆทั่วประเทศ ทำให้การขับเคลื่อนงานภาคประชาชนยังจำกัด ไม่สามารถขยายพื้นที่ได้อย่างครอบคลุม

9. ปฏิบัติการรวมพลังในปีพุทธศักราช 2550 ยังไม่ได้กล่าวถึงการสร้างยุทธศาสตร์ความสัมพันธ์กับต่างประเทศในอันที่จะหยุดยั้งการผลิตและค้ายาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพให้มากขึ้น ซึ่งอาจส่งผลให้ประเทศไทยอยู่ในฐานะฝ่ายตั้งรับในสถานการณ์ปัญหายาเสพติดนอกประเทศ มีประเด็นปัญหาสำคัญ ดังนี้

9.1 การขยายความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติดระหว่าง ไทย กับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ พม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กัมพูชา สาธารณรัฐประชาชนจีน ฯลฯ ควรขยายความร่วมมือให้ครอบคลุมมิติด้านต่างๆ ที่ได้รับความเห็นชอบร่วมกันของรัฐบาลประเทศเหล่านี้ โดยให้ปรากฏผลอย่างเป็นรูปธรรมในทุกด้าน และในทุกประเทศเท่าที่มีเงื่อนไข

9.2 ผลักดันให้ขยายความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติดระหว่างกันในรูปแบบและภาคีที่เหมาะสม โดยใช้บทบาทของรัฐบาลให้มากขึ้น

กรอบยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติดปีพุทธศักราช 2551

กรอบความคิดหลักในปีพุทธศักราช 2551 ดำรงกรอบความคิดหลักในการแก้ไขปัญหายาเสพติดเช่นเดียวกับกรอบความคิดหลักในปีพุทธศักราช 2550 กล่าวคือ มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่คงเหลือ ขยายการสถาปนาความมั่นคง ขยายการสร้างความยั่งยืนให้มากยิ่งขึ้น ปรากฏผลเป็นรูปธรรมทั้งปริมาณและคุณภาพ เพิ่มความสมดุลให้กับการสถาปนาความมั่นคงและสร้างความยั่งยืน ให้มากยิ่งขึ้นกว่าปีพุทธศักราช 2550 ทั้งในส่วนของพัฒนาระบบ กลไก มาตรการที่เป็นรูปธรรม เพื่อมิให้ปัญหายาเสพติดที่แก้ไขดู่ง่วงในขั้นพื้นฐานแล้ว ต้องหวนกลับมาอีกเพื่อขยายผลจากการแก้ไขปัญหายาเสพติด ในปีพุทธศักราช 2550 ให้ต่อเนื่องในปีพุทธศักราช 2551 จึงกำหนดกรอบทิศทางสำคัญ ดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2551 : 12 - 14)

1. มุ่งเน้นแก้ไขปัญหายาเสพติดที่คงเหลือ เป็นทิศทางหลัก เพื่อลดปัญหายาเสพติดที่ยังดำรงอยู่ให้เหลือน้อยที่สุด
2. มุ่งเน้นขยายการดำเนินงาน สถาปนาความมั่นคง และสร้างความยั่งยืนในพื้นที่ที่สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเชื่อมต่อกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดพื้นฐาน เพื่อมิให้ปัญหายาเสพติดหวนกลับ
3. พัฒนาระบบบำบัดรักษาแบบบูรณาการ ภายใต้อาณัติของโครงสร้างการบริหารจัดการบำบัดรักษาใหม่ โดยเน้นดำเนินการอย่างครบวงจร และการมีส่วนร่วมของชุมชน
4. มุ่งเน้นป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเยาวชนทั้งระบบ โดยจัดระเบียบสังคมแบบบูรณาการ ป้องกันเยาวชนกลุ่มเสี่ยงทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อป้องกันประชากรกลุ่มเสี่ยงมิให้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับวงจรยาเสพติด
5. มุ่งเน้นขยายบทบาทพลังชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยบูรณาการกลไกภาคประชาชน ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น-องค์กรภาคประชาชนต่างๆ อย่างเป็นเอกภาพ
6. ขยายการค้าเงินยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศเชิงรุก พัฒนาความร่วมมือ โดยเน้นประเทศเพื่อนบ้าน ให้มีผลความร่วมมือในด้านต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น เพื่อลดการผลิตและค้ายาเสพติดที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย
7. พัฒนาประสิทธิภาพบริหารจัดการ แก้ไขปัญหายาเสพติดให้เอื้ออำนวยต่อผลสำเร็จของยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติดที่กำหนด โดยให้ความสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างกลไก การบริหารจัดการทรัพยากร พัฒนางานวิชาการเชิงประยุกต์ อย่างมุ่งผลสัมฤทธิ์ของการแก้ไขปัญหายา

มาตรการสำคัญที่มุ่งเน้นในปีพุทธศักราช 2551

ยุทธศาสตร์ปีพุทธศักราช 2551 ยังคงยึดมาตรการหลักที่ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง แต่จะมีจุดเน้นหนักในแต่ละมาตรการที่แตกต่างกันตามสภาพปัญหาและนโยบายที่กำหนดเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของการแก้ไขปัญหาย่างแท้จริง ทั้งนี้แบ่งมาตรการดำเนินการออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2551 : 14 - 20)

ประเภทที่ 1 การดำเนินงานในแต่ละมาตรการ

1. มาตรการปราบปรามยาเสพติด (Supply) มีภารกิจเน้นหนัก ได้แก่

1.1 เน้นสกัดกั้นการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน โดยกำหนดพื้นที่แห่งถึงหลักรอง บูรณาการสรรพกำลังที่มีอยู่เข้าดำเนินการในพื้นที่เป้าหมายภายใต้แผนยุทธการร่วมกันตั้งแต่ช่วงต้นปี 2551 ให้ความสำคัญในการจัดวางผังข่ายการสกัดกั้นที่เชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ตามแนวชายแดน และระหว่างพื้นที่ชายแดนกับพื้นที่ตอนใน เสริมความร่วมมือให้กับด่านถาวรที่กำหนดเป็นเป้าหมาย เสริมประสิทธิภาพของ BLO กดคั้น ปราบปรามกลุ่มการค้ายาเสพติดที่มีบทบาทสำคัญในการนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน เสริมความเข้มแข็งให้กับระบบสกัดกั้นทุกระบบ เสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งในการสกัดกั้นยาเสพติดร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้ เน้นหนักในพื้นที่ภาคเหนือ ภาคตอน. ภาคกลาง และภาคใต้ตามลำดับ

1.2 เน้นสืบสวน ปราบปรามกลุ่มการค้ายาเสพติดรายใหญ่ที่ยังคงอยู่ เพื่อทำลายโครงสร้างการค้ายาเสพติดให้มากที่สุด และส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ภาพรวม โดยกำหนดกลุ่มเครือข่ายการค้ารายใหญ่ที่เป็นเป้าหมายอย่างชัดเจน จัดระบบ กลไกการปฏิบัติ หน่วยเข้าร่วม จัดสรรทรัพยากร การบริหารจัดการสืบสวน ปราบปราม เป็นการเฉพาะ มีแผนปฏิบัติการอย่างชัดเจน ฯลฯ ให้มีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการกิจ

1.3 เน้นพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมให้มุ่งผลต่อการปราบปรามกลุ่มการค้ายาเสพติดระดับต่างๆ โดยจัดระบบกลไก ประสานงานระหว่างหน่วยจับกุมหน่วยสอบสวน และหน่วยที่เกี่ยวข้อง เพื่อประ โยชน์ในการคัดค้านการปล่อยตัวชั่วคราวทั้งในส่วนกลางและพื้นที่ พัฒนาการรวบรวมพยานหลักฐานทางคดีโดยนำวิทยาการทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ให้มากยิ่งขึ้น ป้องกันมิให้ผู้ที่ถูกจับกุมรายสำคัญมีพฤติกรรมร่วมค้ายาเสพติดในสถานที่คุมขังของรัฐ

1.4 เน้นพัฒนางานข่าวกรองยาเสพติด ให้สามารถสะท้อนสถานการณ์ปัญหา และนำมาปรับกลยุทธ์งานด้านปราบปรามอย่างมีประสิทธิภาพ โดย พัฒนากลไกข่าวกรองยาเสพติดทั้งในส่วนกลางและพื้นที่ สามารถรวบรวม วิเคราะห์ ประมวลการข่าวเพื่อใช้ประโยชน์ทั้งในระดับยุทธการและยุทธวิธีและนำไปสู่การพัฒนางานด้านปราบปราม

1.5 เน้นพัฒนาระบบงานตรวจสอบทรัพย์สินและพัฒนาอุปกรณ์เครื่องมือต่างๆที่จำเป็นต่อการเสริมสร้างประสิทธิภาพงาน โดย กำหนดบทบาทหน่วยงานที่มีภารกิจตรวจสอบทรัพย์สินให้ชัดเจนและมอบหมายอัตรากำลังอย่างเหมาะสมกับปริมาณงาน จัดทำแผนและสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือการสืบสวน ปราบปรามให้กับหน่วยงาน/ชุดปฏิบัติการฯที่มีความจำเป็นของภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

1.6 เน้นและให้ความสำคัญในการติดตาม ช่วยเหลือ พี่นฟูผู้เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด สามารถกลับสู่สังคมได้ตามปกติ ไม่ก่อความเดือดร้อนให้กับชุมชนและสังคม โดย กำหนดบุคคลที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ได้แก่ กลุ่มพัน โทษ กลุ่มได้รับนิรโทษกรรม กลุ่มระหว่างคุมประพฤติ และกลุ่มผู้เลิกพฤติกรรมด้านยาเสพติดโดยสมัครใจ ฯลฯ เป็นเป้าหมาย จัดระบบติดตาม พี่นฟู ดูแล และช่วยเหลือตามเหมาะสม เพื่อกลับสู่สังคมได้ตามปกติ ได้รับการยอมรับตามหลักการของการให้อภัยทางสังคม และไม่กระทำความผิดซ้ำ

1.7 ลดพื้นที่ปลูกพืชเสพติดทุกประเภท โดยให้ความสำคัญกับแหล่งผลิตฝิ่น กัญชาและพืชกระท่อม เพื่อมิให้นำพืชเสพติดดังกล่าวไปแพร่ระบาดในพื้นที่ต่างๆ รวมทั้งเสริมมาตรการพัฒนาให้กับประชาชนในพื้นที่

2. มาตรการบำบัดรักษา (Demand) มีภารกิจเน้นหนัก ได้แก่

2.1 เน้นพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการค้นหาผู้เสพยาเสพติด โดยกำหนดกลไก ค้นหาผู้เสพยาเสพติดให้ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมายที่เพิ่งเล็ง ส่งเสริมบทบาทของชุมชนในการค้นหาผู้เสพยาเสพติดด้วยกระบวนการชุมชน จัดระบบการค้นหาผู้เสพยาควบคู่กับการแก้ไขปัญหาในพื้นที่

2.2 พัฒนาการบำบัดรักษาแบบบูรณาการทุกระบบ ให้เชื่อมโยง สนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยส่งเสริมให้มีการบำบัดรักษาแบบสมัครใจเป็นเบื้องต้นใช้ระบบบังคับบำบัดยาเสพติดต่อกลุ่มบุคคลที่เสพยาจริงจัง หรือ ไม่เต็มใจที่จะบำบัดแบบสมัครใจ หรือ เข้าบำบัดฯหลายครั้ง ตามเกณฑ์ที่กำหนดและบำบัดฯในระบบต้องโทษต่อบุคคลที่มีพฤติกรรมทั้งเสพยาและจำหน่าย ทั้งนี้ให้มีการบริหารจัดการทั้งทางด้านงบประมาณ สถานที่ บุคลากรใหม่ทั้งระบบ รวมทั้งเสริมความเข้มแข็งให้กับหน่วยงานด้านบำบัดรักษาในการรองรับระบบ

2.3 เน้นติดตาม ช่วยเหลือ พี่นฟู ดูแลผู้ผ่านการบำบัดรักษาให้ครบวงจร มิให้กลับไปมีพฤติกรรมซ้ำอีก โดย กำหนดบุคคลเป้าหมาย จัดระบบติดตาม ช่วยเหลือ ผู้ผ่านการบำบัดฯ โดยใช้บทบาทของกลุ่ม/ชุมชน /อาสาสมัครฯ /ท้องถิ่น เน้นการมีส่วนร่วมของพื้นที่ในการช่วยเหลือ สนับสนุน ทั้งในด้านงบประมาณ อาชีพ และสิ่งจำเป็นที่โครงการ ฯลฯ และขยายการยอมรับของชุมชนและสังคมที่จะเปิดโอกาสให้บุคคลเหล่านี้ได้กลับไปมีวิถีชีวิตปกติ

กลุ่มเป้าหมายดังกล่าว เมื่อรวมกับบุคคลในข้อ 1.6 ซึ่งถือเป็นเนื้องานที่สำคัญ ในปี พุทธศักราช 2551 จึงจำเป็นต้องจัดวางระบบการสนับสนุน ช่วยเหลือ ติดตามให้มีประสิทธิภาพ ทั้งในระดับส่วนกลาง ภาคจังหวัด โดยกำหนดระบบ กลไก สถานที่ การส่งต่อ รวมทั้ง ระบบงบประมาณที่จำเป็น ในงานนี้

3. มาตรการด้านป้องกันกลุ่มเสี่ยง มิให้มีโอกาสเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (Potential Demand) มีภารกิจเน้นหนัก ได้แก่

3.1 เน้นกำหนดกลุ่มเยาวชนที่มีโอกาสเสี่ยงสูง และกลุ่มที่มีโอกาสเสี่ยงต่อปัญหา ยาเสพติด เป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญที่สุดในการป้องกันยาเสพติด โดย แต่ละพื้นที่จังหวัด ค้นหากลุ่ม ผู้มี โอกาสเสี่ยงสูง และกลุ่มผู้มี โอกาสเสี่ยง กำหนดเป็นเป้าหมายและพื้นที่ที่จะดำเนินการ และ จัดทำแผนการป้องกันภาวะเสี่ยงของบุคคลเหล่านี้อย่างชัดเจน

3.2 เน้นจัดระเบียบสังคมแบบบูรณาการในเขตเมืองทุกจังหวัดและให้ความสำคัญ ในการปฏิบัติอย่างจริงจัง โดย พัฒนากลไกปฏิบัติการจัดระเบียบสังคมแบบบูรณาการทั้งใน ส่วนกลาง-ภาค-จังหวัด ดำรงข้อมูลปัญหา ลดปัจจัยลบ สร้างปัจจัยบวก เสริมการมีส่วนร่วมของ ชุมชนและสังคม บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด รวมทั้ง จัดให้มีกลไกตรวจสอบการปฏิบัติงาน อย่างจริงจังในระดับส่วนกลาง-ภาค เพื่อตรวจสอบ ถ่วงดุลการปฏิบัติงาน

3.3 เน้นเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาในพื้นที่ที่กำหนด เพื่อป้องกัน และสร้างคุณภาพชีวิตแก่เยาวชน โดย ค้นหา/คัดกรอง /จำแนกกลุ่มนักเรียนตามภาวะความเสี่ยง ประเภทต่างๆ จัดกิจกรรมในสถานศึกษาที่เหมาะสม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่เยาวชน ป้องกันยาเสพติดและภาวะเสี่ยงอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชน พัฒนา คุณธรรม จริยธรรมของเยาวชน

4. มาตรการบริหารจัดการ มีภารกิจเน้นหนัก ได้แก่

4.1 เน้นเสริมความเข้มแข็ง และพัฒนากลไกการแก้ไขปัญหายาเสพติดทุกระดับ ทั้งในส่วนกลาง-ภาค-จังหวัด-อำเภอ-ท้องถิ่น ให้เป็นกลไกอำนาจการและประสานปฏิบัติด้านยาเสพติด โดย กำหนดระบบงาน โครงสร้าง บุคคลากร อุปกรณ์ ระบบความมั่นคงในการทำงาน ฯลฯ ของกลไกต่างๆอย่างชัดเจน เป็นที่ยอมรับ

4.2 เน้นจัดระบบ เสริมประสิทธิภาพ บริหารจัดการแผนงานงบประมาณ ให้ สอดคล้องกับการปฏิบัติการและมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดย จัดสรรงบประมาณอย่างชัดเจนต่อเป้าหมายที่ ต้องปฏิบัติเฉพาะและเน้นหนัก บูรณาการแผนงานงบประมาณทั้งส่วนกลาง/จังหวัด/ท้องถิ่น อย่าง เป็นเอกภาพและสอดคล้องกับการปฏิบัติงานตามแผนฯ จัดระบบการจัดทำแผนปฏิบัติการฯในทุก

ระดับให้กะทัดรัดและมุ่งผลปฏิบัติที่เป็นจริง รวมทั้ง ปรับระบบรายงานผลการปฏิบัติในทุกระดับ มิให้ซ้ำซ้อน และทันสมัย

4.3 เน้นบูรณาการกลไกภาคประชาชนทั้งระบบให้เป็นเอกภาพและเป็นกำลังพื้นฐานสร้างความมั่นคงและยั่งยืนในพื้นที่ในระยะยาว โดยบูรณาการการมีส่วนร่วมของชุมชน ทั้งในส่วนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น-องค์กรภาคประชาชนในพื้นที่เสริมสร้างกิจกรรม แก้ไขปัญหาสุขภาพจิต พัฒนาประสิทธิภาพของวิทยากรกระบวนการกระตุ้นชุมชน สร้างกลไกเฝ้าระวังในชุมชน พัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนภายใต้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้ง สร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายการรวมตัวกันของชุมชน

4.4 เน้นขยายผลจากองค์ความรู้ที่ได้จากจังหวัดนำร่องและองค์ความรู้ของจังหวัดอื่นๆที่มี เพื่อพัฒนาการแก้ไขปัญหายาเสพติดระบบต่างๆให้กับจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาหลักพัฒนางานวิชาการเชิงประจักษ์ ให้งานแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ให้จังหวัดมีระบบประเมินตนเองในทางวิชาการเพื่อสะท้อนปัญหายาเสพติด ได้อย่างเป็นกลางจัดให้มีการสำรวจสถานะประมาณการปัญหายาเสพติดในทางวิชาการเพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผนจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายา

5. การค้อยอดการแก้ไขปัญหายาเสพติด ไปสู่การสถาปนาความมั่นคง และสร้าง ความยั่งยืน ซึ่งเป็นกิจกรรมสำคัญที่มุ่งแก้ไขปัญหายาเสพติดในขั้นพื้นฐานมิให้ปัญหายาเสพติด หวนกลับมาอีก โดยมีแนวทาง ดังนี้

5.1 การสถาปนาความมั่นคง คือ การสร้างกลไก ระบบให้กับพื้นที่ที่สามารถ แก้ไขปัญหายาเสพติดได้แล้ว เพื่อเป็นหลักที่มั่นคงในการป้องกันการหวนกลับคืนของปัญหายาเสพติด ประกอบด้วย สร้างกลไกเฝ้าระวังให้กับหน่วยงานในระดับพื้นที่จังหวัด-ภาค-ประเทศให้มีขีดความสามารถในการสะท้อนและชี้ปัญหายาเสพติด จัดโครงสร้าง จัดสรรบุคลากร ดำเนินงานด้าน ขยายผลให้กับกลไกต่างๆให้ดำรงความต่อเนื่องอย่างเพียงพอต่อการปฏิบัติงานจัดให้มีกลไก เฝ้าระวังติดตามปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน สถานศึกษา อย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่เป้าหมาย และสามารถแก้ไขปัญหายาได้อย่างจริงจัง รวมทั้งจัดให้มีระบบติดตาม ช่วยเหลือ ดูแลผู้เคยเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด ทั้งในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต งบประมาณ การให้คำปรึกษา อาชีพที่เหมาะสม เพื่อสร้างหลักประกันที่ดีและมั่นคง

5.2 การสร้างความยั่งยืน คือ การสร้างระบบ กลไกสนับสนุน เชื่อมต่อ เพื่อมุ่ง แก้ไขปัญหาพื้นฐานระยะยาวให้กับพื้นที่/บุคคลที่สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้แล้ว ประกอบด้วย ปลูกฝังแนวความคิด ปรัชญาแบบเศรษฐกิจพอเพียงให้กับบุคคล และพื้นที่เป้าหมาย

ได้มีทางเลือกอย่างยั่งยืน พัฒนาความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนที่ประสบผลสำเร็จ ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้เป็นหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินที่มุ่งพัฒนาอย่างยั่งยืน บูรณาการกลไกภาคประชาชนในพื้นที่-องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ และการพัฒนาพื้นที่ให้เข้ากับระบบกลไกปกติ ทั้งในด้านแผนงาน-งบประมาณ-แผนพัฒนาต่างๆ ขยายค่านิยมของชุมชนและสังคมให้ยอมรับการดำรงชีวิตอย่างเป็นปกติของบุคคลที่เคยมีพฤติการณ์ด้านยาเสพติดมาก่อน รวมทั้งพัฒนาความเข้มแข็งของครอบครัว กลุ่ม ชุมชนและสังคมภายใต้หลักคุณธรรม จริยธรรม จึงจะเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่แท้จริง

ประเภทที่ 2 การผสมผสานมาตรการในพื้นที่เฉพาะ (Area Approach)

การดำเนินงานมาตรการเชิงเดี่ยว มุ่งผลได้เฉพาะกลุ่มเป้าหมายเดี่ยว ที่ไม่ยึดติดพื้นที่ แต่จากสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในช่วงที่ผ่านมา และสืบเนื่องมาจนถึงปี 2551 มีหลายปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยมาตรการใดมาตรการหนึ่ง ต้องมีการผสมผสานมาตรการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่ยังคงมีระดับปัญหายาเสพติดมากหรือรุนแรง เกินกว่าที่จะใช้กลไกปกติเข้าดำเนินการ

ด้วยเหตุนี้ ในปีพุทธศักราช 2551 เพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ของการแก้ไขปัญหายา จึงต้องแยกมาตรการพื้นที่ออกมาเป็นการเฉพาะ โดยกำหนดให้เป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงของปัญหาในระดับสูง หรือเรียกว่า High Risk Areas ที่จำเป็นต้องมีระบบบริหารจัดการแก้ไขปัญหายาเป็นพิเศษและเฉพาะ มีพื้นที่สำคัญ 3 กลุ่มหลัก ดังนี้

1. พื้นที่กรุงเทพมหานครและจังหวัดปริมณฑล ซึ่งถือเป็นพื้นที่ที่มีระดับปัญหาแพร่ระบาดมากที่สุด และมีแนวโน้มปัญหาเพิ่มมากขึ้น เกินกว่าค่าเฉลี่ยรวมของประเทศในอัตราสูง โดยมีแนวทาง ได้แก่

1.1 จัดระบบ กลไกบริหารจัดการแก้ไขปัญหายาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ โดยผนวกกลไกทั้งในระดับนโยบาย-กลไกระดับหน่วยงานส่วนกลาง-กลไกท้องถิ่นของ กทม.-กลไกระดับภูมิภาค ในจังหวัดปริมณฑล เป็นกลไกบริหารจัดการการแก้ไขปัญหายาสูงสุด รวบรวมบทบาทหน่วยงานที่มีอำนาจโดยตรงเข้าด้วยกัน จัดระบบสั่งการอย่างเป็นทางการ และจัดระบบอำนาจการร่วมกัน

1.2 จัดกำลังปฏิบัติการเป็น 2 ประเภท คือ (1) กำลังปฏิบัติการโดยตรง ที่ได้รับมอบหมายให้มาปฏิบัติงานแก้ไขปัญหายาในพื้นที่นี้ เป็นการเฉพาะ มีช่วงเวลาที่แน่นอน สนธิกำลังจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง ในปริมาณที่มากพอที่จะลดระดับปัญหาลงได้ และ (2) กำลังปฏิบัติการในพื้นที่ที่ปฏิบัติอยู่แล้ว แต่ต้องมีการกึ่งอื่นที่ต้องปฏิบัติ ไม่สามารถปฏิบัติเป็นการเฉพาะได้ แต่เป็นกำลังที่เข้าแผน

1.3 กำหนดเป้าหมายปฏิบัติการ ทั้งที่เป็นพื้นที่ และบุคคล อย่างชัดเจน มีแผนปฏิบัติการที่จะมุ่งลดปัญหาในแต่ละพื้นที่เน้นหนัก มีการปฏิบัติการทั้งทางกว้างและด้านลึก

1.4 ส่งเสริมบทบาทของภาคประชาชน ควบคู่ไปกับกระบวนการแก้ไขปัญหของภาครัฐ มีการดำเนินงานสอดคล้องกันทั้งบทบาทและการกำหนดพื้นที่เป้าหมาย มุ่งให้ภาคประชาชนเฝ้าระวังและรักษาพื้นที่ในระยะเวลาที่สามารถลดต้นปัญหาลงได้แล้ว

1.5 จัดสรรงบประมาณเป็นการเฉพาะ สำหรับการแก้ไขปัญหตามเป้าหมายที่กำหนดโดยตรง มีการจัดทำแผนปฏิบัติของทุกหน่วยที่เกี่ยวข้อง ทุกมาตรการร่วมกัน อย่างมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีการติดตามและวัดผลเป็นรายพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และปรับแผนปฏิบัติตามสถานการณ์

2. พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นพื้นที่ปัญหาความมั่นคงสูงที่สุดในประเทศ และมีระดับความรุนแรงของการแพร่ระบาดของยาเสพติดในอัตราสูงเช่นเดียวกัน และกระทบต่อสถานการณ์ด้านความมั่นคง มีแนวทาง ได้แก่

2.1 จัดระบบ กลไกการบริหารจัดการแก้ไขปัญหให้สอดคล้องกับสถานการณ์ด้านความมั่นคง โดยบูรณาการกลไกของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้และศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดเข้าด้วยกันอย่างเป็นเอกภาพในการกิจด้านยาเสพติด ทั้งระดับบังคับบัญชา ระดับอำนวยการ ระดับปฏิบัติ

2.2 จัดกำลังปฏิบัติตามมาตรการต่างๆ ออกเป็น 3 ประเภท คือ (1) กำลังปฏิบัติการด้านยาเสพติด โดยตรง เช่น กำลังปฏิบัติงานชุมชนแบบเกาะติดพื้นที่ กำลังปราบปรามเครือข่ายเป็นการเฉพาะและ (2) กำลังปฏิบัติในพื้นที่ ที่มีการกิจด้านยาเสพติด และภารกิจอื่นควบคู่กัน ทั้งนี้ให้มีการจัดบทบาท ภารกิจของกำลังแต่ละประเภทอย่างชัดเจน (3) กำลังภาคประชาสังคม ที่มีการกิจด้านยาเสพติดในพื้นที่ โดยจัดวางกำลังปฏิบัติการแต่ละประเภทเข้าปฏิบัติงานในพื้นที่ที่เหมาะสม รวมทั้งอาศัยบทบาทของผู้นำศาสนาเป็นกำลังสำคัญที่จะเข้าร่วมแก้ไขปัญหายาเสพติด

2.3 จัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหายาเสพติด ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ แบ่งเป็น 2 มิติ คือแผนในภาพรวมทั้งจังหวัดชายแดนภาคใต้และแผนแยกรายพื้นที่ โดยให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติร่วมกัน มีความเชื่อมโยง สนับสนุนซึ่งกันและกันบูรณาการงบประมาณภายใต้วัตถุประสงค์ เป้าหมายเดียวกัน

3. พื้นที่ประเทศเพื่อนบ้านที่มีผลกระทบต่อปัญหายาเสพติดในประเทศไทย

ประกอบด้วย พม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กัมพูชา สาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์หรือพื้นที่ด่านหน้าของปัญหายาเสพติดก่อนกระจายเข้าสู่ประเทศไทยความร่วมมือของประเทศเพื่อนบ้านในการร่วมแก้ไขปัญหายาเสพติดกับประเทศไทยมากเท่าใดย่อมส่งผลต่อการลดปริมาณการผลิตและค้ายาเสพติดมากขึ้นเท่านั้นมีแนวทางสำคัญ ดังนี้

3.1 ขยายความร่วมมือปฏิบัติปฏิญญาร่วมว่าด้วยอาเซียนปลอดยาเสพติดในปีคริสต์ศักราช 2020 อย่างเป็นรูปธรรม โดยจัดทำแผนขยายความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับทุกประเทศในอาเซียนทุกปี ทั้งในกรอบของพหุภาคีและทวิภาคีตามเงื่อนไขที่เป็นไปได้และร่วมกันผลักดันให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

3.2 ขยายความร่วมมือในทางปฏิบัติระหว่างประเทศไทยกับทุกประเทศในอาเซียน ให้ครอบคลุมทุกมาตรการ/กิจกรรมที่ได้บรรลุข้อตกลงร่วมกัน ทั้งในด้านการปฏิบัติ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างประเทศ ประกอบด้วย ความร่วมมือทางการข่าว การปราบปราม การทบทวนและพัฒนากฎหมาย การบำบัดรักษา การปลูกพืชเสพติด การป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเยาวชน การมีส่วนร่วมของชุมชน การพัฒนาทางเลือกในด้านอาชีพเพื่อลดอุปทาน ความร่วมมือทางวิชาการ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ฯลฯ โดยควรมีแผนความร่วมมือในแต่ละด้านอย่างเป็นรูปธรรม และที่เป็นความเห็นพ้องของประเทศต่างๆ

3.3 ขยายความร่วมมือ แก้ไขปัญหายาเสพติดระหว่างประชาชนตามแนวชายแดน ประเทศไทย-ประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ พม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กัมพูชา ทั้งในด้านความร่วมมือในการสกัดกั้นตามแนวชายแดนการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชนประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อพัฒนาวิถีชีวิตอย่างยั่งยืนการศึกษาดูงานระหว่างกัน

3.4 ขยายบทบาทประเทศไทย พัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้ให้กับทุกประเทศในอาเซียน ในการปฏิบัติตามปฏิญญาร่วมว่าด้วยอาเซียนปลอดยาเสพติดในมาตรการด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับหน่วยงานในประเทศเพื่อนบ้าน

สถานการณ์และแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดของอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

อำเภอบ้านกรวดได้วิเคราะห์ประเมินสถานการณ์และแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (อำเภอบ้านกรวด. 2551 : 14) ไว้ดังนี้

สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติด

สถานการณ์ทั่วไปของอำเภอบ้านกรวด ถึงแม้ว่าการแพร่ระบาดของยาเสพติดจะไม่ถึงขั้นรุนแรง แต่เนื่องจากอำเภอบ้านกรวดมีอาณาเขตติดต่อกับหลายอำเภอและมีอาณาเขตติดต่อกับราชอาณาจักรกัมพูชาถึง 26 กิโลเมตรมีช่องทางขึ้นลง 10 ช่อง จึงเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงและล่อแหลมต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดและอาจเป็นเส้นทางที่สำคัญในการนำเข้ามาของยาเสพติดจากท้องที่อื่นได้ ซึ่งหากไม่มีการระวังป้องกันหรือมีมาตรการอย่างหนึ่งอย่างใดแล้ว คาดว่าในอีกไม่ช้าปัญหาสำคัญที่จะตามมาคือปัญหายาเสพติดและปัญหาอื่นที่สืบเนื่องกันมา ซึ่งในการนี้ อำเภอบ้านกรวดได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้มีการกำหนดแนวทางนโยบายในการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะส่วนราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน สถาบันการศึกษาในการร่วมประสานการทำงานให้เกิดเป็นรูปธรรม นำพาสู่ผลสัมฤทธิ์ของงานโดยเน้นการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ และกำหนดกลุ่มบุคคลเป้าหมายไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเยาวชน กลุ่มผู้ใช้แรงงาน เป็นต้น สำหรับหมู่บ้านและชุมชนในพื้นที่อำเภอบ้านกรวด ได้ประกาศเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด ประเภท ก จำนวน 113 หมู่บ้าน 18 ชุมชน ซึ่งครบทั้งหมดแล้ว

การดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติด

1. การจัดตั้งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอบ้านกรวด

อำเภอบ้านกรวด ได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอบ้านกรวด โดยระดมสรรพกำลังทุกองค์กรและทุกภาคส่วนราชการร่วมเป็นคณะทำงานระดับอำเภอ โดยมีหน้าที่ในการดำเนินการทุกวิถีทางที่จะทำให้ปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านกรวดลดน้อยลงและหมดไปในที่สุด ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอบ้านกรวดได้จัดให้มีการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการวิเคราะห์สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่เพื่อกำหนดแนวทางในการรณรงค์ ป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดการแพร่ระบาดและกำหนดมาตรการทางด้าน การปราบปราม ตลอดจนติดตามผลการดำเนินงานของ แต่ละฝ่าย พร้อมทั้งรวบรวมปัญหาอุปสรรคเพื่อกำหนดแนวทางการแก้ไขและรวบรวมผลการดำเนินงานของศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอบ้านกรวดรายงานศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดบุรีรัมย์ให้ทราบต่อไป

2. การจัดตั้งชุดปฏิบัติการประจำตำบล

ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอบ้านกรวด ได้มีคำสั่งที่ 346/2549 ลงวันที่ 4 กันยายน 2549 แต่งตั้งปลัดอำเภอผู้ประสานงานประจำตำบลพัฒนาการประจำตำบล เกษตรตำบล สาธารณสุขตำบล เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจประจำตำบล และปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันเป็นชุดปฏิบัติการประจำตำบลในการลงพื้นที่เพื่อรณรงค์ กระตุ้น เร่งเร้าให้เกิดการประชามหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อให้เกิดความตื่นตัวต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยมุ่งเน้นให้ชุมชนร่วมคิดร่วมกำหนดแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้เหมาะสมกับสภาพ และสถานการณ์ของพื้นที่และชุมชนเพื่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจ ของทุกฝ่ายในสังคม ให้เป็นพลังแผ่นดินในการเอาชนะยาเสพติด ทั้งนี้ชุดปฏิบัติการได้ดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล ผลการดำเนินงานในช่วงที่ผ่านมา พร้อมทั้งการทำประชาม เพื่อนำผลการประเมินนำไปสู่การประมวลผลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

3. การจัดตั้งชุดปฏิบัติการด้านการข่าว/ผู้ประสานพลังแผ่นดินแจ้งข่าวยาเสพติด

ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดอำเภอบ้านกรวดได้ดำเนินการจัดตั้งชุดปฏิบัติการด้านการข่าว ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจ ปลัดอำเภอ ร่วมกันเป็นชุดปฏิบัติการด้านการข่าว มีหน้าที่ในการสืบสวนหาข่าวและสร้างแหล่งข่าวในพื้นที่เพื่อดำเนินการสืบสวนพฤติกรรมของบุคคลและกลุ่มบุคคลที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับกระบวนการยาเสพติดทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นแหล่งผลิต ผู้ค้ารายใหญ่ รายย่อย และกลุ่มผู้เสพ เพื่อวิเคราะห์และวางแผนในการจับกุม กวาดล้าง และดำเนินการทางกฎหมาย ส่วนผู้ประสานพลังแผ่นดินแจ้งข่าวยาเสพติดที่ได้ดำเนินการแต่งตั้งขึ้นหมู่บ้านละ 10 คน เพื่อเป็นแหล่งข่าวและใช้ข่าวเป็นข้อมูล ในการติดตาม ประมวลผล รวมทั้งปฏิบัติการด้านการข่าวเชิงรุกเพื่อป้องกันและเฝ้าระวังไม่ให้ปัญหา ยาเสพติด ย้อนกลับเข้ามาในหมู่บ้าน/ชุมชน อีกครั้ง โดยให้มีหน้าที่เฝ้าระวังและหาข่าวความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับยาเสพติด และรายงานความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ให้ศูนย์ปฏิบัติการเพื่อต่อสู้ยาเสพติดระดับอำเภอทราบ

4. มาตรการทั่วไป

อำเภอบ้านกรวดได้ตระหนักถึงปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่มีผลกระทบต่อสังคมโดยรวม และถือเป็นนโยบายเร่งด่วนที่สำคัญในการดำเนินการทุกวิถีทางที่จะลดเงื่อนไขการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านกรวดให้ลดน้อยและหมดไปในที่สุดตามลำดับ จึงได้กำหนดมาตรการในการดำเนินงาน พร้อมทั้งระดมสรรพกำลังทุกส่วนราชการ ร่วมดำเนินงาน ภายใต้แผนงาน “พลังแผ่นดิน ขจัดสิ้นยาเสพติด” มีการดำเนินงาน ดังนี้

4.1 ดำเนินการสำรวจข้อมูลสถานการณ์การแพร่ระบาด สภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่ กำหนดพื้นที่เป้าหมายเพื่อประกอบการพิจารณา กำหนดแผนงาน/โครงการในการรณรงค์สร้างกระแสสังคมต่อต้านการแพร่ระบาดของยาเสพติดให้เหมาะสมกับสภาพปัญหา

4.2 แต่งตั้งจุดปฏิบัติการประจำตำบล ในการลงพื้นที่เพื่อดำเนินการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติในช่วงที่ผ่านมาว่ามีผลการปฏิบัติงานต่อเนื่องและยั่งยืนหรือไม่ พร้อมทั้งการดำเนินการทำประชาคมและ Re-X-Ray เพื่อค้นหาผู้ที่มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

4.3 ดำเนินการตั้งจุดตรวจ จุดสกัดตามเส้นทางสำคัญ โดยเป็นการสกัดกั้นการลักลอบนำเข้ายาเสพติดในพื้นที่ชายแดน และป้องกันมิให้ยาเสพติดถูกค้าถึงสู่พื้นที่ตอนในของภาคและของประเทศ

4.4 จัดกิจกรรมรณรงค์ในทุกรูปแบบ อาทิ จัดทำป้ายคำขวัญต่อต้านยาเสพติด การประชาสัมพันธ์โดยแผ่นพับ โปสเตอร์ การจัดนิทรรศการในวันต่อต้านยาเสพติดโลก รวมทั้งการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับการแพร่ระบาดโทษ/ภัยของยาเสพติดในการประชุมอบรมต่างๆ

4.5 การอบรมคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำเยาวชน เพื่อให้ทราบและตระหนักถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติด รวมทั้งโทษและภัยต่อความมั่นคงของชาติ

4.6 การสร้างกระบวนการประชาคม ในหมู่บ้านและชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนปลอดจากปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างยั่งยืน

4.7 รายงานผลการดำเนินงานในด้านต่างๆ ให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้ยาเสพติดจังหวัดบุรีรัมย์ทราบ

5. ผลการดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้ยาเสพติดอำเภอบ้านกรวด

5.1 การจัดตั้งจุดตรวจ จุดสกัดตามเส้นทางสำคัญที่คาดว่าจะเส้นทางลำเลียงของยาเสพติดที่จะเข้าสู่พื้นที่ตอนในของประเทศ

5.2 การดำเนินการ Re-X-Ray ข้อมูลและสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์และวางแผนการรณรงค์ป้องกันให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด

5.3 ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่จัดลานกีฬาต้านยาเสพติดพร้อมกับการจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬา เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนและประชาชนทั่วไปได้มีโอกาสออกกำลังกายและพร้อมทั้งให้ความรู้เรื่องโทษและภัยของยาเสพติดควบคู่กับการจัดกิจกรรมด้านยาเสพติด

5.4 มอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ทุกแห่ง และกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจัดทำป้ายศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดระดับตำบล/หมู่บ้าน ขึ้นเพื่อเป็นศูนย์ อำนวยการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับพื้นที่

5.5 มอบหมายให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกตำบล/หมู่บ้าน ในการประชาสัมพันธ์รวมทั้ง ดำเนินการมาตรการป้องกันมิให้มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ของตนเองอย่าง ต่อเนื่องและจริงจัง โดยถือเป็นนโยบายที่สำคัญของอำเภอที่จะทำให้ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดหมดสิ้นไป

5.6 ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้ยาเสพติดระดับอำเภอบ้านกรวดร่วมกับสถานีตำรวจภูธร บ้านกรวด ตรวจสอบบุคคลเป้าหมายและผู้ต้องสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ตั้งจุดตรวจปัสสาวะ หารสารเสพติดของผู้ขับขี่รถยนต์ รถจักรยานยนต์

5.7 การดำเนินการจัดระเบียบสังคมโดยการตรวจตราควบคุมและขจัดแหล่งมั่วสุม ที่คาดว่าจะเป็แหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติดชนิดต่างๆ ในสถานประกอบการต่างๆ เช่น สถานบริการ ร้านคาราโอเกะ โรงแรม สถานที่จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง

5.8 การดำเนินการตามโครงการหมู่บ้าน/ชุมชน ค้นแบบเอาชนะยาเสพติด อย่างยั่งยืน จำนวน 10 หมู่บ้าน

5.9 การดำเนินการตามโครงการติดตามหมายจับคดีค้างเก่าของผู้ที่เกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด

บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นกำลังสำคัญของฝ่ายปกครอง ที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้นำทางปกครองใน ระดับตำบล หมู่บ้าน มีหน้าที่ในฐานะผู้ช่วยเหลือนายอำเภอและผู้ว่าการปกครองท้องที่ มีอำนาจ หน้าที่รับผิดชอบตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พุทธศักราช 2547 และกฎหมายอื่นๆ ที่ เกี่ยวข้องซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้กล่าวเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. 2551 : 47) ดังนี้

อำนาจหน้าที่ของกำนัน

1. อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการปกครองท้องที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครอง ท้องที่พุทธศักราช 2457 กำหนดเป็นหลักไว้ได้แก่ การตรวจตรารักษาความสงบเรียบร้อยในตำบล ให้ราษฎรปฏิบัติตามกฎหมายการป้องกันภัยอันตราย ส่งเสริมความสุขของราษฎร รับเรื่อง ความเดือดร้อนของราษฎรแจ้งทางราชการและรับข้อราชการประกาศแก่ราษฎรหรือที่จะดำเนินการให้

ตามกฎหมาย เช่น การตรวจและเก็บภาษีอากร รวมทั้งการปกครองผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบล ตำรวจกำนัน

2. อำนาจหน้าที่ทุกอย่างเช่นเดียวกับผู้ใหญ่บ้าน
3. อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับคดีอาญา และการรักษาความสงบเรียบร้อย

3.1 มีการกระทำผิดอาญาหรือสงสัยจะเกิด ให้แจ้งนายอำเภอ หรือถ้าเกิดในตำบลข้างเคียง แจ้งกำนันตำบลข้างเคียงนั้นทราบ

3.2 พบคนกำลังกระทำผิดกฎหมายหรือเหตุควรสงสัยหรือมีหมายหรือคำสั่งให้จับผู้ใดในตำบลให้จับผู้นั้นส่งอำเภอ

3.3 ค้นหรือยึดตามหมายที่ออกโดยผู้มีอำนาจตามกฎหมาย

3.4 อยุ้คนหรือสิ่งของที่ได้มาด้วยการกระทำผิดกฎหมายแล้วนำส่งอำเภอ

3.5 พบเหตุการณ์ร้ายหรือแปลกประหลาดให้รายงานต่อนายอำเภอ

3.6 เกิดจลาจล ปล้นฆ่า ชิงทรัพย์ ไฟไหม้หรือเหตุร้ายให้แจ้งเจ้าหน้าที่

3.7 เมื่อทราบว่ามีคนอาชญากรรมร้าย คนจรจัด อาจเรียกประชุมผู้ใหญ่บ้าน ปรีกษาสืบสวน ถ้ามีหลักฐานเอาตัวส่งอำเภอ

3.8 คนจรแปลกหน้านอกทะเบียนราษฎร หรือกับผู้ใหญ่บ้านขับไล่ออกจากท้องที่ตำบลได้

3.9 ผู้ใดตั้งทับ กระท่อม หรือโรงเรือนโคคเดียว อันอาจเป็นอันตรายอาจบังคับให้เข้ามาอยู่เสียในหมู่บ้านได้ และนำความแจ้งนายอำเภอ

3.10 ผู้ใดปล่อยละทิ้งบ้านให้ชำรุด รุงรัง ไสโครก อันอาจเกิดอันตรายแก่ผู้อื่นหรืออาจเกิดอัคคีภัย ปรีกษากับผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล บังคับให้ผู้อยู่ในที่นั้นแก้ไข ถ้าไม่ปฏิบัติตามนำความร้องเรียนนายอำเภอ

3.11 เวลาอันตรายแก่การทำมาหากินของราษฎร ให้ปรีกษากับผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล หาทางป้องกันและแก้ไข ถ้าเหลือกำลังให้แจ้งนายอำเภอ

4. อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับคนเดินทางมาในตำบล
5. อำนาจหน้าที่ดูแลรักษาสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์
6. อำนาจเกี่ยวกับการทะเบียนต่าง ๆ ในตำบล

ผู้ใหญ่บ้านและอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

ในหมู่บ้านหนึ่งมีผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่ง ทำหน้าที่ปกครองราษฎรในเขตหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ได้รับเลือกจากราษฎรในหมู่บ้าน การเลือกผู้ใหญ่บ้านนั้น นายอำเภอหรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นประธานพร้อมด้วยกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านในตำบลนั้นอย่างน้อยหนึ่งคน โดยประชุม

ราษฎรในหมู่บ้านที่มีคุณสมบัติที่จะเลือกผู้ใหญ่บ้านได้ตามที่พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ กำหนดไว้ เมื่อราษฎรที่มาประชุมออกเสียงโดยวิธีลับหรือเปิดเผยก็ได้ เมื่อเลือกผู้ใดแล้ว ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ใหญ่บ้าน ถ้าคะแนนเท่ากัน ให้มีการจับฉลาก เมื่อการเลือกเสร็จสิ้นแล้ว นายอำเภอต้องรายงานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญเป็นหลักฐานผู้ใหญ่บ้านมิได้มีฐานะเป็นข้าราชการเช่นเดียวกับกำนัน แต่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองตามกฎหมาย ซึ่งมีหน้าที่ต้องบำบัดทุกข์ บำรุงสุขของราษฎรในหมู่บ้านของตน ในฐานะหัวหน้าผู้ปกครองหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านได้รับค่าตอบแทนจากกระทรวงมหาดไทยเป็นรายเดือน ซึ่งมีใช้เงินเดือน ผู้ใหญ่บ้านดำรงตำแหน่งจนกว่าอายุ ครบ 60 ปีบริบูรณ์ อำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พุทธศักราช 2457 กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ปกครองราษฎรที่อยู่ในเขตหมู่บ้าน จำแนกได้ 2 ลักษณะกว้าง ๆ คือ

1. อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พุทธศักราช 2457
 - 1.1 รักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน
 - 1.2 เมื่อเกิดทุกข์ภัยแก่ลูกบ้าน ให้แจ้งกำนันเพื่อหาทางป้องกัน
 - 1.3 นำประกาศ คำสั่งของรัฐบาลแจ้งลูกบ้าน
 - 1.4 ทำบัญชีทะเบียนราษฎรในหมู่บ้าน
 - 1.5 มีเหตุการณ์ประหลาดให้แจ้งกำนัน
 - 1.6 พบคนแปลกหน้าให้นำตัวส่งกำนัน
 - 1.7 เมื่อมีเหตุร้ายเกิดขึ้น ให้เรียกลูกบ้านช่วยป้องกันและระงับแล้วแจ้งกำนัน
 - 1.8 ควบคุมลูกบ้านให้ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ
 - 1.9 ส่งสอนลูกบ้านมิให้อาพาคมาดร้ายกัน
 - 1.10 ฝึกอบรมลูกบ้านให้รู้จักหน้าที่และการทำการในเวลารบ
 - 1.11 ประชุมลูกบ้านเป็นครั้งคราวเพื่อแจ้งข้อราชการ
 - 1.12 ส่งเสริมอาชีพของลูกบ้าน
 - 1.13 ป้องกันโรคติดต่อ
 - 1.14 ทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดี
 - 1.15 ดูแลการศึกษาของเด็กในหมู่บ้าน
 - 1.16 ประชุมกรรมการหมู่บ้าน
 - 1.17 ปฏิบัติตามคำสั่งของกำนันที่ชอบด้วยกฎหมาย
 - 1.18 ให้ราษฎรช่วยเหลือสาธารณประโยชน์

2. อำนาจในทางอาญา พอสรุปได้ดังนี้

- 2.1 เมื่อทราบว่ามีการกระทำผิดกฎหมายหรือสงสัยเกิดในหมู่บ้านให้แจ้งกำนันหรืออำเภอ
- 2.2 เมื่อทราบว่ามีการกระทำผิดกฎหมายหรือสงสัยเกิดในหมู่บ้านใกล้เคียงให้แจ้งผู้ใหญ่บ้านนั้นทราบ
- 2.3 พบของกลางที่ใช้ทำผิดให้ส่งกำนัน
- 2.4 เมื่อสงสัยผู้ใดว่าทำผิด หรือกำลังทำผิด ให้จับกุมส่งอำเภอหรือกำนัน
- 2.5 เมื่อมีหมายส่งจับผู้ใด ให้จับผู้นั้นส่งกำนันหรืออำเภอตามสมควร
- 2.6 เจ้าพนักงานมีหน้าที่ออกหมายสั่งให้ค้นหรือให้ยึด ผู้ใหญ่บ้านต้องจัดการให้
3. หน้าที่ตามกฎหมายหรือระเบียบการอื่น ๆ
- 3.1 กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา ให้กำหนดให้กำนัน และผู้ใหญ่บ้านมีฐานะเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ (ชั้นผู้น้อย)
- 3.2 กฎหมายเกี่ยวกับการทะเบียนและบัตร
- 3.3 กฎหมายและระเบียบการของส่วนราชการต่าง ๆ

บทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวปฏิบัติการแก้ไขปัญหายาเสพติด

ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้มีคำสั่งที่ 1/2551 ลงวันที่ 14

พฤษภาคม 2551 กำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยกำหนดให้กรมการปกครองรับผิดชอบภารกิจประสานการปฏิบัติในพื้นที่ การปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มอาสาสมัครพลังแผ่นดิน การจัดระเบียบสังคม และการตรวจสอบทะเบียนประวัติบุคคลต้องสงสัยในการจัดทำบัตรประชาชนปลอม ดังนั้นเพื่อให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดในบทบาทหน้าที่ของกรมการปกครองมีประสิทธิภาพ สามารถลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ จึงให้อำเภอดำเนินการดังนี้ (อำเภอบ้านกรวด. 2550 : 15)

1. ให้นายอำเภอในฐานะผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด (ผอ. ศตศ.อ.) รับผิดชอบประสานการปฏิบัติงานด้านยาเสพติดในพื้นที่ และส่งเสริมการบูรณาการทุกภาคส่วนในพื้นที่อำเภอ
2. ให้นายอำเภอมอบหมาย/สนับสนุนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันเฝ้าระวัง และช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ โดยเฉพาะบทบาทในการเป็นผู้นำองค์กรประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดในระดับตำบล/หมู่บ้าน

3. ให้นายอำเภอสนับสนุนการปฏิบัติงานและเสริมสร้างประสิทธิภาพขององค์กร ประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดให้มีคุณภาพ และส่งเสริมความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน ในพื้นที่

4. ให้นายอำเภอใช้มาตรการทางกฎหมายที่เข้มงวดในการจัดระเบียบสังคมในพื้นที่

5. ตรวจสอบทะเบียนประวัติ/ข้อสงสัยของบุคคลในการจัดทำบัตรประชาชนปลอม โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีปัญหาการปลอมแปลงบัตรประชาชน

แนวทางป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้านและชุมชน

ขั้นที่ 1 เตรียมความพร้อมของชุมชน

การแก้ไขปัญหายาเสพติดจะประสบความสำเร็จและสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างยั่งยืน นั้นชุมชนจะต้องมีความตื่นตัว ประชาชนทุกคนตระหนักในปัญหา เกิดการรวมพลังกันต่อต้านยาเสพติด และพัฒนาการดำเนินงานไปสู่กระบวนการประชาคม ซึ่งการจะไปสู่จุดหมายดังกล่าวได้ จะต้องมีกลุ่มแกนนำที่จะทำหน้าที่ให้ความรู้ ความเข้าใจ ข้อมูล ข่าวสาร และเป็นศูนย์กลางในการประสานความร่วมมือของทุกคนทุกฝ่ายในพื้นที่ ดังนั้นการเตรียมความพร้อม การพัฒนา ศักยภาพของกลุ่มแกนนำ ทั้งกลุ่มแกนนำจัดตั้งและกลุ่มแกนนำโดยธรรมชาติเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องดำเนินการเป็นลำดับแรก (กระทรวงมหาดไทย, 2544 : 9)

ขั้นที่ 2 ปลูกจิตสำนึก สร้างกระแสคัดค้าน ต่อต้านยาเสพติด

ภารกิจสำคัญของชุดปฏิบัติการประจำตำบล คือ ปลูกจิตสำนึกให้ชุมชนมีความตื่นตัว ในปัญหายาเสพติดโดยประชาชนทุกคน ทุกกลุ่มอาชีพ/เพศ/วัย ต้องมีความตระหนักในพิษภัย และโทษของยาเสพติดจนกลายเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตแบบ “วิถีประชา ปลอดภัยยาเสพติด” และประสานเชื่อมโยงให้เกิดเป็นพลังทางสังคมที่ร่วมกันคัดค้านต่อต้านยาเสพติด (กระทรวงมหาดไทย, 2544 : 12)

ขั้นที่ 3 ตัดวงจรการแพร่ระบาดของยาเสพติด

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนและเกี่ยวพันเป็นวงจรที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบการแก้ไขปัญหาก็จะต้องตัดวงจรของปัญหาใน 3 วงจร คือ (กระทรวงมหาดไทย, 2544: 13)

1. ควบคุมตัวยาหรือสารตั้งต้น ด้วยการสกัดกั้นการนำเข้า – ส่งออก ควบคุมกับการจับกุมปราบปรามผู้ค้ายาเสพติด โดยมุ่งเน้นผู้ค้ารายสำคัญ

2. ตัดวงจรผู้เสพยาออกจากวงจรการค้า ด้วยการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้สามารถกลับสู่สังคมได้อย่างมีคุณค่าและไม่กลับไปเสพยาเสพติดอีก

3 ป้องกันไม่ให้มีการเสพยาเสพติด ด้วยการสร้าง “พลังแผ่นดิน” โดยปลูกจิตสำนึกของทุกคนในชาติให้ตระหนักถึงพิษภัย โทษ ผลกระทบ และปัญหาสังคมที่จะเกิดจากปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด

ขั้นที่ 4 เร่งรัดติดตามการดำเนินงานของประชาคม

ภายหลังชุดปฏิบัติการประจำตำบลได้เข้าดำเนินการตามขั้นตอนที่ 1-3 แล้วจะต้องเข้าเร่งรัดติดตามการดำเนินงานของประชาคม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแนวทางและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งเพื่อรับทราบปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานและร่วมปรับปรุงแนวทางในการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน (กระทรวงมหาดไทย. 2544 : 17)

ขั้นที่ 5 ติดตามประเมินผล

การดำเนินงานของชุดปฏิบัติการประจำตำบล จะต้องมีการวางระบบในการติดตามประเมินผลในแต่ละระดับให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถเร่งรัดการดำเนินงานและนำเอาข้อมูลปัญหาต่าง ๆ มาบูรณาการปรับปรุงแนวทางในการดำเนินงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่ (กระทรวงมหาดไทย. 2544 : 18)

ขั้นที่ 6 จัดเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อแสดงประชามติ

การจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน เป็นการตรวจสอบประเมินผลโดยประชาคมหมู่บ้าน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุดปฏิบัติการประจำตำบล เป็นขั้นสุดท้ายหลังจากที่ทุกขั้นตอนได้ดำเนินการไปแล้วเพื่อทราบว่า การดำเนินงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่ ยังมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่หรือไม่ รวมทั้งเพื่อให้ประชาคมหมู่บ้านได้ร่วมกันแสดงประชามติประกาศเป็น “หมู่บ้าน/ชุมชนปลอดยาเสพติด” กรณีที่สามารถแก้ไขปัญหาจนเป็นที่ยอมรับจากทุกคนทุกฝ่ายว่าในหมู่บ้าน “ไม่มีผู้เสพ ไม่มีผู้ค้า ไม่มีผู้ผลิต” (กระทรวงมหาดไทย. 2544 : 19)

ขั้นที่ 7 การสร้างความปลอดยาเสพติดอย่างยั่งยืน

สภาพปัญหาและสถานการณ์ยาเสพติดมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จำเป็นที่จะต้องมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานและประเมินสถานการณ์ยาเสพติดทุกระยะเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างทันท่วงที และทำให้พื้นที่ปลอดยาเสพติดอย่างยั่งยืน (กระทรวงมหาดไทย. 2544 : 20)

บริบทของอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

อำเภอบ้านกรวดได้รวบรวมข้อมูลอำเภอบ้านกรวด ดังนี้ (อำเภอบ้านกรวด, 2551 : 1)

สภาพทั่วไป

ตำแหน่งที่ตั้ง อำเภอบ้านกรวด อยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดบุรีรัมย์ห่างจากตัวจังหวัดบุรีรัมย์ 66 กิโลเมตร เป็นอำเภอชายแดน มีอาณาเขตติดต่อกับราชอาณาจักรกัมพูชาเป็นระยะทางประมาณ 26 กิโลเมตร

สภาพพื้นที่

อำเภอบ้านกรวดมีเนื้อที่ประมาณ 583 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดบุรีรัมย์ มีแนวเขตติดต่อกับราชอาณาจักรกัมพูชาเป็นระยะทางประมาณ 26 กิโลเมตร อยู่ห่างจากตัวจังหวัดบุรีรัมย์ 66 กิโลเมตร มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลเขาคอกและตำบลหนองบอน อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภออำปอ จังหวัดอุดรธานี ราชอาณาจักรกัมพูชา

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลหนองแวงและตำบลตาจิง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

มีแหล่งน้ำที่สำคัญหลายแห่ง เช่น เขื่อนห้วยเมฆา เขื่อนห้วยคาเขียว ห้วยตูป อ่างเก็บน้ำหนองไม้งาม อ่างเก็บน้ำโอบก ห้วยเสว ห้วยลำชี ซึ่งมีต้นกำเนิดมาจากบริเวณเทือกเขาพนมดงรัก และที่กำลังดำเนินการก่อสร้างได้แก่เขื่อนห้วยคะโก ที่บ้านสายโท 6 หมู่ที่ 5 ตำบลจันทบเพชร

ประชากรและอาชีพ

อำเภอบ้านกรวดมีประชากรรวมทั้งสิ้น 72,379 คน แบ่งเป็นชาย 36,202 คน หญิง 36,117 คน (ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคมพุทธศักราช 2550) ประชากรร้อยละ 49 ใช้ภาษาลาว ร้อยละ 38 ใช้ภาษาเขมร ร้อยละ 5 ใช้ภาษาส่วย ร้อยละ 5 ใช้ภาษาไทยโคราช และร้อยละ 3 ใช้ภาษาไทยภาคกลาง ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา และสวนยางพารา พืชเศรษฐกิจที่สำคัญได้แก่ ข้าว ยางพารา อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ถั่วลิสง ปอแก้ว ไม้ดอกไม้ประดับ

การปกครอง

พื้นที่การปกครองของอำเภอบ้านกรวด แบ่งการปกครองออกเป็น 9 ตำบล

จำนวน 115 หมู่บ้าน 2 เทศบาลตำบล ดังนี้

1. ตำบลบ้านกรวด	มี	16	หมู่บ้าน
2. ตำบลปราสาท	มี	13	หมู่บ้าน
3. ตำบลบึงเจริญ	มี	13	หมู่บ้าน
4. ตำบลหนองไม้งาม	มี	15	หมู่บ้าน
5. ตำบลจันทบเพชร	มี	12	หมู่บ้าน
6. ตำบลสายตะกู	มี	16	หมู่บ้าน
7. ตำบลหินลาด	มี	9	หมู่บ้าน
8. ตำบลโนนเจริญ	มี	11	หมู่บ้าน
9. ตำบลเขาคินเหนือ	มี	10	หมู่บ้าน

ประวัติความเป็นมาของอำเภอบ้านกรวด

อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ เดิมเป็นท้องที่ที่มีฐานะเป็นตำบลขึ้นอยู่กับอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ประกาศจัดตั้งเป็นกิ่งอำเภอเมื่อปีพุทธศักราช 2481 โดยมีเขตการปกครอง 1 ตำบล คือตำบลบ้านกรวด และต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นอำเภอเมื่อปี พ.ศ. 2508 ประชากรส่วนใหญ่อพยพมาจากหลายพื้นที่ โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชากรในท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นผู้มีภาษาพูดเป็นภาษาลาว เป็นลักษณะการจัดตั้งหมู่บ้านแนวกันชนตามแนวชายแดน

ช่วงปีพุทธศักราช 2518 ประเทศไทยอยู่ระหว่างเหตุการณ์ที่พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยกำลังทำสงครามกองโจรหรือสงครามประชาชนกับกำลังของพลเรือน ตำรวจ ทหารของรัฐบาลไทยโดยกำลังของฝ่ายคอมมิวนิสต์ไทยร่วมกับกัมพูชา (เขมรแดง) ได้เข้ามาก่อความวุ่นวายในบ้านเรือนราษฎร วางกับระเบิดไว้ตามเส้นทางในหมู่บ้านหรือเส้นทางเข้าสู่พื้นที่ทำกินของราษฎรเพื่อสกัดกั้นการเข้าปราบปรามของกำลังฝ่ายรัฐบาลไทย มีการจู่โจมยิงกำลังฝ่ายรัฐบาลไทยและราษฎรที่เป็นฝ่ายรัฐบาล เจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยและราษฎรได้รับบาดเจ็บล้มตายเป็นจำนวนมาก ทางราชการไทยจึงได้ปรับสภาพหมู่บ้านขึ้นใหม่เป็นกลุ่ม ๆ ประมาณ 100 หลังคาเรือน ผิกราษฎรตามโครงการไทยอาสาป้องกันชาติ จัดตั้งเป็นหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย - กัมพูชา ใช้กำลังราษฎรเหล่านั้นผสมกับกำลังพลเรือน ตำรวจ ตำรวจตระเวนชายแดน ทหาร อาสาสมัครรักษาดินแดน (อส.) เข้าปราบปรามและตอบโต้การแทรกซึมบ่อนทำลายของคอมมิวนิสต์ รวมทั้งยับยั้งการบุกรุกอธิปไตยของไทยจากฝ่ายเขมรแดง จนถึงประมาณปี พ.ศ. 2525 เหตุการณ์ดังกล่าวจึงค่อยสงบลง และได้มีการพัฒนาขึ้นตามลำดับ รวมทั้งได้มีการขยายเขตการปกครองจนถึงปัจจุบันมีเขตการปกครอง 9 ตำบล จำนวน 115 หมู่บ้าน 2 เทศบาลตำบล

ความเชื่อ ประเพณี และพิธีกรรม

ความเชื่อ ประเพณี และพิธีกรรมของอำเภอบ้านกรวดที่สำคัญคือ งานเครื่องเคลือบ ทัพปี ประเพณีบ้านกรวด ซึ่งจะจัดขึ้นในต้นเดือนเมษายนของทุกปี จัดติดต่อกันมาแล้วทั้งหมด 15 ครั้ง มีการจัดนิทรรศการเครื่องเคลือบโบราณ การแสดงนาฏศิลป์จากศูนย์วัฒนธรรมแห่ง กัมพูชา การประกวดขบวนแห่เครื่องเคลือบจำลอง การประกวดธิดาเครื่องเคลือบ และกิจกรรม อื่น ๆ อีกมากมาย และงานประเพณีบุญบั้งไฟของตำบลต่างๆ งานประเพณีลอยกระทง งาน ประเพณีเทศน์มหาชาติ งานประเพณีสงกรานต์ งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

อำเภอบ้านกรวด มีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่เป็นอำเภอชายแดน มีเทือกเขาพนมดงรักกั้น เขตติดต่อกับประเทศกัมพูชา สภาพสังคมส่วนใหญ่เป็นสังคมชนบท ลักษณะโครงสร้างทางสังคม เป็นไปแบบง่าย ๆ มีการสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัยเป็นกลุ่ม ๆ ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ สภาพทางเศรษฐกิจ อำเภอบ้านกรวด เป็นแหล่งอาชีพด้านเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 95 มีอาชีพเกษตรกรรม และมีรายได้เฉลี่ย 29,420 บาท/คน/ปี มีพื้นที่ด้านการเกษตรทั้งหมด 286,844 ไร่ มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดย่อมในพื้นที่ จำนวน 4 แห่ง คือ โรงงานผลิตแป้งทำ ขนมจีน ตั้งอยู่บ้านศรีสุข หมู่ที่ 5 ตำบลเขาคินเหนือ โรงงานรับซื้อน้ำยางพารา บ้านสายโท 4 ได้ หมู่ที่ 10 ตำบลจันทบเพชร โรงงานรับซื้อน้ำยางพารา สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านสายโท 3 หมู่ที่ 1 ตำบลจันทบเพชร และโรงงานรับซื้อน้ำยางพารา หมู่ที่ 10 ตำบลปราสาท

วิถีชีวิต สภาพสังคม และวัฒนธรรม

ชุมชนดั้งเดิมของชาวอำเภอบ้านกรวดมีจากหลายพื้นที่ แต่ภาษาที่ใช้ส่วนใหญ่เป็น ภาษาลาว สังคมเป็นไปแบบง่าย ๆ มีการสร้างบ้านที่อยู่อาศัยเป็นกลุ่ม ๆ ประชาชนส่วนใหญ่นับถือ ศาสนาพุทธ

ด้านการศึกษา

อำเภอบ้านกรวดมีการศึกษาในโรงเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาล จนถึงระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย มีสถาบันการศึกษาในเขตอำเภอบ้านกรวด ดังนี้

โรงเรียนระดับประถมศึกษา	จำนวน	47	แห่ง
โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา	จำนวน	2	แห่ง
ศูนย์อบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน	จำนวน	15	แห่ง
สถานศึกษาเอกชน	จำนวน	1	แห่ง

ด้านสาธารณสุข

โรงพยาบาลขนาด 30 เตียง	จำนวน	1	แห่ง
สถานีอนามัย	จำนวน	10	แห่ง
สถานบริการสาธารณสุขชุมชน	จำนวน	2	แห่ง
สถานพยาบาลเอกชน	จำนวน	4	แห่ง
ร้านขายยาแผนปัจจุบัน	จำนวน	4	แห่ง
ด้านศาสนา			
วัด	จำนวน	36	แห่ง
สำนักสงฆ์	จำนวน	33	แห่ง

ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย

อำเภอบ้านกรวดเป็นพื้นที่ชายแดนที่เคยมีปัญหาด้านความปลอดภัยความมั่นคงในชีวิต และทรัพย์สินมีปัญหาด้านการโจรกรรม โดยเฉพาะการโจรกรรมข้ามแดนรถยนต์ รถจักรยานยนต์ โศ กระบือ ในช่วงหน้าแดง แต่ปัจจุบันลดน้อยลง โดยมีหน่วยงานด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย คือ

1. สถานีตำรวจภูธรบ้านกรวด มีกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ 97 นาย
2. สถานีตำรวจภูธรตำบล 3 แห่ง มีกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ 107 นาย
3. กองร้อยทหารพราน จำนวน 2 กองร้อย และ 1 ชุดควบคุม
4. กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 216 จำนวน 1 กองร้อย
5. กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 215 จำนวน 1 หมวด
6. กองร้อยอาสารักษาดินแดนอำเภอบ้านกรวดที่ 5 จำนวน 1 กองร้อย
7. กลุ่มประชาชนที่ได้รับการจัดตั้งเป็นหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนไทย-กัมพูชา

จำนวน 19 หมู่บ้าน

อำเภอบ้านกรวดมีพื้นที่ติดชายแดนไทยประเทศกัมพูชา มีช่องทางออกไปสู่ประเทศกัมพูชาได้โดยการเดินเท้าและรถยนต์กำลังสูง จำนวน 10 ช่อง คือ

1. ช่องจันแดง บ้านสายโท 12 ได้ หมู่ที่ 7 ตำบลสายตะกู
2. ช่องจันกะฮอม บ้านสายโท 11 ได้ หมู่ที่ 3 ตำบลสายตะกู
3. ช่องสายตะกู บ้านสายโท 6 ได้ หมู่ที่ 5 ตำบลจันทบเพชร
4. ช่องไบแบก บ้านสายโท 6 ได้ หมู่ที่ 5 ตำบลจันทบเพชร
5. ช่องจันทบเพชร บ้านสายโท 6 ได้ หมู่ที่ 5 ตำบลจันทบเพชร
6. ช่องโอบก บ้านสายโท 1 ได้ หมู่ที่ 7 ตำบลปราสาท

7. ช่องเมฆา บ้านสายศรีพัฒนา 2 หมู่ที่ 9 ตำบลบึงเจริญ
8. ช่องกระโดน บ้านหนองไม้งามเก่า หมู่ที่ 2 ตำบลหนองไม้งาม
9. ช่องโอมาดู บ้านหนองไม้งามเก่า หมู่ที่ 2 ตำบลหนองไม้งาม
10. ช่องห้วยสูง บ้านหนองไม้งามเก่า หมู่ที่ 2 ตำบลหนองไม้งาม

ช่องทางสำคัญในพื้นที่อำเภอบ้านกรวด ที่สามารถติดต่อกับประเทศกัมพูชาได้สะดวก ได้แก่ ช่องสายตะกูในพื้นที่ตำบลจันทบเพชร ตรงกันข้ามกับช่องจ๊อบโกกือ อำเภออำปิล จังหวัดอุดรธานี ซึ่งในอดีตเคยเป็นจุดผ่อนปรนการค้า ในช่วงเดือนธันวาคม 2533 - กันยายน 2534 โดยการนำเข้าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง ปลาแห้งและโค-กระบือ เป็นต้น ส่วนสินค้าที่ส่งออกจากไทย ได้แก่ น้ำตาล สินค้าอุปโภคบริโภค และในปี 2535 ได้มีการขอเปิดเป็นจุดผ่านแดนชั่วคราวเพื่อนำเข้าไม้ซุง ช่องสายตะกู เป็นช่องทางที่สำคัญที่อยู่ห่างจากตัวอำเภอบ้านกรวดประมาณ 18 กิโลเมตร เส้นทางเป็นถนนลาดยาง อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยเฉพาะกิจทหารพรานที่ 26 ขึ้นกับกองกำลังสุรนารี ช่องทางดังกล่าวสามารถเดินผ่านไปจังหวัดอุดรธานี เข้าจังหวัดเสียมราฐ ประเทศกัมพูชา ระยะทางประมาณ 170 กิโลเมตร สำหรับช่องทางนี้ได้มีการผลักดันให้เปิดเป็นจุดผ่อนปรนเพื่อการค้า โดยการจัดประชุมระดับท้องถิ่นเป็นเวลา 10 กว่าปีมาแล้ว แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ ปัจจุบันยังเก็บผู้วัดระยะเปิดไม่หมด สำหรับการค้าชายแดนจุดนี้ ฝ่ายทหารได้อนุญาตให้ประชาชนชาวกัมพูชาซึ่งอยู่ในบริเวณนั้นเข้ามาซื้อขายอาหารจากพ่อค้าที่บรรทุกพืชผัก และอาหารไปจำหน่าย ซึ่งชาวกัมพูชาจะนำผลิตภัณฑ์จากห้วยคาเพื่อใช้ปรุงหลังคา และผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรมาจำหน่ายให้กับพ่อค้าด้วย เหตุที่ค้องอนุญาตให้ชาวกัมพูชาเข้ามาเพื่อลดปัญหาด้านการลักลอบเข้าเมือง การลักขโมย การจับตัวราษฎรเรียกค่าไถ่ การลักขโมยโค-กระบือ การโจรกรรมรถยนต์/รถจักรยานยนต์ และการกระทำความผิดกฎหมายต่าง ๆ ตามบริเวณแนวชายแดน ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นในเขตพื้นที่ตามแนวชายแดนเป็นประจำ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากสภาพปัญหาและความรุนแรงของยาเสพติดที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในปัจจุบัน จึงทำให้กลุ่มบุคคล หน่วยงานภาครัฐและเอกชนสนใจที่จะศึกษาถึงสภาพปัญหาดังกล่าวเป็นจำนวนมาก เพื่อจะได้รู้ถึงประเภทยาเสพติดที่เขวชนนิยมเสพ ทิศนะของก้ามันผู้ใหญบ้านค่อแนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบ ความรู้ความเข้าใจและเจตคติต่อยาเสพติด ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวทางในการป้องกันยาเสพติดต่าง ๆ โดยศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

แวรวรรณ์ ไชตินิพัทธ์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยของชุมชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พบว่าบทบาทการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของ

ชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ว่า มีการปฏิบัติบทบาททั้ง 4 ด้าน ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ด้านบริหารจัดการ ด้านการป้องกันการติดยาเสพติด และด้านการปราบปรามยาเสพติด มีการปฏิบัติในระดับมาก โดยให้ความสำคัญเป็นพิเศษในเรื่องการสอดส่องดูแลไม่ให้มีการเสพยาเสพติดในชุมชน การประชาสัมพันธ์ให้ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา การห้ามเยาวชนในชุมชนมั่วสุมยาเสพติดและการช่วยกันดูแลพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของชาวชุมชนเพื่อเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดมีการปฏิบัติมากกว่าบทบาทด้านอื่น ๆ ส่วนบทบาทด้านการบำบัดรักษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่า บทบาทของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ควรจะใช้ทุกบทบาทผสมผสานกันให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาในแต่ละชุมชน และท้ายสุดควรเพิ่มบทบาทด้านการป้องปรามยาเสพติดในชุมชนเพื่อสร้างให้เกิดระบบเฝ้าระวังในชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืนต่อไป

กรดี ไชยสิน (2547: บทคัดย่อ) ได้กรณีศึกษาการพัฒนาารูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนพบว่าในเชิงกระบวนการการพัฒนาารูปแบบฯ เริ่มด้วยการสร้างความตระหนักแก่ประชาชนทั่วไป และคัดเลือกแกนนำชุมชนเข้ามาทำงานในรูปแบบของคณะกรรมการ จากนั้นทำการสำรวจการใช้ยาเสพติดก่อนดำเนินการโครงการทบทวน/สำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน วิเคราะห์และสังเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นองค์ความรู้ใหม่ จากนั้นนำมาดำเนินการแก้ไข ติดตามผลและตรวจสอบเป็นระยะ รวมทั้งประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการ ในเชิงเนื้อหา กิจกรรมสำคัญที่สุดในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในมุมมองของชาวบ้านคือ การเสริมสร้างอาชีพ และการลดกระแสบริโภคนิยมน

นิสสา แก้วปณี (2548: 25-27) ผลการศึกษา กลุ่มเสพยาเสพติด ส่วนใหญ่มีอายุ 21 ปี อายุโดยเฉลี่ย 23 ปี เป็นเพศชาย ร้อยละ 87.7 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 56.6 สถานภาพโสด ร้อยละ 67.9 อาชีพ รับจ้าง ร้อยละ 72.6 รายได้ต่อเดือน 3,000-6,000 บาท ร้อยละ 46.2 ด้านครอบครัวและสิ่งแวดล้อม ผู้ใช้ยาเสพติดอาศัยอยู่กับบิดามารดา ร้อยละ 36.8 บิดามารดาส่วนใหญ่ มีอาชีพรับจ้าง มีรายได้ 3,000-6,000 บาท ร้อยละ 54.7 สภาพสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่อยู่ในชุมชนที่มีการขาย เสพยาเสพติด ร้อยละ 43.4 บุคคลที่ผู้เสพยาอาศัยและเคารพนับถือเป็นบิดามารดา ร้อยละ 36.8 การใช้ยาเสพติด ส่วนใหญ่เริ่มใช้ยาเสพติดอายุ 18 ปี ชนิดของยาเสพติดเป็นยาบ้า ร้อยละ 90.6 และมักเสพยาโดยการสูบ ร้อยละ 68.9 ปริมาณการใช้ยา 1-2 เม็ดต่อวัน ร้อยละ 53.8 และระยะเวลาใช้ยา 1-2 ปี ร้อยละ 41.5 สาเหตุที่ใช้ยาเสพติดส่วนใหญ่จากเพื่อนชวน ร้อยละ 49.1 มักใช้ยาเสพติดร่วมกับบุหรี่ ร้อยละ 56.6 สาเหตุที่ต้องการเลิกยาและออกมารายงานตัวครั้งนี้ เพราะกลัวถูกลงโทษ ร้อยละ 68.9 ผู้เสพยาติดยาเสพติด 1 ครั้ง ร้อยละ 51.9 และผลการตรวจปัสสาวะ ไม่พบสารเสพติด ร้อยละ 91.5 เนื่องจากส่วนใหญ่หยุดเสพยาแล้ว จากการสนทนากลุ่ม พบว่าผู้เสพยาเสพติด

มีบุคลิกลักษณะแตกต่างกันไป ส่วนใหญ่อยู่ในครอบครัวที่แตกแยกขาดความอบอุ่นและไม่มีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว สาเหตุที่ใช้ยาเสพติดมักจะตามเพื่อน และมีปัจจัยที่เอื้อโดยต้องหาเลี้ยงชีพเอง ตั้งแต่เด็กและประกอบอาชีพใช้แรงงานที่จำเป็นต้องใช้ยากระตุ้น แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มชนชนาส่วนใหญ่ยังเห็นว่าตนเองมีคุณค่า มีความหวังมีเป้าหมายในชีวิตชัดเจน อยากเลิกเสพยาและเป็นที่ยอมรับในสังคม

ถนัด ไบชา (2544 : 458 – 465) ได้ศึกษาสถานภาพและการพัฒนาเครือข่ายองค์กรชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จังหวัดน่าน ซึ่งเป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ในกลุ่มจังหวัดที่ปัญหายาเสพติดรุนแรง มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดเข้าไปในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน นักศึกษา นักเรียน และเยาวชน ในทุกพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นที่ราบ พื้นที่สูง เขตเมือง หรือชนบท โดยเฉพาะพื้นที่เมืองจะมีการแพร่ระบาดมากที่สุด แม้จะมีการกวาดล้าง ตรวจค้น จับกุม ป้องกันให้สุขศึกษา การประชาสัมพันธ์อย่างค่อเนื่อง ก็ไม่สามารถยับยั้งการแพร่ระบาดให้ลดน้อยลงไปได้ โดยเฉพาะปัญหายาบ้า กลุ่มที่ใช้สารเสพติดส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเยาวชนวัยแรงงาน สาเหตุของการใช้สารเสพติดในกลุ่มวัยแรงงานนั้น เพราะต้องการทำงานให้มากขึ้น ภาวะงานหรืออาชีพบางอย่างที่ต้องใช้ยาเสพติด หรือนายจ้างบางคนทำให้ถูกจ้างใช้ยาเสพติด เพราะความเชื่อที่ผิด ๆ คิดว่าการใช้สารเสพติดจะช่วยให้มีพลังกำลัง และสามารถทำงานหนักให้มากขึ้น ส่วนสาเหตุของการใช้สารเสพติดในกลุ่มเยาวชนนั้น ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากความอยากรู้ อยากลอง การทำตามแฟชั่น ทำตามเพื่อน และปัญหาครอบครัว โดยสภาพแวดล้อมที่มียาเสพติดจะเป็นปัจจัยเสริมที่ทำให้ปัญหาทวีความรุนแรงขึ้น ดังนั้น การแก้ไขปัญหายาเสพติด จะต้องอาศัยการทำงานแบบพหุภาคี ผ่านกระบวนการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบของชุมชนอย่างค่อเนื่อง โดยใช้กลไกการทำงานแบบเครือข่ายและแกนนำเด็กยามาหนุนเสริมพลังของชุมชนให้มีศักยภาพมากขึ้น จึงจะทำให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ผล

การก่อเกิดขององค์กรชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด พบว่าเกิดได้ 3 ลักษณะ คือ

1. การผุดเกิดจากภายใน จากวิกฤตปัญหายาเสพติดจึงเกิดการรวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหา
2. การหนุนเสริมจากภายนอก เป็นการริเริ่มจากองค์กรภายนอก อาจจะเป็นภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชนที่เข้ามาสนับสนุนให้ชุมชนรวมตัวกันแก้ไขปัญหา
3. ความร่วมมือจากภายในและภายนอกที่ร่วมกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งองค์กรภายนอกจะเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการก่อเกิดแบบใดก็ตาม หัวใจสำคัญอยู่ที่การมีส่วนร่วม กลไกการจัดการของชุมชน และความค่อเนื่อง โดยบทบาทของภาครัฐมีโดยบทบาท

ของภาครัฐมีความสำคัญยิ่งในการสนับสนุนชุมชน โดยเฉพาะการปกครอง การปราบปราม และการบำบัดรักษา

กระบวนการแก้ไขปัญหาของชุมชนที่สำคัญคือ

1. การสร้างการรับรู้ต่อปัญหาร่วมกันของคนในชุมชน มีการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม การจัดเวทีชาวบ้าน การให้ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อสร้างกระแสการตื่นตัว การรับรู้ต่อปัญหามากขึ้น
2. เวทีชาวบ้านหรือเวทีประชาคม เพื่อให้คนในชุมชนได้ออกมาพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่จะนำไปสู่วิธีการแก้ไขปัญหา
3. มาตรการทางสังคมและเฝ้าระวังในชุมชน โดยการกำหนดกฎกติการ่วมกัน เพื่อใช้ห้ามปรามสำหรับผู้เฒ่าและผู้เสพยาเสพติด รวมทั้งมีการจัดตั้งเวรยาม การแบ่งละแวกคุ้ม คอยสอดส่องดูแลความเรียบร้อยภายในชุมชน
4. สร้างการเรียนรู้ ทักษะ และการแก้ไขปัญหาย โดยอาจจะใช้กระบวนการกลุ่ม เข้าค่าย การศึกษาดูงาน และทำกิจกรรมสาธารณะร่วมกัน
5. สร้างความเข้มแข็งระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน ให้รู้จักการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ การสร้างอาชีพ การสร้างสัมพันธภาพของคนในครอบครัวและชุมชน

ปัจจัยประกอบของความสำเร็จและล้มเหลวในการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่สำคัญ คือ ผู้นำและภาวะ การเป็นผู้นำทั้งผู้นำตามธรรมชาติ ผู้นำทางการ และผู้นำราชการ ต้องมีลักษณะฉลาด เป็นคนเห็นแก่ส่วนรวม เป็นคนคิดคือสื่อสารกับผู้คนรู้เรื่อง เป็นที่ยอมรับของสมาชิก มีความกล้าหาญ เด็ดเดี่ยว และเป็นแบบอย่างที่ดี โดยบทบาทของผู้นำทางการจะมีส่วนสำคัญในระดับต้นๆ ความร่วมมือจากคนในชุมชน แรงสนับสนุนจากองค์กรภายนอก ในการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมติดตามตรวจสอบโดยเฉพาะการระดมทุนและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้อย่างเหมาะสม ความปลอดภัยและแรงจูงใจ โดยใช้การคุ้มครองความปลอดภัย สร้างแรงจูงใจและกำลังใจที่จะต่อสู้ กระบวนการแก้ไขปัญหาคือต้องมีความหลากหลาย สอดคล้องต่อเนื่อง และมีการวัดประเมินผล ซึ่งเป็นกระบวนการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบของพหุภาคี รวมทั้งนำเอาผู้เลิกเสพยามาเป็นแกนนำในการแก้ไขปัญหายาเสพติด นอกจากนี้สภาพแวดล้อมภายในชุมชนและชุมชนใกล้เคียง ก็จะมีผลต่อการแก้ไขปัญหายาด้วย เช่น ความรุนแรงของปัญหายาเสพติด แหล่งขาย แหล่งมั่วสุ่ม แหล่งการพนัน เป็นต้น

ลักษณะของเครือข่ายองค์กรชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจังหวัดน่าน จะมีอยู่ 3 ลักษณะ คือ

1. เครือข่ายทางการ ที่มีการจัดกลไกการทำงาน มีแกนกลางประสานงานระหว่างเครือข่าย มีสถานที่นัดพบปะกัน มีแผนการโครงการที่จะทำร่วมกันที่ชัดเจน แต่ยังคงใช้ความสัมพันธ์ในแนวราบ ความเป็นมิตร ความเป็นอาสาสมัคร ในการทำงานของเครือข่าย
2. เครือข่ายการเรียนรู้ เป็นเครือข่ายที่พบปะกันเป็นครั้งคราว เพื่อสร้างการเรียนรู้ กิจกรรม การจัดการปัญหา และประเมินผลร่วมกัน
3. เครือข่ายสนับสนุนการเรียนรู้ เป็นเครือข่ายคนทำงานที่มาพบกันด้วยกิจกรรมหรือบทบาทหน้าที่ และความรู้สึกลึกซึ้งกัน รู้สึกความเป็นพรรคเป็นพวก ที่ต้องสนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

จากการศึกษาสรุปกระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดของจังหวัดน่าน ได้ 5 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นของการตระหนักรู้ในปัญหา เป็นการยอมรับและตระหนักในปัญหาของชุมชน
2. ขั้นของการแสวงหาแนวร่วม เป็นการหาแนวร่วมทั้งที่เป็นคนในชุมชน และการแสวงหาแนวร่วมจากภายนอก
3. ขั้นของการจัดตั้งตนเอง เป็นการระดมสรรพกำลังในชุมชนและแนวร่วม มาร่วมคิดร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ จนสามารถคลี่คลายปัญหาลงได้
4. ขั้นของการขยายพื้นที่และสร้างเครือข่าย เป็นการสร้างกิจกรรมใหม่ ๆ พื้นที่เรียนรู้ใหม่ ๆ และกลุ่มคนใหม่ ๆ ทำให้องค์กรชุมชนมีความหลากหลายและมั่นคงมากขึ้น
5. ขั้นของการสร้างความยั่งยืน โดยให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การสนับสนุนถูกข่ายที่ยังมีความอ่อนแอ หรือเพิ่มศักยภาพของถูกข่ายให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น

หทัยชนก บัวเจริญ (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดของเด็กวัยรุ่นในชุมชนแออัด กรณีศึกษาชุมชนแออัดแห่งหนึ่ง เขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยได้ข้อสรุปและการอภิปรายผลดังนี้

1. สถานการณ์การใช้สารเสพติดในกลุ่มเด็กวัยรุ่นภายใต้บริบทของชุมชนแออัด

สถานการณ์การใช้สารเสพติดในกลุ่มเด็กวัยรุ่นในชุมชนแออัดภายใต้บริบทของชุมชนแออัดสามารถอธิบายได้จาก วิถีชีวิต วิถีชุมชนแออัด ที่พบว่า การมีอยู่มีกิน ปากท้องอิ่ม มีรายได้เงินจือครอบครัว คือ เอกลักษณะของความเป็นชุมชนแออัด เพราะเมื่อกินคืออยู่ดี การพัฒนาเรื่องอื่น ๆ จึงตามมา เนื่องจากวิถีของชุมชนแออัด คือ ภาพของกลุ่มคนที่อพยพย้ายถิ่นเข้ามาอาศัยอยู่ในเมืองบนที่ดินของคนอื่น ทั้งนี้ คนในชุมชนต่างมีศักยภาพในการประกอบอาชีพทำกิจด้วยการใช้แรงงานทำงานกลางคืน ชายของตลอดจนเก็บขยะล้วนเป็นอาชีพที่ไม่มั่นคง ทำงานไม่เป็นเวลาเกิดภาวะเครียดจากรายได้ไม่พอกับรายจ่ายและเสี่ยงต่อสุขภาพทั้งสิ้น ทำให้นิยามสุขภาพของชุมชนแออัด

คือ ทุกเรื่องของชีวิตเพราะเมื่อสุขภาพดีสามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติหรือเมื่อเจ็บป่วยขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจและสิทธิประโยชน์ที่มี ทั้งนี้ การใช้สารเสพติดยังเป็นปัญหาสำคัญของเด็กวัยรุ่นที่ปรากฏและยืนยันได้ว่า สถานการณ์การใช้สารเสพติดของเด็กวัยรุ่นในชุมชนแออัดมีอยู่จริง โดยวิถีชีวิตของเด็กวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมการใช้สารเสพติดเนื่องจากการทำงานเด็กวัยรุ่นเมื่อจบการศึกษาภาคบังคับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครอบครัวไม่สามารถส่งให้เรียนได้จึงเข้าสู่ตลาดวัยแรงงาน หรือจากการคบเพื่อนในสังคมใหม่หรือเพื่อนในชุมชนที่ชักชวนกันใช้สารเสพติด หรือจากปัญหาชีวิตความบิบบันทางเศรษฐกิจและสถานะทางสังคมหรือสภาพครอบครัวที่บีบบังคับ ปกป้อง หรือแตกแยกถ่วงแต่หล่อหลอมให้เด็กวัยรุ่นมีวิถีชีวิตที่สัมพันธ์กับการใช้สารเสพติด นอกจากวิถีชีวิต วิถีชุมชนแออัดแล้วศักยภาพของเด็กวัยรุ่น ครอบครัว และชุมชนยังเป็นแนวคิดหนึ่งที่วิเคราะห์ได้จากสถานการณ์การใช้สารเสพติด เนื่องจากความเชื่อว่า คนมีศักยภาพทางความคิดในการป้องกันและจัดการปัญหาการใช้สารเสพติดได้ด้วยตนเองแล้ว การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพย่อมนำมาเป็นฐานคิดในการสร้างแนวทางในการป้องกันการใช้สารเสพติดได้อีกด้วย ดังนั้น ผลจากการวิเคราะห์จึงพบว่า เด็กวัยรุ่นในชุมชนแออัดมีศักยภาพในการเรียนรู้และสามารถพัฒนาศักยภาพได้จากเหตุการณ์และการปฏิบัติจริง การเรียนรู้จากหัวใจหรือหัวใจแสง (เด็กวัยรุ่นที่มีภาวะผู้นำ) ประสพการณ์ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ในการแก้ไขสถานการณ์ และรายได้ อาชีพ เงินและโอกาส เป็นเงื่อนไขที่สามารถจัดการศักยภาพในการป้องกันการใช้สารเสพติดในชุมชนแออัดได้ นอกจากนั้น ครอบครัวยังใช้ศักยภาพของผู้หญิงในครอบครัวมีบทบาทในการบริหารจัดการเรื่องเศรษฐกิจภายในครอบครัว รวมถึงการบริหารจัดการเรื่องการดำเนินชีวิตรวมถึงการป้องกันการใช้สารเสพติดแก่เด็กวัยรุ่นในครอบครัว ซึ่งศักยภาพของครอบครัวในเรื่องการดำเนินชีวิตรวมถึงการป้องกันการใช้สารเสพติดแก่เด็กวัยรุ่นในครอบครัว เครือญาติ และเพื่อนบ้านข้างเคียงสามารถทำให้เด็กวัยรุ่นห่างไกลจากสารเสพติดได้อีกทางหนึ่ง ทั้งนี้ ชุมชนแออัดเองก็มีศักยภาพในการรวมตัวกัน ได้ดีด้วยความเอื้ออาทรเรื่องสุขภาพ โดยเฉพาะทุนทางสังคมของชุมชนในลักษณะของเครือข่าย การดูแลสุขภาพผู้ป่วยเรื้อรังที่มีความเข้มแข็งสามารถนำมาสร้างแนวทางในการป้องกันการใช้สารเสพติดได้

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้และไม่ใช้สารเสพติดของเด็กวัยรุ่นภายใต้บริบทของชุมชนแออัด

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้และไม่ใช้สารเสพติดของเด็กวัยรุ่นในชุมชนแออัดขึ้นอยู่กับ "ตัวเด็กวัยรุ่นเอง" เมื่อเด็กวัยรุ่นมีศักยภาพทางความคิดเป็นของตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีการตั้งเป้าหมายในชีวิต ประกอบกับมีภูมิหลังเกี่ยวกับการใช้สารเสพติดที่ก่อให้เกิดการคิดทบทวนหรือฆ่าตัวตายเป็นแรงผลักดันให้เด็กวัยรุ่นนี้จะไม่มีพฤติกรรมการใช้สารเสพติด ถึงแม้ว่าเด็กวัยรุ่นจะมีเพื่อนที่ใช้สารเสพติด สภาพครอบครัวส่งเสริมให้ใช้สารเสพติดจากการบีบบังคับ

ครอบครัวแตกแยก หรือครอบครัวอบอุ่น หรือครอบครัวที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีการใช้สารเสพติดก็ตาม ดังนั้น ปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการใช้หรือไม่ใช้สารเสพติดขึ้นอยู่กับเด็กวัยรุ่นเป็นสำคัญ ตั้งแต่แวดล้อม อย่างเพื่อน ชุมชน หรือครอบครัวเป็นเพียงปัจจัยเสริมที่ทำให้เด็กวัยรุ่นตัดสินใจได้เร็วขึ้นในการ แสดงพฤติกรรมการใช้ไม่ใช้สารเสพติด

3. แนวทางในการป้องกันการใช้อาหารเสพติดในเด็กวัยรุ่นในชุมชนแออัดที่พึงประสงค์

แนวทางในการป้องกันการใช้อาหารเสพติดในเด็กวัยรุ่นในชุมชนแออัดที่พึงประสงค์จึง ต้องการ "การเรียนรู้ การมีส่วนร่วมและการจัดการ" ซึ่งเด็กวัยรุ่น ครอบครัว ชุมชนแออัดและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถร่วมกันวางแนวทางนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยข้อค้นพบนี้เกิดขึ้น จากการสังเคราะห์ผลการวิจัยเบื้องต้นที่ใช้กระบวนการคิดจากผลของกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นว่า ปัญหาการใช้สารเสพติดในชุมชนแออัดเป็นปัญหาหนึ่งของการดำเนินชีวิตที่สะท้อนได้จาก วิถีชุมชน วิถีชีวิตอย่างเชื่อมโยงกัน โดยเชื่อว่าคนในชุมชนแออัดทุกคนมีศักยภาพในการจัดการปัญหา โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นที่เรียนรู้ในการจัดการตนเองด้วยการหางานทำเพื่อป้องกันการใช้อาหารเสพติด หรือการที่ครอบครัวใช้ผู้หญิงในครอบครัวสร้างสัมพันธ์ภาพกับคนในครอบครัวและจัดการทุกเรื่อง ของสมาชิกในครอบครัว หรือการให้ชุมชนเข้ามาจัดการในเรื่องการประสานงานติดต่อหน่วยงาน สนับสนุนการมีอาชีพของเด็กวัยรุ่น ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถแสดงบทบาทเป็นนักจัดการ ที่เอื้อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน โดยใช้ภาพเครือข่ายการทำงานเพื่อให้การจัดการมีประสิทธิภาพ ในการป้องกันการใช้อาหารเสพติด นอกจากนี้ การสร้างการมีส่วนร่วมให้เด็กวัยรุ่น ครอบครัว ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วม หรือการนำเครื่องมือในการประเมินชุมชนในมิติ สังคมวัฒนธรรมเป็นตัวนำในการสร้างการเข้าถึงวิถีชีวิตของกลุ่มคนต่าง ๆ ในชุมชนแออัด ตลอดจนเน้นการสร้างอาชีพ รายได้ เงินและโอกาสให้เด็กวัยรุ่นใช้เป็นแนวทางในการป้องกันการ ใช้อาหารเสพติดของเด็กวัยรุ่นที่ทำให้สังคมเห็นว่าชุมชนแออัดสามารถสร้างภาวะสุขภาพที่ดีให้เกิดขึ้น ได้ด้วยตนเองอย่างชัดเจน

4. การบริการสุขภาพด้านการป้องกันการใช้อาหารเสพติดในกลุ่มเด็กวัยรุ่นในชุมชนแออัด โดยอาศัยความร่วมมือของเด็กวัยรุ่น ครอบครัว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

รูปแบบการป้องกันการใช้อาหารเสพติดของเด็กวัยรุ่นในชุมชนแออัดในงานวิจัยนี้ จึงเป็น การวิเคราะห์พื้นฐานของสถานการณ์การใช้อาหารเสพติดที่นำ "ปัญหา" ที่เกิดจากวิถีชีวิต วิถีชุมชน ภาวะสุขภาพพฤติกรรมการใช้และไม่ใช้สารเสพติดตลอดจนการค้นหา "ศักยภาพ" ของเด็กวัยรุ่น ครอบครัว ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกันแล้ว ผู้วิจัยจึงนำข้อความรู้ที่วิเคราะห์ได้ เสนอให้ผู้ร่วมวิจัยวิเคราะห์สังเคราะห์สถานการณ์ปัจจัย เงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้และไม่ใช้สารเสพติดในชุมชนแออัด ซึ่งจากข้อสรุปที่

สถานการณ์ดังกล่าวเห็นว่ากลุ่มคนมีศักยภาพคือ ศักยภาพของเด็กวัยรุ่นที่มองว่าการมีอาชีพและการได้รับโอกาส คือการจัดการให้ตนเองห่างไกลจากสารเสพติด หรือศักยภาพของครอบครัวสามารถสร้างสัมพันธภาพให้สมาชิกในครอบครัวเพิ่มขึ้นด้วยการให้ผู้หญิงเข้ามาจัดการ หรือศักยภาพของชุมชนที่รวมตัวกัน ได้ตีบนฐานของความเอื้ออาทรเรื่องการดูแลสุขภาพแล้วการสร้างเครือข่าย เพื่อป้องกันการใช้สารเสพติดให้เกิดขึ้นอย่างเครือข่ายการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่มีอยู่ในชุมชนได้แล้ว นั้น ช่อมทำให้มีแนวทาง การป้องกันการใช้สารเสพติดที่พึงประสงค์ของชุมชนได้ อย่างไรก็ตาม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็มีศักยภาพในการที่จะต้องปรับวิถีคิดและหากโลกในการเข้าถึงวิถีชีวิตของกลุ่มคนในชุมชนนั้น ต้องอาศัยกระบวนการทำงานร่วมกับชุมชนอย่างเป็นหุ้นส่วนได้ ดังนั้น รูปแบบการป้องกันการ ใช้สารเสพติดของเด็กวัยรุ่น ในชุมชนแออัดเกิดขึ้นได้ในงานวิจัยนี้ จึงเป็นการสังเคราะห์จากข้อมูลหลายส่วนที่กล่าวมาข้างต้นและนำเสนอเป็นรูปแบบการป้องกันการที่ได้จากฐานข้อมูลของ “คนใน” อย่างเป็นรูปธรรม

5. ชุมชนสุขภาพของชุมชนแออัดที่พึงประสงค์

จากข้อค้นพบทั้ง 4 ข้อทำให้ผู้วิจัยวิเคราะห์ต่อได้ว่า ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ให้เห็นแนวทางในการสร้างชุมชนสุขภาพของชุมชนแออัดตามระบบสุขภาพใหม่ได้ เนื่องจากผู้วิจัยมองว่า ปัญหาการใช้สารเสพติดเป็นเพียงปัญหาหนึ่งที่หยิบยกขึ้นมาเป็นตัวอย่างในการสร้างแนวทางที่นำไปสู่ภาวะสุขภาพของชุมชนแออัด ได้เป็นอย่างดีเพราะสภาพปัญหาการใช้สารเสพติดเป็นปัญหาที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข มีความซับซ้อน เป็นปัญหาที่ต้องการศักยภาพของคนในชุมชนมาเป็นฐานในการจัดการปัญหาและอาศัยความร่วมมือจากทุกหน่วยงานร่วมกันเอื้ออำนวยให้เกิดการแก้ไขปัญหายังจริงจัง ดังนั้น ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจึงนำไปสู่แนวทางในการสร้าง “ชุมชนสุขภาพ (Healthy Community) ในชุมชนแออัดได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วนคือ

5.1 ความหมายของชุมชนสุขภาพ หมายถึง การรวมตัวกันเป็นชุมชน ที่มีการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนภายใต้วัตถุประสงค์เดียวกัน รวมตัวกัน มีการติดต่อสื่อสารกันบนฐานความเอื้ออาทรทำกิจกรรมร่วมกัน มีกระบวนการเรียนรู้ในการกระทำภายใต้การจัดการทุกเรื่องด้วยตนเอง และมีการจัดการสิ่งแวดล้อมทั้งที่มีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย โดยผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นคือ การมีผู้นำตามธรรมชาติเพิ่มขึ้น และคนในชุมชนมีจิตวิญญาณร่วมกัน ซึ่งทำให้มองเห็นว่า ศักยภาพของคนที่มีอยู่ สามารถแก้ไขปัญหาทุกชนิดได้ภายใต้ข้อตกลงเดียวกัน

เมื่อผลที่ได้ดังกล่าวให้ข้อสะท้อนคิดว่า ชุมชนแออัดสามารถรวมตัวกันได้และสามารถจัดการเรื่องสุขภาพได้ด้วยตนเองซึ่งถือว่าเป็นทุนทางสังคมที่ดี นับได้ว่าผลดังกล่าวสอดคล้องสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงด้านสุขภาพในปัจจุบันที่ต้องการให้เกิดชุมชนสุขภาพหรือชุมชน

เข้มแข็งด้วยการรวมตัวกัน ร่วมคิดร่วมทำในชุมชน มีการจัดการ กำหนดอนาคตของตนเองได้ มีเศรษฐกิจอย่างพอเพียง มีการออมทรัพย์ มีสวัสดิการสังคม มีความปลอดภัยจากอาชญากรรม มีการแก้ความขัดแย้งด้วยสันติวิธี มีการทะนุบำรุงสิ่งแวดล้อม มีความเอื้ออาทรต่อกันและการพัฒนาจิตใจ มีการเรียนรู้ที่ทำให้สามารถเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงได้และมีพฤติกรรมสุขภาพและมีสุขภาพดี จึงชี้ชัดได้ว่า ชุมชนแออัดสามารถเป็นชุมชนสุขภาพที่พึงประสงค์ได้และสามารถนำมาเป็นแนวทางในป้องกันการไร้สารเสพติดในชุมชนแออัดได้เช่นกัน

5.2 ตัวชี้วัดที่สำคัญในการบอกชุมชนสุขภาพที่พึงประสงค์ของชุมชนแออัด คือ คนในชุมชนอยู่กันอย่างเอื้ออาทร ระบบครอบครัวเครือญาติและเครือข่ายเพื่อนบ้านสามารถรวมกลุ่มกันและจัดการเรื่องสุขภาพได้" กล่าวคือ คนในชุมชนแออัดจะมีความเป็นอยู่ที่ดีเมื่อคนในชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างเอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกันเสมอเมื่อเจ็บป่วย ไม่มีเงิน ไม่มีที่อยู่อาศัย และขาดคนเลี้ยงดูลูกหลาน จึงส่งผลให้เกิดการรวมกลุ่มได้ ถึงแม้จะรวมกลุ่มได้และมีศักยภาพในการจัดการเรื่องสุขภาพได้ก็บนฐานของการเห็นอกเห็นใจกันในความทุกข์ยากร่วมกันจึงมีโอกาสส่งผลให้จัดการในเรื่องอื่นๆ ได้ภายใต้เงื่อนไขการมีผู้นำที่เข้มแข็ง มีการจัดการความรู้ของตนเองได้มีทักษะในการบริหารจัดการจากการใช้ทุนทางสังคมอย่างเต็มประโยชน์ อีกทั้งยังได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้วิเคราะห์ได้ว่า ในทางกลับกันถ้ามองว่าครอบครัวหรือระบบเครือญาติและเครือข่ายเพื่อนบ้านของชุมชนแออัดเป็นฐานที่ดีในการประเมินได้ว่าชุมชนแออัดเป็นชุมชนสุขภาพหรือชุมชนเข้มแข็งที่พึงประสงค์ได้ เนื่องจากชุมชนเข้มแข็งเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สนับสนุนสังคมทั้งข้างล่างและข้างบน ที่สังคมข้างล่าง คือ ครอบครัว ถ้าชุมชนเข้มแข็งจะช่วยให้ครอบครัวอบอุ่นเป็นครอบครัวสุขภาพ ส่วนข้างบน คือ สังคม ถ้าฐานของสังคมคือชุมชนเข้มแข็ง สังคมย่อมมีความมั่นคงและยั่งยืน ดังนั้น คำบ่งชี้ชุมชนสุขภาพที่พึงประสงค์ของชุมชนแออัดย่อมเป็นการสะท้อนคิดได้ทั้งจากชุมชนและครอบครัว ซึ่งผลการสะท้อนคิดคำบ่งชี้ชุมชนสุขภาพที่พึงประสงค์ของชุมชนแออัด

5.3 ชุมชนสุขภาพที่พึงประสงค์ในประเด็นสารเสพติด จากผลการวิจัยครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่า ชุมชนสุขภาพที่พึงประสงค์ของชุมชนแออัดในประเด็นสารเสพติดเป็นผลจากการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับชุมชน เพื่อช่วยให้ชุมชนค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเองจนมีแนวทางในการป้องกันการไร้สารเสพติดแก่เด็กวัยรุ่นในชุมชนแออัดได้ด้วยวิถีคิดของตนเอง กล่าวคือ จากหลักการของชุมชนสุขภาพที่กล่าวในเบื้องต้นเห็นว่า ชุมชนแออัดเป็นชุมชนสุขภาพที่พึงประสงค์ได้ต้องไร้กลไกการพึ่งตนเอง การจัดการการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการมีเครือข่ายในการจัดการ แต่เมื่อวิเคราะห์เชื่อมโยงกับประเด็นสารเสพติดกลับพบว่า วิถีคิดเรื่องชุมชนสุขภาพที่พึงประสงค์ในเรื่องสารเสพติดของคนในชุมชนแออัดได้รับอิทธิพลทางความคิดจากสถานการณ์

การปราบปรามการใช้สารเสพติดอย่างเข้มงวดจากรัฐบาล จึงทำให้คนในชุมชนแออัดใช้สื่อทางสังคมเป็นตัวหล่อหลอมวิถีคิดของคนในชุมชนเพื่อป้องกันการใช้สารเสพติดและเรียนรู้วิถีคิดจากสถานการณ์จริง เช่น การณรงค์ประชาสัมพันธ์การป้องกันการใช้สารเสพติดตามวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ทำให้คนในชุมชนแออัดเกิดการปรับวิถีคิด ในการมองซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองจึงมีความสอดคล้องกับกระบวนการ ดังตัวอย่างที่คนในชุมชนได้แสดงศักยภาพทางความคิดในการป้องกันการใช้สารเสพติดตามศักยภาพที่ติอยู่

ดังนั้นชุมชนสุขภาพของชุมชนแออัด สามารถเกิดขึ้นได้จากความเอื้ออาทร ความเกื้อกูล การเสียสละ ของคนในชุมชนส่งผลให้คนในชุมชนมีความเห็นแก่ตัวลดลง มีการสร้างวิถีคิดของตนเอง และมีวิธีการในการจัดการด้วยตนเอง ซึ่งถือได้ว่าคนในชุมชนสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติระหว่างมนุษย์กับมนุษย์และระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติแวดล้อมหรือคุณภาพ (ประเวศ วะสี, 2546: 5., อ้างถึงใน หทัยชนก บัวเจริญ, 2547:3) และเมื่อคนและชุมชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาที่ยั่งยืน ชุมชนเข้มแข็ง ที่ตนเองได้ การจัดการการเรียนรู้การสร้างเครือข่ายเป็นการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับวิถีคิดเป็นหลัก และเมื่อชุมชนยอมรับว่า องค์ความรู้บางประการ ชุมชนเองก็ต้องการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาสร้างการเรียนรู้ให้จากการแสดงบทบาทเป็นผู้ประสานงานให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ หรือสร้างนวัตกรรมให้ชุมชนด้วยการเป็น ผู้ประสานให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และสร้างกระบวนการประชาคมด้วยการเป็นผู้ประสานให้เกิดเครือข่ายแล้ว ภาพชุมชนสุขภาพแบบชุมชนแออัดจะมีความสมบูรณ์มากขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาทัศนะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของ
ยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งจะได้กล่าวถึงขั้นตอน
การดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ กำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านกรวดจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่ง
มีจำนวนทั้งหมด 115 คน ประกอบด้วย กำนัน จำนวน 9 คน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 106 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น
4 ตอน ดังนี้

ตอน 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบ
ตรวจสอบรายการ (Check Lists) และแบบเติมคำลงในช่องว่าง (Completion)

ตอน 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับด้านการสำรวจข้อมูลสถานการณ์การแพร่ระบาดของ
ยาเสพติดในหมู่บ้าน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการและแบบเติมคำลงในช่องว่าง

ตอน 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับทัศนะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านกรวดมี
ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งคำถามครอบคลุมเกี่ยวกับ
แนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านกรวด คือ

1. ด้านการดำเนินการทำประชาคมและตรวจสอบอย่างละเอียด (Re-X-Ray)
2. ด้านการจัดกิจกรรมรณรงค์ในทุกรูปแบบต่าง ๆ
3. ด้านการอบรมคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำเยาวชน
4. ด้านการสร้างกระบวนการประชาคมในหมู่บ้าน/ชุมชน

ตอน 4 เป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่นอกเหนือจากที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งส่งผลกระทบต่อแนวทางในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพคิดในหมู่บ้าน/ชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร บทความและรายงานการวิจัย เป็นการศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับแนวทาง ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพคิดในหมู่บ้าน/ชุมชน

2.2 นำข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างแบบสอบถาม

2.3 นำเสนอร่างแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ และคณะกรรมการควบคุมภาคนิพนธ์ ทำการตรวจสอบเพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุมตรงสภาพและปัญหา เป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Content Analysis) ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

2.3.1 พันตำรวจโทพรภักดิ์ บัวสาย

2.3.2 พันตำรวจเอกเอกชัย ปรีชญาวุฒิรัตน์

2.3.3 คุณณัฐ ชาดิวัฒน์ศิริ

2.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบ แก้ไข จากผู้เชี่ยวชาญ และคณะกรรมการ ควบคุมภาคนิพนธ์ ทำการตรวจสอบ มาปรับปรุงแก้ไขและเสนอให้คณะกรรมการควบคุม ภาคนิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

2.5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอประโคนชัย จังหวัด บุรีรัมย์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความ เชื่อมั่นเท่ากับ 0.7970 ซึ่งผ่านเกณฑ์สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้ ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงนายอำเภอบ้านกรวด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปยังอำเภอบ้านกรวด เพื่อแจกจ่ายไปยังกำนันผู้ใหญ่บ้าน และกำหนดวันรับแบบสอบถามคืน โดยส่งแบบสอบถามคืนที่อำเภอบ้านกรวด โดยผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามไป 115 ฉบับ ได้กลับมาคืนทั้งหมด 115 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยดำเนินการดังนี้

1. การศึกษาสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่หรือร้อยละ
2. การศึกษาด้านการสำรวจข้อมูลสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่หรือร้อยละ
3. การศึกษาทัศนะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันและแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ในเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการดำเนินการทำประชาคมและตรวจสอบอย่างละเอียด (Re-X-Ray) ด้านการจัดกิจกรรมรณรงค์ในทุกรูปแบบต่างๆ ด้านการอบรมคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำเยาวชนและด้านการสร้างกระบวนการประชาคมในหมู่บ้าน/ชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. ข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)
5. เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย กำหนดขอบเขตค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 111) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.50 – 5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.50 – 4.49	เห็นด้วย
2.50 – 3.49	ไม่แน่ใจ
1.50 – 2.49	ไม่เห็นด้วย
1.00 – 1.49	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของบรอนบาค (Cronbach)
2. สถิติพื้นฐาน ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้
 - 2.1 ร้อยละ (Percentage)
 - 2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาทัศนะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของ
ยาเสพติดในหมู่บ้าน / ชุมชน เขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ในการนำเสนอผลการ
วิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
2. S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งสาระออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

ตอนที่ 2 ข้อมูลสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติด

ตอนที่ 3 ทัศนะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของ
ยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลงานวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ทำการวิเคราะห์และจำแนกผลการวิเคราะห์ เป็นส่วนๆ รายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละส่วน มีดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ดังแสดงในตาราง 1-9 ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของกำนันและผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
25-35 ปี	5	4.3
36-46 ปี	30	26.1
47-57 ปี	72	62.6
58 ปีขึ้นไป	8	7.0
รวม	115	100

จากตาราง 1 พบว่า กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 47-57 ปี ร้อยละ 62.6 รองลงมาคืออายุ 36-40 ปี ร้อยละ 26.1 และมีจำนวนน้อยที่สุด คืออายุ 25-35 ปี ร้อยละ 4.3

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกำนันและผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	106	92.2
หญิง	9	7.8
รวม	115	100

จากตาราง 2 พบว่า กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 92.2 ส่วนเพศหญิงร้อยละ 7.8

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของกำนันและผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กำนัน	9	7.8
ผู้ใหญ่บ้าน	106	92.2
รวม	115	100

จากตาราง 3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอาชีพผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ 92.2 และอาชีพกำนัน ร้อยละ 7.8

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของกำนันและผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามอายุราชการ

อายุราชการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1-10 ปี	115	100
11-20 ปี	-	-
21-30 ปี	-	-
31 ปีขึ้นไป	-	-
รวม	115	100

จากตาราง 4 พบว่า กำนันและผู้ใหญ่บ้านทั้งหมด มีช่วงอายุราชการ 1-10 ปี

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของกำนันและผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามสถานภาพการสมรส

สถานภาพการสมรส	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โสด	6	5.2
สมรส - อยู่ด้วยกัน	105	91.3
สมรส - แยกกันอยู่	-	-
หม้าย - หย่าร้าง	4	3.5
รวม	115	100

จากตาราง 5 พบว่า กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ส่วนใหญ่มีสถานภาพ สมรส-อยู่ด้วยกัน ร้อยละ 91.3 รองลงมาคือสถานภาพโสด ร้อยละ 5.2

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของกำนันและผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามจำนวนราษฎรในปกครอง

จำนวนราษฎรในปกครอง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1-200 คน	2	1.7
201-400 คน	23	20.0
401-600 คน	33	28.7
600 คนขึ้นไป	57	49.6
รวม	115	100

จากตาราง 6 พบว่า กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ส่วนใหญ่มีจำนวนราษฎรในปกครอง 600 คนขึ้นไป ร้อยละ 49.6 รองลงมาคือมีจำนวนราษฎรในปกครอง 401-600 คน ร้อยละ 28.7 น้อยที่สุดมีจำนวนจำนวนราษฎรในปกครอง 1- 200 คน ร้อยละ 1.7

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของกำนันและผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามรายได้

รายได้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000.- บาท	38	33
10,001.- – 15,000.- บาท	74	64.3
15,001.- – 20,000.- บาท	3	2.6
20,001.- บาทขึ้นไป	-	-
รวม	115	100

จากตาราง 7 พบว่า กำนันและผู้ใหญ่บ้านส่วนใหญ่ มีรายได้ 10,001.- – 15,000.- บาท ร้อยละ 64.3 รองลงมา มีรายได้ ต่ำกว่า 10,000.- บาท ร้อยละ 33 น้อยที่สุดมีรายได้ 15,001.- – 20,000.- บาท ร้อยละ 2.6

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของกำนันและผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่

ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ปี	5	4.3
1-3 ปี	58	50.4
มากกว่า 3 ปี	52	45.2
รวม	115	100

จากตาราง 8 พบว่า กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ส่วนใหญ่ มีระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ 1-3 ปี ร้อยละ 50.4 ที่มีจำนวนน้อยที่สุด มีระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ น้อยกว่า 1 ปี ร้อยละ 4.3

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของกำนันและผู้ใหญ่บ้านจำแนกตามการผ่านการฝึกอบรมด้านยาเสพติด

ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เคย	-	-
ไม่เคย	115	100
รวม	115	100

จากตาราง 9 พบว่า กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ทั้งหมด ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมด้านยาเสพติด

ตอนที่ 2 ข้อมูลสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้านดังแสดงในตาราง 10-21 ดังนี้

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้านจำแนกตามหมู่บ้าน/ชุมชน

หมู่บ้าน/ชุมชนอยู่ในเขต	จำนวนหมู่บ้าน	ร้อยละ
เทศบาล	29	25.2
องค์การบริหารส่วนตำบล	86	74.8
รวม	115	100

จากตาราง 10 พบว่า หมู่บ้าน/ชุมชน ส่วนใหญ่ อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 74.8 และ อยู่ในเขตเทศบาล ร้อยละ 25.2

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน
จำแนกตามจำนวนครัวเรือนในหมู่บ้าน

จำนวนครัวเรือน	จำนวนหมู่บ้าน	ร้อยละ
1-200 ครัวเรือน	95	82.6
201-400 ครัวเรือน	20	17.4
รวม	115	100

จากตาราง 11 พบว่า หมู่บ้าน/ชุมชน ส่วนใหญ่ มีจำนวนครัวเรือน ตั้งแต่ 1-200 ครัวเรือน ร้อยละ 82.6 และ มีจำนวนครัวเรือน 201-400 ครัวเรือน ร้อยละ 17.4

ตาราง 12 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน
จำแนกตามระดับความรุนแรงในการแพร่ระบาดของยาเสพติด

ระดับความรุนแรง	จำนวนหมู่บ้าน	ร้อยละ
เบาบาง	115	100
ปานกลาง	-	-
รุนแรง	-	-
รวม	115	100

จากตาราง 12 พบว่า หมู่บ้าน/ชุมชน ทั้งหมด มี ระดับความรุนแรงในการแพร่ระบาดของยาเสพติด อยู่ในระดับเบาบาง

ตาราง 13 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน
จำแนกตามชนิดของยาเสพติด

ชนิดของยาเสพติด	จำนวนหมู่บ้าน	ร้อยละ
เฮโรอีน	-	-
ฝิ่น	-	-
กัญชา	-	-
ยาบ้า	67	58.3
สารระเหย	48	41.7
พืชกระท่อม	-	-
ยาแก้ลมประสาท	-	-
อื่น ๆ	-	-
รวม	115	100

จากตาราง 13 พบว่า หมู่บ้าน/ชุมชน ส่วนใหญ่ มียาเสพติดชนิด ยาบ้า ร้อยละ 58.3 และ สารระเหย ร้อยละ 41.7

ตาราง 14 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน
จำแนกตามอาชีพของผู้เสพยาเสพติด

อาชีพ	จำนวนหมู่บ้าน	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	64	55.7
เกษตรกร	-	-
ประมง	-	-
รับจ้าง	4	3.5
ค้าขาย	-	-
กรรมกร	4	3.5
ว่างงาน	43	37.4
อื่น ๆ	-	-
รวม	115	100

จากตาราง 14 พบว่า ผู้เสพยาเสพติด ส่วนใหญ่ มีอาชีพ นักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 55.7 รองลงมาคืออาชีพว่างงาน ร้อยละ 37.4 อาชีพรับจ้างและอาชีพกรรมกร ร้อยละ 3.5 ตามลำดับ

ตาราง 15 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน
จำแนกตามการซื้อยาเสพติด

การซื้อยาเสพติด	จำนวนหมู่บ้าน	ร้อยละ
ภายในชุมชน	78	67.8
ภายนอกชุมชน	23	20.0
ทั้งสองแหล่ง	14	12.2
รวม	115	100

จากตาราง 15 พบว่า หมู่บ้าน/ชุมชน ส่วนใหญ่ มีการซื้อยาเสพติดภายในชุมชน ร้อยละ 67.8 รองลงมาคือภายนอกชุมชน ร้อยละ 20.0

ตาราง 16 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน
จำแนกตาม การมีสถานบันเทิงทางศาสนาในหมู่บ้าน

สถานบันเทิงทางศาสนา	จำนวนหมู่บ้าน	ร้อยละ
มี	114	99.1
ไม่มี	1	0.9
รวม	115	100

จากตาราง 16 พบว่า หมู่บ้าน/ชุมชน ส่วนใหญ่ มีสถานบันเทิงทางศาสนา ร้อยละ 99.1 ไม่มีสถานบันเทิงทางศาสนา ร้อยละ 0.9

ตาราง 17 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน
จำแนกตามเขตติดต่อกับชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน

เขตติดต่อกับชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน	จำนวนหมู่บ้าน	ร้อยละ
มี	-	-
ไม่มี	115	100
รวม	115	100

จากตาราง 17 พบว่า หมู่บ้าน/ชุมชนทั้งหมด ไม่มีเขตติดต่อกับชายแดนประเทศ
เพื่อนบ้าน

ตาราง 18 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานภาพการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน จำแนก
ตามการมีช่องทางเข้าออกชายแดน

ช่องทางเข้าออกชายแดน	จำนวนหมู่บ้าน	ร้อยละ
มี	-	-
ไม่มี	115	100
รวม	115	100

จากตาราง 18 พบว่า หมู่บ้าน/ชุมชนทั้งหมด ไม่มีมีช่องทางเข้าออกชายแดน

ตาราง 19 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน
จำแนกตามการลักลอบลำเลียงยาเสพติด

การลักลอบลำเลียงยาเสพติด	จำนวนหมู่บ้าน	ร้อยละ
มี	-	-
ไม่มี	115	100
รวม	115	100

จากตาราง 19 พบว่า หมู่บ้าน/ชุมชนทั้งหมด ไม่มีมีการลักลอบลำเลียงยาเสพติดจาก
ประเทศเพื่อนบ้าน

ตาราง 20 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน
จำแนกตามแนวโน้มสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติด

แนวโน้มสถานการณ์	จำนวนหมู่บ้าน	ร้อยละ
เพิ่มขึ้น	-	-
คงที่	-	-
ลดลง	115	100
รวม	115	100

จากตาราง 20 พบว่า แนวโน้มสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติด
ในหมู่บ้าน/ชุมชน ลดลงร้อยละ 100

ตาราง 21 จำนวนและร้อยละของข้อมูลสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน
จำแนกตามผลของผู้ติดยาเสพติด

ผลของผู้ติดยาเสพติด	จำนวนหมู่บ้าน	ร้อยละ
การลักทรัพย์	18	15.7
ก่อความรำคาญให้คนในชุมชน	77	67.0
การกรร ไชกทรัพย์	-	-
การข่มขืน/อนาจาร	-	-
การทำร้ายร่างกาย ทะเลาะวิวาท	20	17.4
อื่น ๆ	-	-
รวม	115	100

จากตาราง 21 พบว่า ผลของผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ ก่อความรำคาญให้คนในชุมชน
ร้อยละ 67.0 รองลงมาคือ การทำร้ายร่างกาย ทะเลาะวิวาท ร้อยละ 17.4 และการลักทรัพย์
ร้อยละ 15.7 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ทักษะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับทักษะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน / ชุมชน เขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน

ทักษะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการดำเนินการประชาสัมพันธ์ และตรวจสอบอย่างละเอียด (Re-X-Ray) ผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	3.98	0.15	เห็นด้วย
2. ด้านกิจกรรมรณรงค์ในทุกรูปแบบต่างๆ	4.05	0.15	เห็นด้วย
3. ด้านการอบรมคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำเยาวชน	4.10	0.17	เห็นด้วย
4. ด้านการสร้างกระบวนการประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน/ชุมชน	4.54	0.26	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
รวมเฉลี่ย	4.17	0.11	เห็นด้วย

จากตาราง 22 พบว่า ทักษะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X}=4.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างกระบวนการประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน/ชุมชน อยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับ เห็นด้วย

ตาราง 23 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการ
ป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์
ด้านการทำประชาคม และตรวจสอบ อย่างละเอียด (Re-X-Ray) ผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดโดย
ภาพรวมและรายชื่อ

ด้านการทำประชาคม และตรวจสอบอย่างละเอียด (Re-X-Ray) ผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	\bar{X}	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
1. ควรมีการประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อร่วมปรึกษาหารือ วิเคราะห์ปัญหา ค้นหาสาเหตุ และร่วมกันกำหนดมาตรการ แนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ	4.79	0.47	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
2. ประชาคมมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ มอบหมายภารกิจที่ จะดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในหมู่บ้าน/ชุมชนกัน อย่างชัดเจน	4.35	0.48	เห็นด้วย
3. ประชาคมหมู่บ้านได้ประสานส่วนราชการ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน สื่อมวลชน เข้าร่วมดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	4.13	0.41	เห็นด้วย
4. ประชาคมหมู่บ้านมีการประสานงานและร่วมมือกับ หมู่บ้าน/ชุมชนใกล้เคียง เพื่อขยายผลการดำเนินงาน	4.12	0.38	เห็นด้วย
5. ประชาคมได้มีการประกาศประชาคมติเป็นหมู่บ้าน/ชุมชน ปลอดยาเสพติดโดยกระทำอย่างเปิดเผย มีการเรียนเชิญทุกฝ่ายที่ เกี่ยวข้องมาร่วมเป็นสักขีพยาน	4.16	0.51	เห็นด้วย
6. ประชาคมหมู่บ้านมีการวางแผนดำเนินการ เพื่อการแก้ไข ปัญหายาเสพติดที่ยั่งยืน โดยการกำหนดให้มีกิจกรรมอย่าง ต่อเนื่อง ภายหลังจากได้รับการประกาศจัดตั้งเป็นหมู่บ้าน/ชุมชน ปลอดยาเสพติด	4.21	0.45	เห็นด้วย
7. กลุ่มแกนนำ ได้มีการจัดประชุมราษฎรในหมู่บ้าน/ชุมชน อย่างสม่ำเสมออย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	4.05	0.22	เห็นด้วย
8. มีการเพิ่มพูนความรู้ พัฒนาศักยภาพของกลุ่มแกนนำ ประชาคมอย่างต่อเนื่อง	4.05	0.37	เห็นด้วย
9. ปัญหายาเสพติดเป็นเรื่องของกลุ่มผู้ติดยาเสพติด ไม่ควร เข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเพราะเป็นเรื่องไกลตัว	2.01	0.43	ไม่เห็นด้วย
รวมเฉลี่ย	3.98	0.15	เห็นด้วย

จากตาราง 23 พบว่า ทักษะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด ด้านการทำประชาคม และตรวจสอบ อย่างละเอียด (Re - X - Ray) ผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดโดยภาพรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 1 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ข้อ 9 ไม่เห็นด้วย ส่วนข้ออื่น ๆ เห็นด้วย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อ 1 ควรมีการประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อร่วมปรึกษาหารือ วิเคราะห์ปัญหา ค้นหาสาเหตุ และร่วมกันกำหนดมาตรการ แนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติด อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.79$)

ตาราง 24 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนคติของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการจัดกิจกรรมรณรงค์ในทุกรูปแบบต่างๆ โดยภาพรวมและรายข้อ

ด้านการจัดกิจกรรมรณรงค์ในทุกรูปแบบต่าง ๆ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เชิงรุก ต่อทุกกลุ่มเป้าหมาย และทุกพื้นที่ เพื่อปลูกจิตสำนึก สร้างกระแสดักค้ำ ต่อต้านยาเสพติด โดยอาศัยสื่อประชาสัมพันธ์ในทุกรูปแบบ	4.67	0.47	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
2. มีการรณรงค์เพื่อลด ละ เลิกอบายมุขอย่างต่อเนื่อง	4.30	0.40	เห็นด้วย
3. มีการรณรงค์เพื่อปรับทัศนคติ ค่านิยม วิถีชีวิตที่ถูกต้อง	4.17	0.37	เห็นด้วย
4. มีการประสานสถาบันทางสังคม เช่น สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา และสื่อมวลชนในพื้นที่เข้าร่วมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด	4.22	0.44	เห็นด้วย
5. มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็ก เยาวชน และประชาชน โดยทั่วไปรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม และเป็นการเสริมสร้างพัฒนาการด้านต่าง ๆ ทั้งร่างกายจิตใจ	4.37	0.49	เห็นด้วย
6. การจัดกิจกรรมสัปดาห์รณรงค์ยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนการแข่งขันกีฬา การจัดตั้งกลุ่ม/ชมรม ต่อต้านยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน	4.36	0.48	เห็นด้วย
7. มีการดำเนินงานตามโครงการ "โรงเรียนสีขาว" ในสถานศึกษาในพื้นที่	4.28	0.45	เห็นด้วย
8. จัดให้มีลานกีฬาต่อต้านยาเสพติด ให้ประชาชนได้ออกกำลังกายในช่วงเช้า และเย็น	4.38	0.51	เห็นด้วย
9. จัดตั้งคลินิกให้คำปรึกษาการออกเยี่ยมเยือนให้กำลังใจผู้ติดยาเสพติด	3.97	0.25	เห็นด้วย

ตาราง 24 (ต่อ)

ด้านการจัดกิจกรรมรณรงค์ในทุกรูปแบบต่าง ๆ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
10. ไม่ควรมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด เนื่องจากเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณและเสียเวลาทำมาหากิน	1.97	0.32	ไม่เห็นด้วย
รวมเฉลี่ย	4.05	0.15	เห็นด้วย

จากตาราง 24 พบว่า ทักษะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการจัดกิจกรรมรณรงค์ในทุกรูปแบบต่างๆ โดยภาพรวม อยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 1 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ข้อ 10 ไม่เห็นด้วย ส่วนข้ออื่น ๆ เห็นด้วย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อ 1 มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เชิงรุก ต่อทุกกลุ่มเป้าหมาย และทุกพื้นที่ เพื่อปลูกจิตสำนึก สร้างกระแสคัดค้าน ต่อต้านยาเสพติดโดยอาศัยสื่อประชาสัมพันธ์ในทุกรูปแบบ ($\bar{X} = 4.67$)

ตาราง 25 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนคติของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการจัดอบรมคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำเยาวชน โดยภาพรวมและรายข้อ

ด้านการอบรมคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำเยาวชน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. มีการเพิ่มพูนความรู้ พัฒนาศักยภาพของกลุ่มแกนนำประชาคมอย่างต่อเนื่อง	4.38	0.49	เห็นด้วย
2. มีการให้ความรู้ ความเข้าใจในพิษภัย โทษ ผลกระทบ และปัญหาสังคมที่จะเกิดขึ้นจากการแพร่ระบาดของยาเสพติดแก่ประชาชนทุกคน ทุกกลุ่มอาชีพ / เพศ / วัย	4.68	0.47	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
3. มีการให้ความรู้ ความเข้าใจในแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดในรูปของกระบวนการประชาคมหมู่บ้าน	4.52	0.50	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
4. มีการให้ความรู้ ความเข้าใจในการป้องกันหรือหลีกเลี่ยงและการปฏิเสธการใช้ยาเสพติดแก่กลุ่มเสี่ยงภายในหมู่บ้าน/ชุมชน เช่น การอบรมกลุ่มเยาวชน กลุ่มนักเรียน นักศึกษา กลุ่มผู้ใช้แรงงาน เป็นต้น	4.42	0.49	เห็นด้วย
5. มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็ก เยาวชนและประชาชนโดยทั่วไปรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และสังคมและเป็นการเสริมสร้างพัฒนาการด้านต่างๆ ทั้งร่างกาย จิตใจ	4.33	0.47	เห็นด้วย
6. การจัดกิจกรรมสัปดาห์รณรงค์ยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน การแข่งขันกีฬา การจัดตั้งกลุ่ม/ชมรมต่อต้านยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน	4.22	0.41	เห็นด้วย
7. มีการดำเนินงานตามโครงการ “โรงเรียนสีขาว” ในสถานศึกษาในพื้นที่เสพติด	4.42	0.43	เห็นด้วย

ตาราง 25 (ต่อ)

ด้านการอบรมคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำเยาวชน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
8. จัดให้มีลานกีฬาต่อต้านยาเสพติด ให้ประชาชนได้ออกกำลังกายในช่วงเช้าและเย็น	4.47	0.52	เห็นด้วย
9. จัดตั้งคลินิกให้คำปรึกษาการออกเขียนเขียนให้กำลังใจผู้ติดยาเสพติด	3.36	0.24	ไม่แน่ใจ
10. ไม่ควรมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด เนื่องจากเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณ และเสียเวลาทำมาหากิน	1.87	0.36	ไม่เห็นด้วย
รวมเฉลี่ย	4.10	0.17	เห็นด้วย

จากตาราง 25 พบว่า ทักษะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการจัดอบรมคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำเยาวชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 2 และข้อ 3 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ข้อ 9 ไม่แน่ใจ และ ข้อ 10 ไม่เห็นด้วย ส่วนข้ออื่น ๆ เห็นด้วย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ข้อ 2 มีการให้ความรู้ ความเข้าใจในพิษภัยโทษ ผลกระทบและปัญหาสังคมที่จะเกิดขึ้นจากการแพร่ระบาดของยาเสพติดแก่ประชาชน ทุกคน ทุกกลุ่มอาชีพ / เพศ / วัย ($\bar{X} = 4.68$)

ตาราง 26 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามทัศนคติของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการสร้างกระบวนการประชาคมในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยภาพรวมและรายข้อ

ด้านการสร้างกระบวนการประชาคม ในหมู่บ้าน/ชุมชน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ต้องสร้างจิตสำนึกร่วมกันว่าปัญหาเสพติดในหมู่บ้านเป็นปัญหาของทุกคน เพื่อให้ประชาชนตระหนัก ถึงพิษภัยของยาเสพติดและมุ่งมั่นที่จะร่วมกันแก้ไขให้หมด สิ้น ไป	4.85	0.36	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2. จัดให้มีเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อรับฟังความคิดเห็นและเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งหมู่บ้าน	4.71	0.45	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3. ให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมวิเคราะหว่าปัญหาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน เกิดขึ้นได้อย่างไร อะไรคือสาเหตุของปัญหาและกำหนดวิธีการแก้ไขให้ตรงกับสาเหตุนั้น ๆ	4.77	0.42	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4. ประชาชนให้มีส่วนร่วมดำเนินการอย่างจริงจังกับกลุ่มผู้ค้า ผู้เสพ และกลุ่มเสี่ยงด้วยมาตรการต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้ค้าหมด ไป ผู้เสพได้รับการบำบัดและดูแลครบทุกคน ส่วนกลุ่มเสี่ยงก็มีมาตรการดำเนินการที่เหมาะสม	4.63	0.50	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
5. ควรเฝ้าระวังอย่าให้เกิดปัญหาซ้ำซ้อนขึ้นมาอีก เช่น การจัดแบ่งคนคอยสอดส่องดูแลผู้ค้า ผู้เสพอย่างใกล้ชิด การจัดเวรยามประจำหมู่บ้าน ซึ่งอาจมีการแบ่งเป็นคุ้มหรือกลุ่มบ้านเพื่อความสะดวกในการตรวจสอบติดตามด้วยก็ได้	4.43	0.51	เห็นด้วย

ตาราง 26 (ต่อ)

ด้านการสร้างกระบวนการประชาคม ในหมู่บ้าน/ชุมชน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
6. ผู้ประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด หมู่บ้าน/ชุมชน ควรมีการติดต่อประสานงานและ เรียนรู้การทำงานในหมู่บ้าน/ชุมชน ใกล้เคียงหรือที่อยู่ ห่างไกลแต่มีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกันเพื่อให้ทราบถึง ปัจจัยของความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการ ดำเนินงาน ตลอดจนแลกเปลี่ยนความรู้และ ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน	4.30	0.46	เห็นด้วย
7. การเชื่อมโยงกิจกรรมในรูปแบบเครือข่าย ระหว่างหมู่บ้าน/ชุมชน เช่น กรณีการกวาดล้างจับกุม ผู้ค้ายาเสพติดบริเวณตะเข็บรอยต่อระหว่างหมู่บ้าน/ ชุมชน หากมีการประสานงานและร่วมมือกันอย่าง ใกล้ชิดก็จะทำให้การทำงานได้ผลมากยิ่งขึ้น เป็นต้น	4.13	0.41	เห็นด้วย
รวมเฉลี่ย	4.54	0.27	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากตาราง 26 พบว่า ทิศนะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการสร้างกระบวนการประชาคมในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยภาพรวมและรายข้อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 1 ข้อ 2 ข้อ 3 และข้อ 4 เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนข้ออื่นๆ เห็นด้วย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ต้องสร้างจิตสำนึกร่วมกันว่าปัญหาเสพติดในหมู่บ้านเป็นปัญหาของทุกคน เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติดและมุ่งมั่นที่จะร่วมกันแก้ไขให้หมดสิ้นไป ($\bar{X} = 4.85$)

ตอนที่ 4 : ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ตาราง 27 ข้อเสนอแนะแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด
ในเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

ที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1	สร้างจิตสำนึกและรณรงค์ต่อต้านผู้ค้ายาและผู้เสพยาเสพติดไม่ให้มีบทบาทหน้าที่ในชุมชน	21	43.75
2	จัดกิจกรรมสร้างสายใยรักในครอบครัวเพื่อต่อต้านยาเสพติด	15	31.25
3	ให้การศึกษาเกี่ยวกับโทษของยาเสพติดกับเด็กและเยาวชนที่จะเป็นกำลังของชาติต่อไป	8	16.66
4	ประชาสัมพันธ์ให้คนต่างชาติเชื่อมั่นในเสถียรภาพความมั่นคงของประเทศไทยว่าปลอดภัยจากยาเสพติด	4	8.33
	รวม	48	100

จากตาราง 27 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ในเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ข้อ 1 สร้างจิตสำนึกและรณรงค์ต่อต้านผู้ค้ายาและผู้เสพยาเสพติดไม่ให้มีบทบาทหน้าที่ในชุมชน (ร้อยละ 43.75) รองลงมา คือ ข้อ 2 จัดกิจกรรมสร้างสายใยรักในครอบครัวเพื่อต่อต้าน ยาเสพติด (ร้อยละ 31.25) และ น้อยที่สุด คือ ข้อ 4 ประชาสัมพันธ์ให้คนต่างชาติเชื่อมั่นในเสถียรภาพความมั่นคงของประเทศไทยว่าปลอดภัยจากยาเสพติด (ร้อยละ 8.33)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาทัศนคติของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน เขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

- 1 ความมุ่งหมายของการวิจัย
- 2 วิธีดำเนินงานวิจัย
- 3 สรุปผลการวิจัย
- 4 อภิปรายผล
- 5 ข้อเสนอแนะ
 - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาทัศนคติของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน เขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างคือประชากรจำนวน 115 คน ประกอบด้วยกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านกรวดจังหวัดบุรีรัมย์
2. เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการวิจัยขึ้นเองมี 4 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบเติมคำ (Completion) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด (Open Form) โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา แล้วนำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้กับประชาชนในเขตอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามเท่ากับ .7970

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย ถึงนายอำเภอบ้านกรวด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถาม ให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านที่อาศัยอยู่ในอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ด้วยตนเอง จำนวน 115 ฉบับ แล้วเก็บแบบสอบถามกลับคืนมาได้จำนวน 115 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกำนันผู้ใหญ่บ้านวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

4.2 ข้อมูลด้านการสำรวจสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

4.3 ทักษะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน เขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.4 ข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยทักษะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน เขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทักษะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ทักษะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการสร้างกระบวนการประชาคมในหมู่บ้าน/ชุมชน อยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับ เห็นด้วย

2. ข้อเสนอแนะทักษะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การสร้างจิตสำนึกและรณรงค์ต่อต้านผู้ค้ายาและผู้เสพยาเสพติดไม่ให้มีบทบาทหน้าที่ในชุมชนเป็นข้อเสนอแนะมากที่สุด รองลงมาเป็นข้อเสนอแนะเรื่องจัดกิจกรรมสร้างสายใยรักในครอบครัวเพื่อต่อต้านยาเสพติด

ให้การศึกษาเกี่ยวกับโทษของยาเสพติดกับเด็กและเยาวชนที่จะเป็นกำลังของชาติต่อไป และ ประชาสัมพันธ์ให้คนต่างชาติเชื่อมั่นในเสถียรภาพความมั่นคงของประเทศไทยว่าปลอดภัยจาก ยาเสพติดตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาทัศนะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางป้องกันการแพร่ระบาดของ ยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่พบมา อภิปรายผล ดังนี้

1. ทัศนะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดใน หมู่บ้าน/ชุมชนเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ทั้งนี้อาจ เนื่องจาก กำนันผู้ใหญ่บ้านทุกคนมีความต้องการจะดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านของตนเอง เพื่อป้องกันถูกหลอกลอนในหมู่บ้านของตนให้พ้นจากภัยยาเสพติด รวมกันตรวจสอบและการสอดส่องดูแลไม่ให้มีการขายและเสพยาเสพติดในชุมชน ประกาศเป็น ชุมชนปลอดยาเสพติด ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการรักษาและการช่วยกันดูแล พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มเสี่ยง สอดคล้องกับงานวิจัยของแวนรรัตน์ โชตินิพัทธ์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยของชุมชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พบว่า บทบาทการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของชุมชนในการป้องกันและ แก้ไขปัญหายาเสพติดได้ว่า มีการปฏิบัติบทบาททั้ง 4 ด้าน ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ด้านบริหาร จัดการ ด้านการป้องกันการติดยาเสพติด และด้านการปราบปรามยาเสพติด มีการปฏิบัติในระดับ มาก โดยให้ความสำคัญเป็นพิเศษในเรื่องการสอดส่องดูแลไม่ให้มีการเสพยาเสพติดในชุมชน การประชาสัมพันธ์ให้ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา การห้ามเยาวชนในชุมชนมั่วสุ มยาเสพติดและการช่วยกันดูแลพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของชาวชุมชนเพื่อเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดมี การปฏิบัติมากกว่าบทบาทด้านอื่น ๆ

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทัศนะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางป้องกัน การแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ มีดังนี้

2.1 ด้านการดำเนินการประชาคม และตรวจสอบอย่างละเอียด (Re-X-Ray) ผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ทั้งนี้อาจเนื่องจาก กำนันผู้ใหญ่บ้านมี การแบ่งหน้าที่กันชัดเจน ให้มอบหมายภารกิจจากการประชุมที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติด ภายในหมู่บ้านและชุมชน ประสานงานกับส่วนราชการ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน สื่อมวลชนให้เข้าร่วมกิจกรรมการป้องกันยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง มีการประกาศประชามติเป็น

หมู่บ้านและชุมชนปลอดภัยเสด็จอย่างเปิดเผย มีการเรียนเชิญทุกฝ่ายเข้าร่วมเป็นสักขีพยาน มีการเพิ่มพูนความรู้ พัฒนาศักยภาพของกลุ่มและแกนนำอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของฉันทน์ ไบชา (2544 : 458 – 465) ได้ศึกษาสถานภาพและการพัฒนาเครือข่ายองค์กรชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จังหวัดน่าน พบว่า ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด จะต้องอาศัยการทำงานแบบพหุภาคี ผ่านกระบวนการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบของชุมชนอย่างต่อเนื่องโดยใช้กลไกการทำงานแบบเครือข่ายและแกนนำเด็กยามาหนุนเสริมพลังของชุมชนให้มีศักยภาพมากขึ้น จึงจะทำให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ผล การก่อเกิดขององค์กรชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด พบว่า เกิดขึ้นได้ 3 ลักษณะคือ การเกิดจากภายใน จากวิกฤตปัญหายาเสพติดจึงเกิดการรวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหาคารหนุนเสริมจากภายนอกเป็นการริเริ่มจากองค์กรภายนอก อาจจะเป็นภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน ที่เข้ามาสนับสนุนให้ชุมชนรวมตัวกันแก้ไขปัญหายา และ ความร่วมมือจากภายในและภายนอก ที่ร่วมกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งองค์กรภายนอกจะเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการก่อเกิดแบบใดก็ตาม หัวใจสำคัญอยู่ที่การมีส่วนร่วม กลไกการจัดการของชุมชน และความต่อเนื่องโดยบทบาทของภาครัฐมีโดยบทบาทของภาครัฐมีความสำคัญยิ่งในการสนับสนุนชุมชน โดยเฉพาะการปกครอง การปราบปรามและการบำบัดรักษา

2.2 ด้านกิจกรรมรณรงค์ในทุกรูปแบบต่างๆ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากในกิจกรรมรณรงค์ด้านยาเสพติดได้ประชาสัมพันธ์ในเชิงรุก ค่อกุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มและทุกพื้นที่ เพื่อปลูกจิตสำนึก สร้างกระแสคัดค้าน ค่อด้านยาเสพติด โดยอาศัยสื่อประชาสัมพันธ์ในทุกรูปแบบ รณรงค์ลด ละเลิกอบายมุขอย่างต่อเนื่อง ประสานงานกับสถาบันทางศาสนาและสถาบันการศึกษา สื่อมวลชนในพื้นที่เขามาร่วมรณรงค์ค่อด้านยาเสพติด มีการแข่งขันกีฬาต่อต้านยาเสพติด จัดตั้งกลุ่มชมรมต่อต้านยาเสพติดในทุกหมู่บ้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของฉันทน์ ไบชา (2544 : 465 – 458) ได้ศึกษาสถานภาพและการพัฒนาเครือข่ายองค์กรชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จังหวัดน่าน พบว่า ด้านกระบวนการแก้ไขปัญหายาของชุมชนที่สำคัญคือการสร้างการรับรู้ค่อบุญหาร่วมกันของคนในชุมชน มีการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม การจัดเวทีชาวบ้าน การให้ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อสร้างกระแสการตื่นตัวและการรับรู้ค่อบุญหารมากขึ้น เวทีชาวบ้านหรือเวทีประชาคม เพื่อให้คนในชุมชนได้ออกมาพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นที่จะนำไปสู่วิธีการแก้ไขปัญหายา มาตรการทางสังคมและเฝ้าระวังในชุมชน โดยกาหนดกฎกติการ่วมกัน เพื่อใช้ห้ามปรามสำหรับผู้ที่ค้ำและผู้เสพ รวมทั้งมีการจัดตั้งเวรยามการแบ่งตะแวงคุ้ม คอยสอดส่องดูแลความเรียบร้อยภายในชุมชน สร้างการเรียนรู้ ทักษะและการแก้ไขปัญหายา โดยอาจจะใช้กระบวนการกลุ่ม เข้าค่าย การศึกษาดูงานและทำกิจกรรมสาธารณะ

ร่วมกัน สร้างความเข้มแข็งระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน ให้รู้จักการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ การสร้างอาชีพ การสร้างสัมพันธภาพของคนในครอบครัวและชุมชน

2.3 ด้านการจัดอบรมคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำเยาวชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกำนันผู้ใหญ่บ้านคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำเยาวชน ได้รับการเพิ่มพูนความรู้และพัฒนาศักยภาพของกลุ่มแกนนำอย่างต่อเนื่อง ได้รับความรู้และมีความเข้าใจในพิษภัย โทษและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการแพร่ระบาดของยาเสพติดแก่ประชาชนทุกคน ทุกกลุ่มอาชีพ/เพศ/วัย มีความเข้าใจในการป้องกัน หลีกเลี่ยงและปฏิเสธ การใช้ยาเสพติด รวมทั้งจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กเยาวชนและประชาชนรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและต่อสังคมในการเสริมสร้างพัฒนาการต่างๆทั้งร่างกายและจิตใจ รวมทั้งจัดตั้งคลินิกให้คำปรึกษาออกเยี่ยมเยียนให้กำลังใจผู้ติดยาเสพติดสอดคล้องกับงานวิจัยของณัด โปธา

(2544 : 458 - 465) ได้ศึกษาสถานภาพและการพัฒนาเครือข่ายองค์กรชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จังหวัดน่าน พบว่าด้านลักษณะของเครือข่ายองค์กรชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจังหวัดน่าน จะมีอยู่ 3 ลักษณะ คือ เครือข่ายทางการ ที่มีการจัดกลไกการทำงาน มีแกนกลางประสานงานระหว่างเครือข่าย มีสถานที่นัดพบปะกัน มีแผนการโครงการที่จะทำร่วมกันที่ชัดเจน แต่ยังคงใช้ความสัมพันธ์ในแนวราบ ความเป็นมิตร ความเป็นอาสาสมัครในการทำงานของเครือข่าย เครือข่ายการเรียนรู้ เป็นเครือข่ายที่พบปะกันเป็นครั้งคราว เพื่อสร้างการเรียนรู้ กิจกรรม การจัดการปัญหา และประเมินผลร่วมกันและเครือข่ายสนับสนุนการเรียนรู้ เป็นเครือข่ายคนทำงานที่มาพบกันด้วยกิจกรรมหรือบทบาทหน้าที่ และความรู้สึกร่วมกัน รู้สึกความเป็นพรรคเป็นพวก ที่ต้องสนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2.4 ด้านการสร้างกระบวนการ ประชาคมในหมู่บ้าน/ชุมชนทัศน์ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในการสร้างกระบวนการประชาคมในหมู่บ้านและชุมชน ต้องสร้างจิตสำนึกร่วมกันว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาของทุกคน เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติดและมุ่งมั่นที่จะร่วมกันแก้ไขยาเสพติดให้หมดสิ้นไป ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวิเคราะห์ว่าปัญหายาเสพติดเกิดขึ้นได้อย่างไร อะไรคือสาเหตุของปัญหา และกำหนดวิธีการแก้ไขให้ตรงปัญหานั้นๆดำเนินการอย่างจริงจังกับผู้ติดยาเสพติดและกลุ่มเสี่ยงด้วยวิธีการต่างๆอย่างเหมาะสม และเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างหมู่บ้านและชุมชนในการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของยาเสพติดร่วมกันสอดคล้องกับงานวิจัยของภรดี ไชยสิน (2547 : บทคัดย่อ) ได้กรณีศึกษาการพัฒนาารูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนพบว่า ในเชิงกระบวนการการพัฒนารูปแบบฯ เริ่มด้วยการสร้างความตระหนักแก่ประชาชนทั่วไป และคัดเลือก

แกนนำชุมชนเข้ามาทำงานในรูปแบบของคณะกรรมการจากนั้นทำการสำรวจการใช้ยาเสพติดก่อน
 ดำเนินโครงการทบทวน/สำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดใน
 หมู่บ้าน วิเคราะห์และสังเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นองค์ความรู้ใหม่ จากนั้นนำมาดำเนินการ
 แก้ไข ติดตามผลและตรวจสอบเป็นระยะ รวมทั้งประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการ ในเชิงเนื้อหา
 กิจกรรมสำคัญที่สุดในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในมุมมองของชาวบ้านคือ การ
 เสริมสร้างอาชีพ และการลดกระแสบริโภคนิยม

3. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยพบว่า ทักษะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางป้องกัน
 การแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ให้มีการ
 สร้างจิตสำนึกและแรงจูงใจด้าน ผู้ที่ค้ายาและผู้ที่ยาเสพติดไม่ให้มีบทบาทหน้าที่ในชุมชน
 เป็นข้อเสนอแนะมากที่สุด รองลงมาคือ จัดกิจกรรมสร้างสายใยรักในครอบครัวเพื่อต่อต้านยาเสพติด
 ให้การศึกษากับโทษของยาเสพติดกับเด็กและเยาวชนที่จะเป็นกำลังของชาติต่อไป และ
 ประชาสัมพันธ์ให้คนต่างชาติเชื่อมั่นในเสถียรภาพความมั่นคงของประเทศไทยว่าปลอดภัยจากยา
 เสพติด ทั้งนี้เพราะกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอบ้านกรวดทุกคนต่างมีจิตสาธารณะรักชุมชน
 และบ้านเกิดของตนต้องการให้พื้นที่ในเขตอำเภอบ้านกรวดเป็นสถานที่ปลอดยาเสพติดอย่างแท้จริง
 เพื่อการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวดต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยทักษะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางป้องกันการแพร่ระบาดของ
 ยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อให้
 เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงานดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

การศึกษาวิจัยทักษะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางป้องกันการแพร่ระบาดของ
 ยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าด้านการสร้าง
 กระบวนการประชาคมในหมู่บ้าน/ชุมชนอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพิ่มเติม
 เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น ดังนี้

1.1 กำนันและผู้ใหญ่บ้านควรจัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชนของตนเอง
 เห็นคุณค่าของตนเองและคนในครอบครัว ไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด รู้ถึงโทษของยาเสพติดที่มีต่อ
 ตนเองและครอบครัว เพื่อสร้างคุณภาพของคนในชุมชนต่อไป

1.2 กำนันและผู้ใหญ่บ้านควรสร้างเครือข่ายชุมชนเฝ้าระวังยาเสพติดในหมู่บ้านและตำบลในเขตพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อให้คนในหมู่บ้านและชุมชนอื่นช่วยสอดส่อง เฝ้าระวังการแพร่ระบาดของหมู่บ้านชุมชนของเรา

1.3 กำนันและผู้ใหญ่บ้านควรจัดกิจกรรมปฐมนิเทศน์ให้คนในชุมชนปฐมนิเทศน์ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยว ขายหรือเสพยาเสพติดทุกชนิด รวมทั้งทอดคำป้ายาเสพติดชนิดต่างๆ ที่คนในชุมชนมีแล้วนำไปเผาทิ้งรวมกัน

1.4 กำนันและผู้ใหญ่บ้านควรแต่งตั้งประชาชนในหมู่บ้านของตนเองเป็นกรรมการต่อต้านยาเสพติด เพื่อเป็นอัตรากำลังเสริมในการปฏิบัติงานการป้องกันและเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของยาเสพติด

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนในเขตอำเภอบ้านกรวดต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตอำเภอบ้านกรวด ว่าระหว่างผู้นำชุมชนกับประชาชนมีทัศนคติต่อการป้องกันการยาเสพติดแตกต่างกันอย่างไร

2.2 ควรมีการวิจัยถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประชาชนผู้ที่ได้รับการอบรมในกิจกรรมการสร้างจิตสำนึกต่อต้านยาเสพติด ว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางใด จะพัฒนาไปในด้านลบหรือด้านบวก

2.3 ควรมีการวิจัยถึงความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของหมู่บ้านปลอดยาเสพติดว่ามีความปลอดภัยในการดำเนินชีวิตแตกต่างจากหมู่บ้านที่ไม่ประกาศเป็นหมู่บ้านปลอดยาเสพติดอย่างไร

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

- กิตติรัตน์ ทับทวี. (2534). "การศึกษาทักษะของอาจารย์และนักศึกษาในวิทยาลัยที่สังกัดกองวิทยาลัยเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษาในภาคใต้" ปรินญาณีพนธ์มหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. (สำเนา)
- กรมการปกครอง. (2544). คู่มือชุดปฏิบัติการประจำตำบลเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อาสาสมัครศึกษาดินแดน.
- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2551). คู่มือปฏิบัติงานสำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ปี 2551. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อาสาสมัครศึกษาดินแดน
- จิตยา สุวรรณชฎ. (2520). "ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรม" พัฒนบริหารศาสตร์ 4 (ตุลาคม 2520) : 598-615.
- ถนัด ไบยา และคณะ. (2544). สถานภาพและการพัฒนาเครือข่ายองค์กรชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจังหวัดน่าน. บทความงานวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2540-2544. ค้นเมื่อ 10 กันยายน 2551, จาก <http://www1.oncb.go.th/document/tanat44.pdf>.
- เทียบ เต็งไตรรัตน์ (2537). "รายงานการวิจัยเรื่อง การแข่งขันทักษะเกษตรในทักษะของครู-อาจารย์ และสมาชิกองค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ระดับชาติ ครั้งที่ 15" วิทยาลัยเกษตรกรรมชลบุรี. (สำเนา).
- นิสกา แก้วป्ली. (2548). พฤติกรรมและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของผู้เสพยาเสพติด: กรณีศึกษาผู้เสพยาเสพติดในเขต เทศบาลนคร นครราชสีมา. รายงานการวิจัย. นครราชสีมา : สำนักงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลนคร นครราชสีมา.
- นิเวศน์ ชรรมภ์. (2527). "ทักษะของอาจารย์ บัณฑิตและนิสิตต่อหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต" วิชาเอกบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. (สำเนา).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม : สุวีริยาสาส์น.
- ภรดี ไชยสิน. (2547). ภูมิปัญญาท้องถิ่น : กรณีศึกษาการพัฒนารูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน. รายงานการวิจัย. นครสวรรค์: ศูนย์สุขภาพจิตที่ 9 กรมสุขภาพจิต.
- แหววรัตน์ โชติพัทธ์. (2549). ปัจจัยของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด : กรณี ศึกษาผู้ประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2551). กรอบยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี 2551. กรุงเทพฯ : ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2551). รัฐบาลกับนโยบายด้านยาเสพติด (วารสาร ป.ป.ส.ปีที่ 24 ฉบับที่ 1). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม. (2545). บทคัดย่อ งานวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2540 - 2544. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
- หทัยชนก บัวเจริญ (2547). การพัฒนารูปแบบการป้องกันการใช้สารเสพติดของคักวัยรุ่นในชุมชนแออัด กรณีศึกษารุ่นแออัดแห่งหนึ่ง เขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ขอนแก่น. : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อำเภอบ้านกรวด. (2551). บรรยายสรุปการตรวจเยี่ยมและมอบนโยบายในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำนวยการจังหวัดบุรีรัมย์. บุรีรัมย์ : ที่ทำการปกครองอำเภอบ้านกรวด.
- Best, J.W. (1981). *Reserch in Education* Englewood Cilff, New Jersey : Prentice - Hall.
- Feldman, M.P. (1971). *Psychology in the Industrial Environment*. London : Butterworth and Co. Ltd.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ ๐๔๔๕.๓๓/ว ๔๔๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ค.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน พันตำรวจโทพรภักษ์ บัวสาย

ด้วย ค.ศ.สมนึก ประจงเศรษฐ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์
เรื่อง ทักษะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทาง การป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน
ชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน กะเนวัน เป็นที่
ปรึกษาภาคนิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้
ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการใน
ขั้นต่อไป

จึงเวียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๒๖๗

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศบ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๕๔๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จิระ ค.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน พันตำรวจเอกเอกชัย ^{โท} ปรังญาวุฒิวิทย์

ด้วย ค.ศ.สมนึก ประจงเพชรฐ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์
เรื่อง ทิศนของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทาง การป้องกันการแพร่ระบาดของชนิดในหมู่บ้าน
ชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประจัน คณะวัน เป็นที่
ปรึกษาภาคนิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้
ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดีขึง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการใน
ขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๙ ๖/๖

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คับ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศบ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๕๔๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ค.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
ข.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณณัฐชาติวัฒนศิริ

ด้วย ค.ศ.สมนึก ประจงเศรษฐี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์เรื่อง ทักษะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทาง การป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้านชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประจัน คະเนวัน เป็นที่ปรึกษาภาคนิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำกรวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๒๕๖

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คို့ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๕๘๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑ สิงหาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายอำเภอประโคนชัย

ด้วย ค.ศ. สมนึก ประจงเสริมฐ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์เรื่อง ทักษะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้านชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประจักษ์ ตะเนวัน เป็นประธานที่ปรึกษาภาคนิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลอง ใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ ค.ศ. สมนึก ประจงเสริมฐ์ ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ตะองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ตั๋ว ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๕๕๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
 ด.จระ ค.ในเมือง อ.เมือง
 จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๕ สิงหาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน นายอำเภอบ้านกรวด

ด้วย ค.ศ. สมนึก ประจงเสริมฐ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำภาคนิพนธ์เรื่อง ทักษะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้านชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ ประชัน คณะวัน เป็นประธานกรรมการควบคุมภาคนิพนธ์ โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
 อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐๔๔๖๑ ๒๔๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ทักษะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน
เขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

คำแนะนำ : กรุณาใส่เครื่องหมาย (/) หรือเติมคำในช่องว่างทุกข้อ ซึ่งตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. อายุ

- () 1.1 25-35 ปี () 1.2 36-46 ปี
() 1.3 47-57 ปี () 1.4 58 ปีขึ้นไป

2. เพศ

- () 2.1 ชาย () 2.2 หญิง

3. อาชีพ

- () 3.1 กำนัน () 3.2 ผู้ใหญ่บ้าน

4. อายุราชการ

- () 1.1 1-10 ปี () 1.2 11-20 ปี
() 1.3 21-30 ปี () 1.4 30 ปีขึ้นไป

5. สถานภาพสมรส

- () 5.1 โสด () 5.2 สมรส อยู่ด้วยกัน
() 5.3 สมรส แยกกันอยู่ () 5.4 หม้าย หย่าร้าง

6. จำนวนราษฎรในปกครอง

- () 6.1 1-200 คน () 6.2 201-400 คน
() 6.3 401-600 คน () 6.4 600 คนขึ้นไป

7. รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน

- () 7.1 ต่ำกว่า 10,000 บาท () 7.2 10,001 - 15,000 บาท
() 7.3 15,001 - 20,000 บาท () 7.4 20,001 - บาทขึ้นไป

8. ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่

- () 8.1 น้อยกว่า 1 ปี () 8.2 1-3 ปี () 8.3 มากกว่า 3 ปี

9. การผ่านการฝึกอบรมด้านยาเสพติด

- () 9.1 เคย () 9.2 ไม่เคย

ในกรณีเคยรับการฝึกอบรม จำนวน หลักสูตร

ชื่อหลักสูตร

ส่วนที่ 2 : ด้านการสำรวจข้อมูลสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน

คำแนะนำ : กรุณาใส่เครื่องหมาย (/) หรือเติมคำในช่องว่างทุกข้อ ซึ่งตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. หมู่บ้าน/ชุมชน อยู่ในเขต
 - เทศบาล
 - องค์การบริหารส่วนตำบล
2. หมู่บ้าน/ชุมชน มีประชากร (ที่อาศัยอยู่จริง) จำนวนครัวเรือน
3. ในหมู่บ้าน/ชุมชน มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือไม่ มี ไม่มี (ถ้ามี)
 - ระดับความรุนแรงในการแพร่ระบาดของยาเสพติด เบาบาง ปานกลาง รุนแรง
4. ชนิดของยาเสพติดที่ใช้ในหมู่บ้าน/ชุมชน (ทำเครื่องหมายได้มากกว่า 1 ตัวเลือก)
 - เฮโรอีน ผิ่น กัญชา ยาบ้า
 - สารระเหย พืชกระท่อม ยาปลอมประสาท อื่น ๆ ระบุ
5. อาชีพหรือสถานะของผู้เสพยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน (ทำเครื่องหมายได้มากกว่า 1 ตัวเลือก)
 - นักเรียน/นักศึกษา เกษตรกร ประมง รับจ้าง
 - ค้าขาย กรรมกร ว่างาน อื่น ๆ ระบุ
6. ผู้เสพยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ได้รับหรือจัดซื้อยาเสพติดมาจาก
 - ภายในชุมชน ภายนอกชุมชน ทั้งสองแหล่ง
7. ในหมู่บ้าน/ชุมชน มีสถานบันเทิงสถานหรือไม่ มี ไม่มี
8. หมู่บ้าน/ชุมชน มีพื้นที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านหรือไม่ มี ไม่มี
 - 8.1 ถ้ามี ติดกับประเทศ
 - 8.2 มีช่องทางเข้าออกระหว่างประเทศ หรือไม่ มี ไม่มี
 - 8.3 ถ้ามี มีจำนวน.....ช่องทาง
 - 8.4 มีการลักลอบลำเลียงยาเสพติดหรือสารตั้งต้น นำเข้า-ส่งออกระหว่างประเทศหรือไม่
 - มี ไม่มี
9. เมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ปัจจุบันกับปีที่ผ่านมา สถานการณ์ยาเสพติดเป็นอย่างไร ลดลง คงที่ เพิ่มขึ้น
10. ผู้ติดยาเสพติดก่อให้เกิดความเดือดร้อนกับคนในหมู่บ้าน/ชุมชน หรือไม่ ไม่มี มี
 - ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้
 - การลักทรัพย์/ชิงทรัพย์ การก่อความรำคาญให้คนในชุมชน
 - การกระทำความผิดของผู้ติดยาเสพติด การข่มขืน/อนาจาร
 - การทำร้ายร่างกาย ทะเลาะวิวาท อื่น ๆ ระบุ

ส่วนที่ 3 ทิศนะของกำนันผู้ใหญ่บ้านต่อแนวทางการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน/หมู่บ้าน เขตพื้นที่อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

คำแนะนำ : กรุณาใส่เครื่องหมาย (/) หรือในช่องว่างซึ่งตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. ด้านการดำเนินการประชาคม และตรวจสอบอย่างละเอียด (Re - X - Ray) ผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ด้านการทำประชาคม และตรวจสอบอย่างละเอียด (Re - X - Ray) ผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	ระดับความคิดเห็น				
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
<p>1. การทำประชาคมหมู่บ้าน</p> <p>1. ควรมีการประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อร่วมปรึกษาหารือ วิเคราะห์ปัญหา ค้นหาสาเหตุ และร่วมกันกำหนดมาตรการ แนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>2. ประชาคมมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ มอบหมายภารกิจที่จะ ดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในหมู่บ้าน/ชุมชนกันอย่าง ชัดเจน</p> <p>3. ประชาคมหมู่บ้านได้ประสานส่วนราชการ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน สื่อมวลชน เข้าร่วมดำเนินการอย่างต่อเนื่อง</p> <p>4. ประชาคมหมู่บ้านมีการประสานงานและร่วมมือกับหมู่บ้าน/ ชุมชนใกล้เคียง เพื่อขยายผลการดำเนินงาน</p> <p>5. ประชาคมได้มีการประกาศประชาคมติเป็นหมู่บ้าน/ชุมชน ปลอดยาเสพติดโดยกระทำอย่างเปิดเผย มีการเวียนเชิญทุกฝ่ายที่ เกี่ยวข้องมาร่วมเป็นสักขีพยาน</p> <p>6. ประชาคมหมู่บ้านมีการวางแผนดำเนินการ เพื่อการแก้ไข ปัญหายาเสพติดที่ยั่งยืน โดยการกำหนดให้มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ภายหลังได้รับการประกาศจัดตั้งเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนปลอดยาเสพติด</p> <p>7. กลุ่มแกนนำ ได้มีการจัดประชุมราษฎรในหมู่บ้าน/ชุมชน อย่างสม่ำเสมออย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง</p> <p>8. มีการเพิ่มพูนความรู้ พัฒนาศักยภาพของกลุ่มแกนนำ ประชาคมอย่างต่อเนื่อง</p> <p>9. ปัญหายาเสพติดเป็นเรื่องของกลุ่มผู้ติดยาเสพติด ไม่ควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเพราะเป็นเรื่องไกลตัว</p>					

2. ด้านการจัดกิจกรรมรณรงค์ในทุกรูปแบบต่าง ๆ

ด้านการจัดกิจกรรมรณรงค์ในทุกรูปแบบต่าง ๆ	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
<p>1. มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เชิงรุก ต่อทุกกลุ่มเป้าหมาย และทุกพื้นที่ เพื่อปลูกจิตสำนึก สร้างกระแสคัดค้านต่อต้านยาเสพติดโดยอาศัยสื่อประชาสัมพันธ์ในทุกรูปแบบ</p> <p>2. มีการรณรงค์เพื่อลด ละ เลิกอบายมุขอย่างต่อเนื่อง</p> <p>3. มีการรณรงค์เพื่อปรับทัศนคติ ค่านิยม วิถีชีวิตที่ถูกต้อง</p> <p>4. มีการประสานสถาบันทางสังคม เช่น สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา และสื่อมวลชนในพื้นที่เข้าร่วมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด</p> <p>5. มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็ก เยาวชน และประชาชน โดยทั่วไปรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม และเป็นการเสริมสร้างพัฒนาการด้านต่าง ๆ ทั้งร่างกายจิตใจ</p> <p>6. การจัดกิจกรรมสัปดาห์รณรงค์ยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน การแข่งขันกีฬา การจัดตั้งกลุ่ม/ชมรม ต่อต้านยาเสพติด ในหมู่บ้าน/ชุมชน</p> <p>7. มีการดำเนินงานตามโครงการ “โรงเรียนสีขาว” ในสถานศึกษาในพื้นที่</p> <p>8. จัดให้มีสถานกีฬาต่อต้านยาเสพติด ให้ประชาชนได้ออกกำลังกายในช่วงเช้า และเย็น</p> <p>9. จัดตั้งคลินิกให้คำปรึกษาการออกเยี่ยมเยียนให้กำลังใจผู้ติดยาเสพติด</p> <p>10. ไม่ควรมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด เนื่องจากเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณและเสียเวลาทำมาหากิน</p>					

3. ด้านการอบรมคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำเยาวชน

ด้านการอบรมคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำเยาวชน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
<p>1. มีการเพิ่มพูนความรู้ พัฒนาศักยภาพของกลุ่มแกนนำ ประชาคมอย่างต่อเนื่อง</p> <p>2. มีการให้ความรู้ ความเข้าใจในพิษ ภัย โทษ ผลกระทบ และปัญหาสังคมที่จะเกิดขึ้นจากการแพร่ระบาดของยาเสพติด แก่ประชาชน ทุกคน ทุกกลุ่มอาชีพ / เพศ / วัย</p> <p>3. มีการให้ความรู้ ความเข้าใจในแนวทางการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในรูปของกระบวนการประชาคมหมู่บ้าน</p> <p>4. มีการให้ความรู้ ความเข้าใจในการป้องกัน หรือ หลีกเลี่ยง และการปฏิเสธการใช้ยาเสพติดแก่กลุ่มเสี่ยงภายใน หมู่บ้าน/ชุมชน เช่น การอบรมกลุ่มเยาวชน กลุ่มนักเรียน นักศึกษา กลุ่มผู้ใช้แรงงาน เป็นต้น</p> <p>5. มีการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็ก เยาวชน และประชาชน โดยทั่วไปรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม และเป็นการเสริมสร้างพัฒนาการด้านต่าง ๆ ทั้งร่างกายจิตใจ</p> <p>6. การจัดกิจกรรมสัปดาห์รณรงค์ยาเสพติดในหมู่บ้าน/ ชุมชน การแข่งขันกีฬา การจัดตั้งกลุ่ม/ชมรม ค่อด้านยาเสพติด ในหมู่บ้าน/ชุมชน</p> <p>7. มีการดำเนินงานตามโครงการ “โรงเรียนสีขาว” ใน สถานศึกษาในพื้นที่</p> <p>8. จัดให้มีลานกีฬาต่อต้านยาเสพติด ให้ประชาชนได้ออก กำลังภายในช่วงเช้า และเย็น</p> <p>9. จัดตั้งคลินิกให้คำปรึกษาการออกเยี่ยมเยือนให้กำลังใจผู้ ติดยาเสพติด</p> <p>10. ไม่ควรมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด เนื่องจากการสิ้นเปลืองงบประมาณ และเสียเวลาทำมาหากิน</p>					

4. ด้านการสร้างกระบวนการประชาคม ในหมู่บ้าน/ชุมชน

ด้านการสร้างกระบวนการประชาคม ในหมู่บ้าน/ชุมชน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
<p>1. ต้องสร้างจิตสำนึกร่วมกันว่าปัญหาสุขภาพจิตในหมู่บ้าน เป็นปัญหาของทุกคน เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติดและมุ่งมั่นที่จะร่วมกันแก้ไขให้หมดสิ้นไป</p> <p>2. จัดให้มีเวทีประชาคมหมู่บ้านเพื่อรับฟังความคิดเห็นและ เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งหมู่บ้าน</p> <p>3. ให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมวิเคราะห์ว่า ปัญหาสุขภาพจิตในหมู่บ้าน/ชุมชน เกิดขึ้น ได้อย่างไร อะไรคือ สาเหตุของปัญหาและกำหนดวิธีการแก้ไขให้ตรงกับสาเหตุนั้น ๆ</p> <p>4. ประชาชนให้มีส่วนร่วมดำเนินการอย่างจริงจังกับกลุ่มผู้ค้า ผู้เสพ และกลุ่มเสี่ยงด้วยมาตรการต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้ ผู้ค้าหมดไป ผู้เสพได้รับการบำบัดและดูแลครบทุกคน ส่วนกลุ่ม เสี่ยงก็มีมาตรการดำเนินการที่เหมาะสม</p> <p>5. ควรเฝ้าระวังอย่าให้เกิดปัญหาซ้ำซ้อนขึ้นมาอีก เช่น การ จัดแบ่งคนคอยสอดส่องดูแลผู้ค้า ผู้เสพอย่างใกล้ชิด การจัดเวรยาม ประจำหมู่บ้าน ซึ่งอาจมีการแบ่งเป็นคุ้มหรือกลุ่มบ้านเพื่อความ สะดวกในการตรวจสอบติดตามด้วยก็ได้</p> <p>6. ผู้ประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดหมู่บ้าน/ชุมชน ควรมีการติดต่อประสานงานและเรียนรู้การทำงานในหมู่บ้าน/ ชุมชนใกล้เคียงหรือที่อยู่ห่างไกลแต่มีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกัน เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยของความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการ ดำเนินงาน ตลอดจนแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกัน และกัน</p> <p>7. การเชื่อมโยงกิจกรรมในรูปแบบเครือข่ายระหว่างหมู่บ้าน/ ชุมชน เช่น กรณีการกวาดล้างจับกุมผู้ค้ายาเสพติดบริเวณตะเข็บ รอยต่อระหว่างหมู่บ้าน/ชุมชน หากมีการประสานงานและร่วมมือ กันอย่างใกล้ชิดก็จะทำให้การทำงานได้ผลมากยิ่งขึ้น เป็นต้น</p>					

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก จ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A311	138.7000	23.4586	.3523	.7905
A312	138.9667	21.6195	.5997	.7772
A313	139.3000	21.2517	.6194	.7750
A314	139.5667	22.5989	.4633	.7850
A315	139.6000	24.5931	.0000	.7976
A316	139.5333	25.3609	-.3257	.8072
A317	139.7333	23.5126	.2866	.7922
A318	139.5667	23.5644	.1333	.8010
A319	141.6667	24.9195	-.1543	.8033
A321	139.0667	21.4437	.5335	.7792
A322	139.3000	21.9414	.5575	.7798
A323	139.4667	22.9471	.4608	.7863
A324	139.5333	23.3609	.4762	.7882
A325	139.3000	22.7690	.3613	.7889
A326	139.4667	23.5678	.1985	.7958
A327	139.5667	23.9092	.3644	.7924
A328	139.5667	23.9092	.3644	.7924
A329	139.7000	23.3207	.2243	.7952
A3210	141.5667	25.8402	-.3371	.8156
A331	139.1000	21.7483	.4715	.7828
A332	139.2000	21.6828	.5737	.7783
A333	139.4667	23.2920	.3541	.7899
A334	139.5667	24.3920	.0931	.7971
A335	139.5000	23.9828	.1731	.7957
A336	139.6333	24.1713	.2164	.7950
A337	139.6333	24.0333	.1459	.7966
A338	139.7000	23.3897	.3762	.7898
A339	139.7333	23.1678	.2959	.7917
A3310	141.5667	26.5989	-.3758	.8297
A341	138.9333	21.4437	.6575	.7746
A342	139.2000	21.4759	.6212	.7759
A343	139.2667	21.9954	.5265	.7810
A344	139.5000	23.7759	.2434	.7937
A345	139.6333	24.1713	.2164	.7950
A346	139.5667	23.2885	.3895	.7891
A347	139.6333	25.2057	-.3524	.8046

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 36

Alpha = .7970

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	สมนึก ประจงเศรษฐ์
วันเดือนปีเกิด	10 พฤษภาคม 2503
สถานที่เกิด	อำเภอทูลโขง จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 75 หมู่ที่ 12 บ้านตลาดนิคม ตำบลปราสาท อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์
ตำแหน่งหน้าที่	ผู้บังคับหมู่ งานป้องกันและปราบปราม สถานีตำรวจ บ้านกรวด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สถานีตำรวจ บ้านกรวด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2516 ประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนอมรศิริสามัคคี ตำบลบ้านคู อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2519 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนทูลโขง อำเภอทูลโขง จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2521 มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทูลโขง อำเภอทูลโขง จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2522 หลักสูตรนักเรียนพลตำรวจ โรงเรียนตำรวจ ภาค 3 ตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2540 ครุศาสตรบัณฑิต เอกพลศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2552 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์